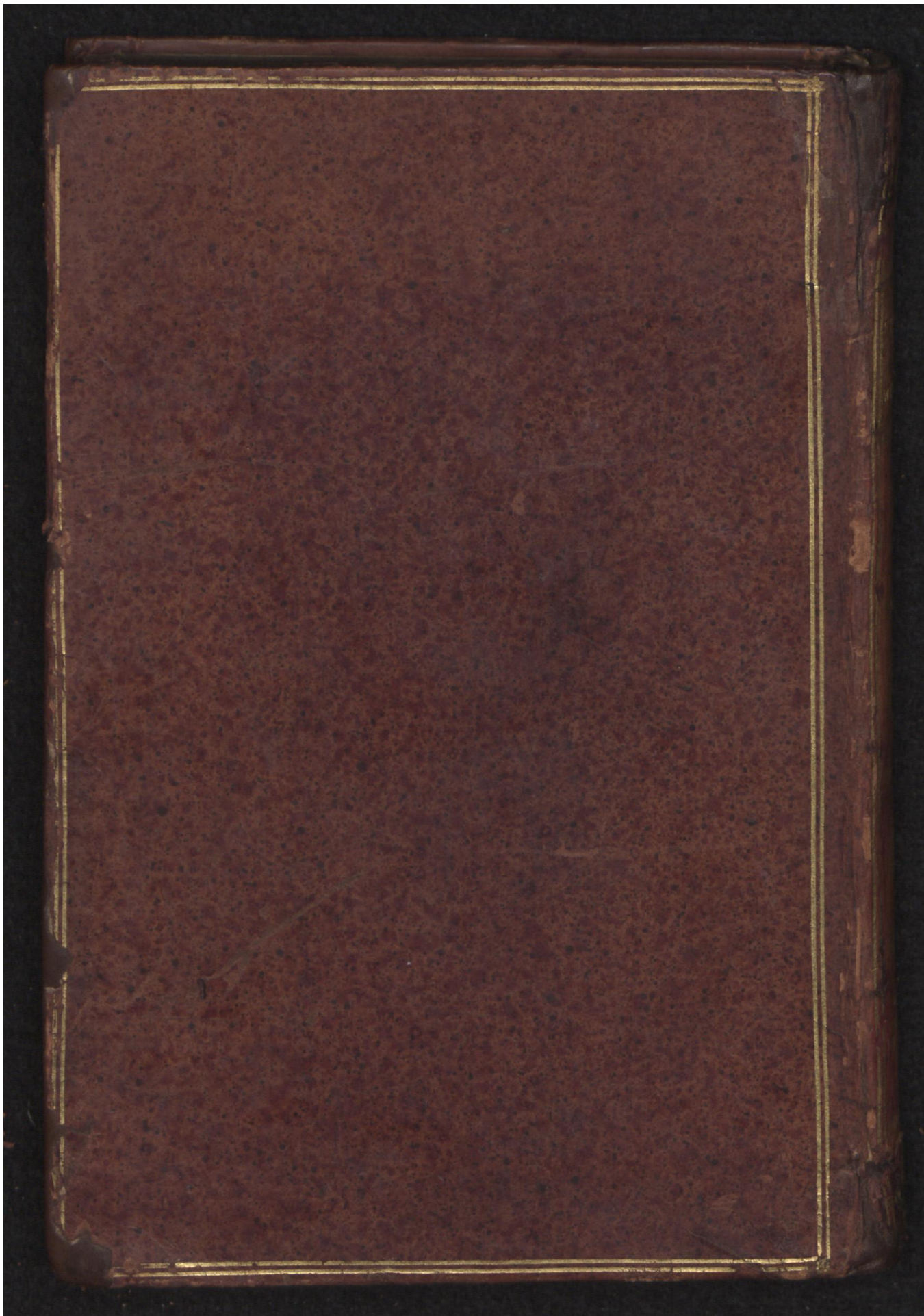

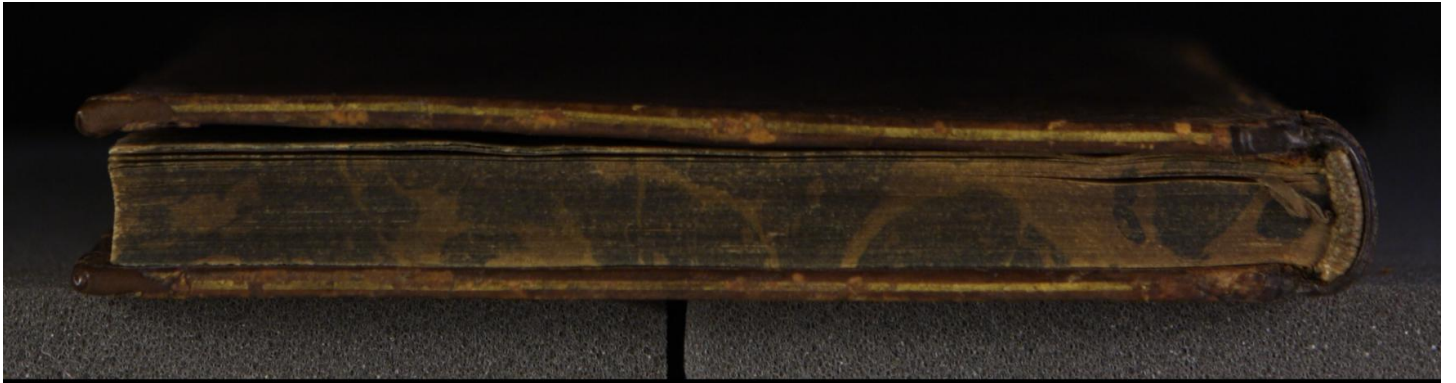
MR ROUCHER

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1157 4° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1157 4° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1157 4° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1157 4° copy 3

L. N. 1157.

DA BOX

53-51

40

LN 1157

ex. 3

96 Træsmitt af Jost Amman.
Extra indsæt: De Bry's Portræt
af Melanchton.

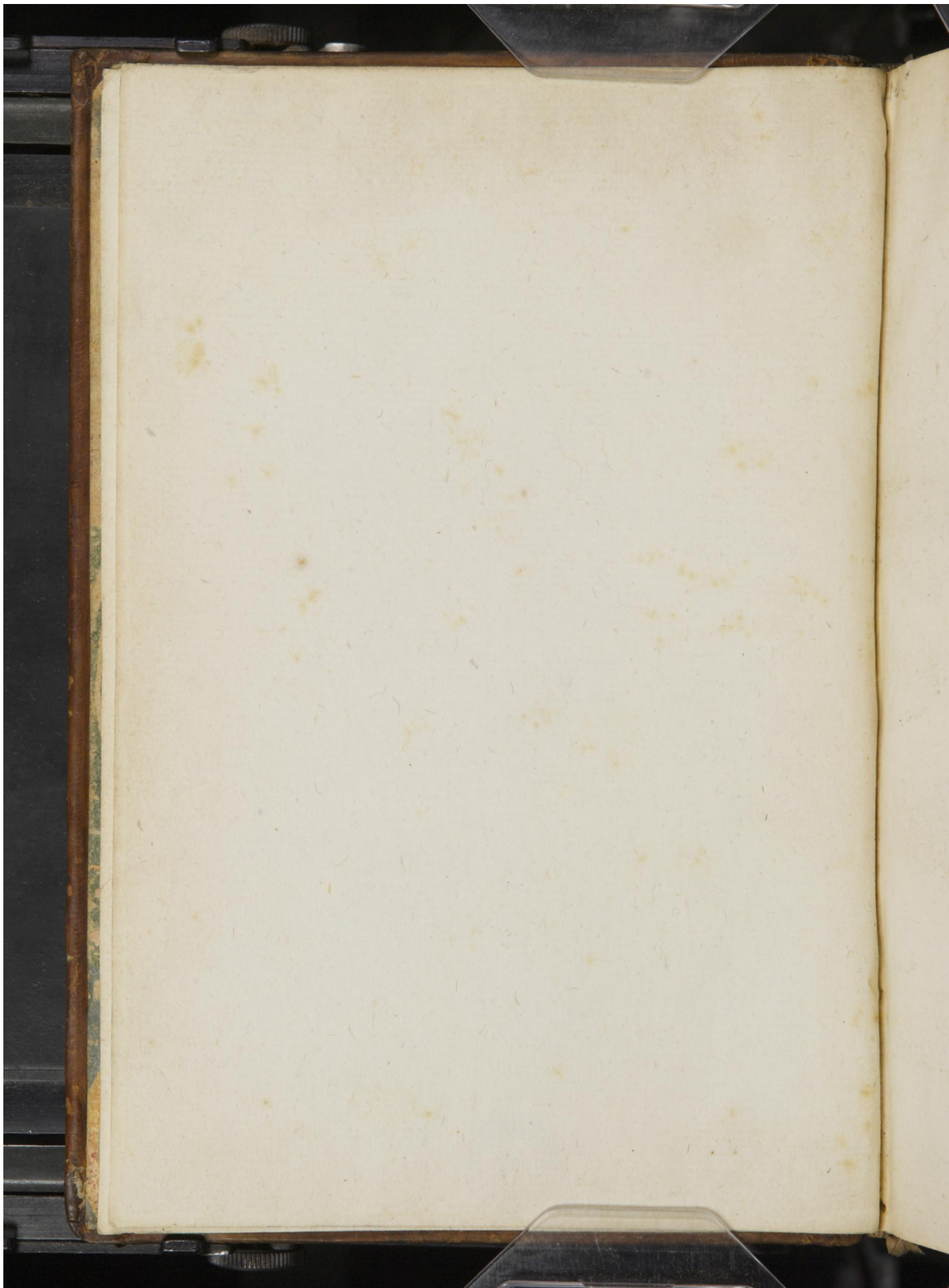
Karst Høegs. eks.

uman.
s Port

12

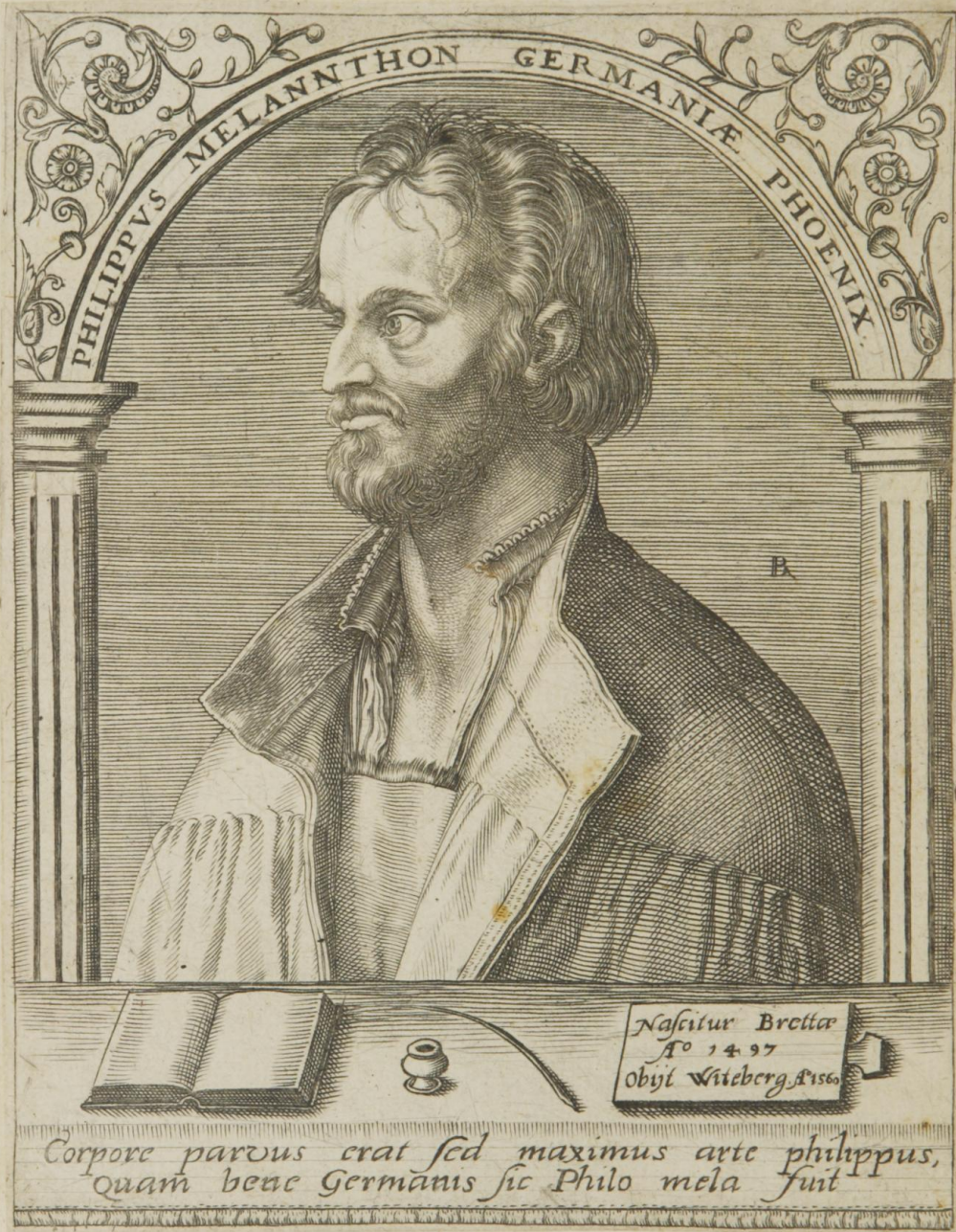

12

PH
LA
CTI
CVM,
ctorum d
signia, ex
pta: ac vt
possi

M.

Insup

S.

FR

LECTORI CANDIDO
ET PVERIS.

*Omnia miramur diuini scripta Philippi,
Et singulis pia cernui damus oscula:
Omnia sunt aurum, nec ut hinc secernere quicquam:
Sit opus, bonum quasi sit præ alio aliud magis.
Ac saltem ut pueris tanti instillemus amorem
Artificis, est opus præ alio aliud magis.
Ardebas pueros quantum ipse Philippe tenellos,
Tantum, ô, vicissim pueruli in te exardeant:
Aureaq; alueolis ductore reponere discant
Te, mella, mellitissimo Melanthonè.*

PET. HEG. R.

ALIVD AD EOSDEM.

*Collegere libris Epigrammata multa Philippi
Ingenio eximij iudicioq; viri.
Ast Hegelundus apis genuina Philippica, libro hoc
Colligit hæc melius, collocat & melius.
Ergo sit hic gratus, sit mentio grata Philippi:
Namq; Deo studium sacrat ut terq; suum.*

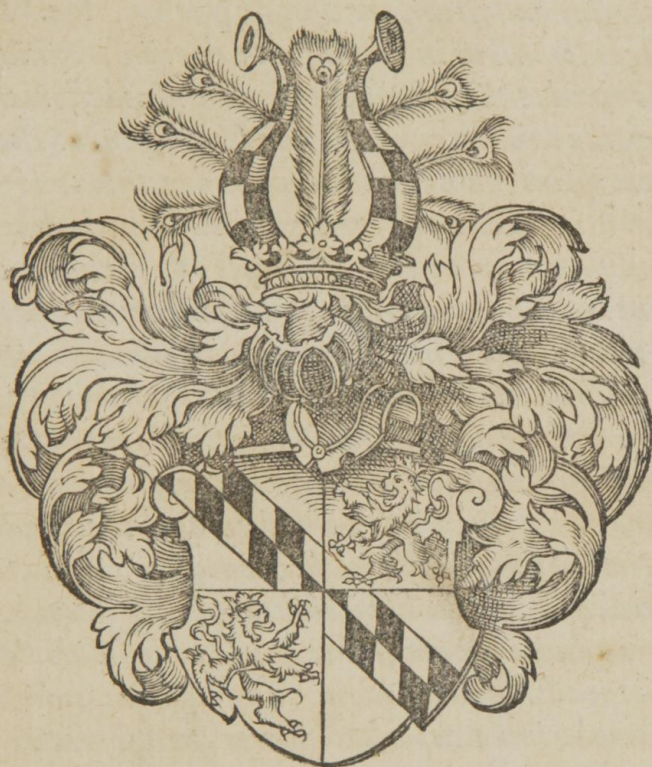
NIC. CRAGIVS R.

Kay Høegs Samling
1970

GENEROSAE INDO-
LIS ET SPEI PRAECLARAE
ADOLESCENTI OTTONI, NOBILISSI-
mi viri GEORGII ROSENKRANTZII, Rosen-
holmiaë domini, Senatoris regni Daniæ, & con-
siliarij regij amplissimi, FILIO S.

NEQVE monere ego te, præstanti ingenio adolescen-
tem, neque confirmare debeo, qui vltro officium fa-
cis: docere verò nullo modo, vtentem præceptorib.
literatissimis: hortari tamen & velut è longinquo
acclamare acriter currenti, id verò fortasse licebit. Dabis igitur
* 2 hanc

EPISTOLA

hanc mihi veniam, Otto suauissime, ut cur te potissimum hic alloquar, & qua consilij mei ratio, benignus libensq; audias. Multos iam annos amplissima fuit in gente nostra familia vestra dignitas & decus: ex qua & olim multi, & nunc, prodire praestantissimi viri, belli & pacis tempore, Regibus & patriae toti carissimi: quorum opera, ut Comici verbis utar, in bello, in otio, in negotio, suo quisq; tempore usus est sine superbia. Sed haec apud nostros, omnibus in medio sunt: & ego verecundia prohibeor, de tuis ad te ipsum loqui, ne gentis vestrae historiam texere, auribusq; illa tuis dare voluisse, videri possim. Saltem igitur ad patrem ipsum tuum (hunc enim apud te, tum tua ipsius, tum mea, tum Reipublicae causa, praeterire nullo modo debeo) oculos atque animum conuertas. Nosti ipse optimè, & ego id quod auditione iam olim acceperam, postea diuersis temporibus, cum ita res mea ferrent, in aliquot dierum cum ipso congressu & tanquam schola, coram didici: quam & temporis sit parcus dispensator: quam multum grauissimis studijs: quam nihil voluptatibus, ijs praesertim quas vulgus hoc nomine censet, quae verae non sunt, tribuat: quam ipse voluntate sua & iudicio, disciplinarum optimarum studijs addictus sit, peneq; affixus, non minus ac nostrum aliquis, qui in libris abditi nullamq; Reipub. partem attingentes, studia haec necessitate quadam vitae simul toleranda & muneris tuendi, colimus: adeoq; ut nisi legendo cotidie, meditandog; quamplurimum temporis consumat, non se viuere suauiter, imò prorsus non se viuere, existimet. Declarauit sanè iam sepius, in priuatis & publicis actionibus, quam ipse pro singulari perpetuoq; suo in Rempubl. studio, non inuitus in hoc desudarit, ut patriae nostrae res memorabiles, & Danicae gentis antiquitates, inde usq; ab ultima hominum memoria, ex annalibus priscis, ex archiuis & diplomatis regijs, è gentium exterarum com-

mer-

mercijs
bus, dicit
in deflo
teq; hinc
gesta hinc
lpoet ben
genijs felu
proximor
mus, temp
tis publici
comment
maioris d
partem, n
nos plus m
cumq; dign
ternag; dil
tibi anima
clarissimor
ardore com
opus esse ex
virtute ex

Sunt
in viro, &
re. Atqui
omni actio
ri, in qua fa
dita sit.
bratili su
profectuq;

DEDICATORIA.

mercijs, fœderibus, monumentis vetustis, maiorum relationibus, doctis deniq; coniecturis, hinc inde sagaci ingenio & studio indefesso erutas, veteres & novas, in promptu semper numeroq; habeat. Neq; adeò iniuria cum plurimis conqueritur, res gestas historiamq; perpetuam gentis nostrae, sub posterioribus aliquot bene multis Regibus, in isto praesertim literis bonis & ingenijs felicibus affluente seculo, iam diu desiderari: atq; ea quae proximorum regum, ut dixi, quorum aetati suppare ipsi ferè sumus, temporibus contigerunt, nullis propemodum monumentis publicis consignata: sed in paucorum hominum memoria & commentarijs priuatis conseruari haectenus & delitescere. Quo maioris diligentia & expectationis opus fuerit, eam historia partem, in qua popularis noster Saxo Grammaticus ante annos plus minus quadringentos desit, continuatam pertexere, cumq; dignitate ad posteros propagare. Ista igitur domestica paternaq; diligentia & virtutis exempla tam illustria, accendere tibi animum debent, in aetate hac florente, ad studiorum praclarissimorum, omnisq; humanitatis amorem, & Musas tanto ardore complectendas, quanto iam diu patrem vides: quantoq; opus esse existimabis, gentilitio nobilitatis splendori literis & virtute exornando.

Sunt verò deinde & alia maiora, quae vir deinceps factus, in viro, & quidem ad senectutis limen iam accedente imitabile. Atqui ex patre tuo, aut ex nullo discas, quantum decus sit, in omni actione et officio moderationem aequabilitatemq; eam tueri, in qua summa seueritas pari humanitatis temperamento condita sit. Animaduertes etiam olim, quando & ipse tu ex umbratili studiorum exercitatione (in qua nunc magna cum laude profectusq; versaris) in lucem, puluerem, atque aciem forensis

EPISTOLA

educeris: quam parens tuus haecenus multis in difficillimis negotijs, & reip. temporibus, in iudicijs, in legationibus, in provincia commissa administratione, personam sustinuerit grauissimam consiliarij sapientis, arbitri integri & casti, iudicis religiosi, legati prudentis, magistratus vigilantis & equi: quamque fuerit semper φιλοβασιλεύς & ὁμῶς καὶ φιλόπατρις: & de quo non vulgò tantum, sed etiam inter sui ordinis homines viros clarissimos, ea sit integritatis & iusticiae explorata opinio, ut pro Catone nostri temporis haberi possit, utq; non beneuolentia tantum, sed & admiratione dignus apud omnes censeatur.

Inquirendum itaq; tibi porrò fuerit, quibus ille gradibus ad hoc amplissimum dignitatis fastigium & virtutis spectata decus conscenderit: quo imitari & assequi possis felicitus. Nempe ergo non satis ille putauit, illustri apud suos loco natum esse, aut imaginibus maiorum & opibus indormientem excellere: sed maturè aspera illa, at laudabili ad virtutem ingressus via, inde à teneris voluntate sua, optimis studijs se totum deuouens, animum doctrinae erudita copia excoluit, naturaq; bonitatem diligentia incredibili semperq; sibi instante confirmauit. In primis itaq; scientissimos & prudentissimos quosq; utriusque militiae, togatae & bellica magistratos, quo melior & utilior ad suos rediret ciuis, adiit. Magnum etiam illum Lutherum, & incomparabilem omniq; laude maiorem Philippum viuos audijt, et coluit: mortuos etiam in sanctissimis scriptis loquentes vnicè complectitur, & cotidie ferè inter istos Theologia sese lacerantis & collidentis fragores, audit, obseruatq;. Cum verò ab aulis armisq; abhorreere equestri ordinis hominem nefas duceret, illustrissima fortitudinis heroi, Mauricio Electori nomen dedit, quando huius laudatissimis auspicijs res maxima per Germaniam in imperij & religionis negotio geri caepa sunt.

tan-

DEDICATORIA.

tandem se sua sistens, ingenij grauitatem amabili moderatione,
 & confirmata iam multo usu prudentia, ita temperauit, eumq;
 se domi & foris, in maximis & minimis præbuit, ut nuspiã aut
 fidem, aut diligentiam, aut animum presentem desiderari pate-
 retur. Per omnes itaq; honorum gradus in summum togatæ mi-
 litia ordinem euectus, serenissimo Regi FRIDERICO II. ve-
 luti exemplum & imago antiquitatis, in precio est, & iam mul-
 tos annos à consiliis intimis. Ad eum modum pro patriæ com-
 modis excubando, reipublicæ consulendo, summos infimosq; pari
 iure copulando, & quod omnium instar est, vera religiosi animi
 pietate Deum æternum fiducia Filij mediatoris colendo, vitæ &
 dignitatis æquabilem tenorem in hanc usq; senectam conserua-
 uit. Nihilominus tamen casus humanos cogitans, & incertos
 euentus valetudinis, & naturæ communis fragilitatem, utpo-
 te qui breui temporis interuallo duos amisit grandiores senatu
 fratres, Holgerum & Ericum, principes & ipsos in Republica
 viros: totum iam se in morte migrationeq; meditanda occu-
 patum esse ostendit. Exhorrescant alij & trepident ad mortis
 mentionem, quamq; possint longissimè cogitationem à morien-
 di necessitate abducant, ij præsertim qui vitæ huius deliciis in-
 escati, aut fortuna usi paulo blandiori, firmum aliquid & diu-
 turnum in rebus humanis somniant: at tuus parens in re quam-
 libet florente, studio sibi voluptatiq; habet, τῆν εὐδαιμονίαν, arti-
 bene moriendi quàm plurimū impendere meditationis, & coti-
 die quasi vasis conclamatis, sarcinulas ad proficiscendum com-
 ponere. Ideo ad sepulcrum familiare vestrum, prope Rosenhol-
 mianum suum, frequenter & obambulat, & in exedra ista sua
 libenter sedit: non secus ac olim Isaacus in agrum sub vesperam
 exire solitus erat *δολερῶσι*, seu potius ad meditandum et oran-
 dum. Ideo locū istum Bibliotheca exquisita, signis, epigramatis,
 pictu-

EPISTOLA

pieturis, & commonefactionibus grauiſſimis, veluti teſtamento ad pietatis iuſticiaq; ſtudioſum poſteros, etiam deſunctus, obſtaturus exornauit. Ita nimirum certus ipſe de felici ex hac vita in meliorem tranſitu, vt preſentem hanc pie contemnere, cœleſtem illam, & beatum electorum Dei *πολιτεια* ardenter expectere, non ſimulatè videatur: & liberis etiam ſuis ſicuti viuendi, ita et bene viuendi, beneq; moriendi autor eſſe unicè cupiat. Hac illa vna eſt, qua ad ſolidam gloriam & gaudium itur via, ſiue ea facilis, ſiue difficilis ſit: qui diuerſam ingreditur, fortunam, vt fertur, inuocet.

Sed dum ponere tibi ante oculos conor, quibus in itijs ac fundamentis hæ tanta ſummis in rebus laudes patri tuo excitata ſunt: videri fortasſe aliquibus poſſim nimium multa dixiſſe: at ipſe mihi nequaquam ſatiſfecit, nedum patriæ noſtræ de tanto bono gratulari ſatis potuiſſe, videor. Virtutem ſanè laudari boni omnes libentiſſimè, nemo niſi malus, audiit inuitus: ſalutares autem moderatoſq; gubernatores à Deo donari, grata mente agnoſcere debemus, & precibus in ſuper aſſiduis ipſi commendare, vt pote qui organa ſunt, & tanquam manus Dei, quibus generi humano cumulatiſſimè benefacit.

Intelligis quàm iuſtam habeas gaudendi tecum in ſinu, quod aiunt, & Deo aeterno toto pectore gratias agendi materiam: quo magis omniq; ad hoc contentione tibi enitendum vides, vt familiæ, in qua à Deo collocatus es, vetuſtæ nobiliſſimæq;, iam ad paucos redactæ, dignam te præbeas propria virtute propaginem ſimul & propagatorem: præſertim cum in te, velut *Æneæ* in ſuo *Aſcanio*, omnis tuo ſtet cura parenti. Tui itaq; ipſius inflammandi cauſa, & voluntatis meæ atque obſeruantia in patrem tuum, patronum *Mecænatemq;* meum teſtificandi, libenter te cum ſtudiorum gratia *Roſtochy* ſubiſteres, quando *Academiæ*

Ger-

DEDICATORIA.

Germania superioris grauiter disidijs Theologicis concuteretur, literis meis quoties licuit salutavi: & nunc ubi ubi es, acclamatione mea consequi cupio: semper verò te, tuaq; studia, quæ non possum corpore, mente sequar. Eadem de causa libellum istum ex Philippicis Epigrammatis concinnatum in tuo nomine apparere, donec melius aliquid parare possem, volui. Ad hoc audendum aggrediendumq;, pater ipse tuus occasionem mihi tum præbuit minimè negligendam, quando sermones grauissimos non legum modò & historiarum, omnisq; sapientia succo imbueret: Verum etiam in Poëtarum hortos & viridaria subinde excurrere, epigrammatis veteribus & nouis, ceu flosculis odoratissimis, respergeret. Iniecit tum mihi ea res cogitationem, ut ex editis sanctissimi viri Philippi Melanthonis epigrammatis & aliunde, quàm venustissima, & breuissima quæq; ad formam & similitudinem aliquam istorum scriptorum, quæ nunc Emblematum titulo à doctis insigniuatur, deligerem, ordine tamen ista aliquo, quæq; pueris in pia institutione inculcari omnia aut plerag; possent. Quocirca neq; Epigrammata autoris omnia, neq; integra semper ascripsimus; quin etiam hinc inde ex carmine epithalamio, aut epitaphio, aut paraphrasi aliqua ipsius prolixiori, ea solummodo decerpimus, quæ nostro huic instituto, hoc est, puerorum institutioni seruire poterant: nonnulla etiam ex Poëtis nostri seculi candidioribus & Philippi discipulis aut amicis, maximè Iohanne Stigelio, depromsimus: Veniam facti nostri & ab his, & ab ipsius sanctissimis manibus exorantes. Iam & in bonam spem veniebam, neque studijs tuis alienum hoc prorsus accidere posse, neque patri tuo agrè futurum, qui Philippum & coluit viuum, quem & mortuum ut oderit induci non potest, licet aliorum astuta crudelitate, aliorum friuola credulitate, ad hoc iam multi impellantur: si

**

fasci-

EPISTOLA

fasciculum istum ex rosario Philippico contextum, tibi quam ornatisimum, industriorum hominum opera editum curarem.

Non sunt autem hi, Otto amicissime, hominis otio & voluptate diffluentis lusus aut arguta nuga, & comtula veneres: sed inter studia acerrima, labores docendi scribendiq; assiduos, negotia difficillima, profectiones, certamina, è pectore Deum religiosè colentis expressa suspiria, & ad ardentissima, & tantum non illita cartis lacryma. Rursus autem & hic sunt mentis pia sub mole negociorum respirantis, seseq; colligentis inlenissima, & in Deo suavissimè acquiescentis ἀσπένδια ἁθλίωια: dum terras & mortalia omnia quasi è sublimi despiciens, cælo penè se infert, inq; sinu & complexu Filij Dei certissima fiducia se collocat, ut quod de Stephano Philippus saepe in ore habuit, in corde semper ipse habuisse videatur:

Ibat ouans animis, & spe sua damna leuabat.

Caterùm vena Philippi in carmine fundendo (si modò de tanto viro iudicium nobis sumere liceat: quod hac tamen fortassis in parte licebit) talis est, qualis ipsi mens fuit, nimirum pura, simplex, aperta, facilis, undequaq; pietatem spirans, in qua arrogantia, scurrilitatis, turbidorum affectuū, nigri salis mica nulla. Scire tamen potes etiā me tacente, non ipsum hoc vinum egisse, neque professione aut studio Poëtam fuisse: sed obiter tantum & veluti in transcursu poematia scriptitasse. Tamen quod de Virgilio doctissimo, doctissimus pronūciauit Iulius Scaliger: Quò quisq; doctior est, eò maiorē in Virgilij scriptis deprehendet eruditionē: id nos non immutatū, sed auctum potius, si de Philippo dixerimus, non errabimus: Quò quisq; est doctior, magisq; pius: eò maiorem in Philippi scri-

DEDICATORIA.

Scriptis deprehendet eruditionem simul & pietatem. Quando itaq; doctrina & pietas in hoc viro par fuerit: cum cogitationes illas suas sanctissimas, in numeros coniecisset, non possunt non suauiter piam mentem afficere. Animaduertis quàm ego vellem, si meam iuuentus vocem auditura esset, Philippico nomini amorem & voluntates omnium conciliare: neq; tantum ut micæ istas & τεμάχην arripiat: sed ut omnis etiam doctrinae liberalioris initia, maximè verò religionis nostrae fundamenta, ex ipsius scriptis sibi degustanda hauriendaq; esse cogitet. Verùm apud te, tuiq; similes, non multum in isto argumento laborandum mihi esse, sat scio.

Pascas interea hic eadem opera animum & oculos: cumq; istis insuper coniunges ingeniosissimorum nostrae aetatis hominum libellos Epigrammatum, Iconum, παραδειῶν, γυμνῶν, Apophthegmatum, Emblematum rerum variarum, Alciati, Sambuci, Bezae, P. Costalij, B. Anuli, Achillis Bochij, Cl. Paradini, Had. Iunij, Conradi Albini, Nic. Reusneri, aliorumq; ut cum à seuerioribus studiis animum remittere voles, aut inter proficiscendum, meditando fallendique temporis pium & utile argumentum arripere: ea tibi sint studio, quæ ultrò oculis & animo, doctrinam aliquam aut virtutis elogium & stimulos ingerant. Concessisti iam in GERMANIAE superioris ACADEMIAS eruditissimis hominibus liberalissimisque studijs & exemplis affluentibus. Socios habes & æmulos studiorum complures è nobilitate Danica lectissimos iuuenes. A vobis certamen suscipi virtutis, doctrinae, & eloquentiae, quæ sapientiae est exornatrix, quàm vobis ipsis honorificum, quàm parentibus iucundum, quàm familijs vestris decorum, quàm patriae denique iuuandae & illustrandae accommodum fuerit & fructuo-

** z

EPIST. DEDICATORIA.

fructuosum? Feliciter vale mi optime optatissimeq; Otto, paterneq; & auita integritatis & virtutis memor, patri gaudium maximum, fraterculo Holgero viuacis & mirifici ingenij puero, simulq; patruelibus tuis Ottoni Christophoro & Friderico, Holgeri filijs, optima indolis & spei adolescentulis, vt exemplum illustre virtutis & diligentia ponas, vide. Deum aeternum oro, vt patrem tuum in hac viridi senecta, non vestrae tantum familiae, sed & totius patriae commodo, quam diutissime incolumem conseruet. Ripis Cimbricae Chersonesi, Anno Christi M. D. LXXXII. die 20. Augusti, quo ipso die ante annos 23. solenni coronationis ritu inauguratus fuit Rex Daniae Fridericus II. cui vt porro aeternus Deus, qui regna transfert & constituit, vitam & regnum in multos annos proroget, omnibus precibus nobis rogandus est.

Tui studiosiss.

M. PETRVS HEGELVNDVS
Lector Theologus adud
Ripenses.

IN IN-

**IN INSIGNIA FAMILIÆ
ROSENKRANTZIORVM PERPETV-
sta & nobilissima.**

Suprà extant PENNAE radijs interlita & aure,

Albaq; purpureis sparsa corolla ROSIS.

Ponè coronato subsultim fronte LEONES,

Stant tessellatis obuij in alueolis:

Iusticia & paci, est fas, arma tenere ministra:

Pectora proq; aris ponere, proq; focis.

Gloria militie tamen est, vel summa, togatæ:

Consilijs patriam qui iuuat, ille iuuat.

Aurea pax ALIS plaudit: stat diuite CORNV

Copia: fert blandas premia Musa ROSAS.

Deniq; tum bona sunt Marti & commercia Musis;

Si sint antè domi CONSILIA, ARMA foris.

P. H.

**IN INSIGNIA FAMILIÆ
LANGIORVM,
figna militaria & Rosas.**

Roboris innicti dedit hoc insigne Graduius,

Plurima victrici fixa TROPHAE A manu.

Ingenio, Charites, virtuti, orig; diserto

Terna ipsa in triquetro tres tribuere ROSAS.

Vt sapere & facere hac conando, tot hostica SIGNA

Stirps gerat, & rutilas, Langia, iure ROSAS.

P. H.

** 3

CAP-

CAPITA LIBELLI
epigrammatum.

DOXOLOGICA, seu preces & hymni.	I	
HISTORICA, ἐγκωμιαστικά καὶ θρησκευτικά.	41	
DIDACTICA	Quæ ad Ecclesiam propriè attinent.	85
	Politica, & quæ ad Magistratum ac leges	105
	Oeconomica καὶ γαμικά.	116
	Parænetica, & de studijs rectè formatis.	126
	de Astris.	137
	Ethica præcepta, seu Σωφρονιστικά, & regulæ vitæ.	141
Gnomica miscellanea.	149	
FORMVLAE CONFITENDI ET PRECANDI ex Philippo & Camerario.	155	

DOXO-

LI
ani.
41
opriè attinent. 81
Magistratum acle
101
116
dijs rectè forman
126
137
u Sapientia, & regu
144
nea. 149
DI ET PRE
159
DOXO

DOXOLOGICA,
SEV PRECES ET
HYMNI.

PRÆCATIONES AD FILIVM
Dei, pro vera Dei agnitione & dono
Spiritus sancti.

Ex historia creationis: Gen. I. Spiritus Do-
mini FOVEBAT aquas.

*S*piritus ut Domini nascentia corpora fouit,
Cum manus artificis conderet ipsa Dei:
Sic foueat cætus, qui Christi oracula discunt,
Accendatq; igni pectora nostra suo.

cc
cc
cc
cc

A

ALIA

VT SPIRITVS SANCTVS SIT
*efficax in nobis voce Euangelij, & motus ta-
 les accendat, qualis ipse est, id est, le-
 gi diuina congruentes.*

Ex promissione Dei: Zach. 12. Effundam su-
 per domum Dauid Spiritum GRATIÆ &
 P R E C V M.

» E Ffundam FLATVM, dicis, Dauidis in agmen,
 » Christe, EVANGELII qui solet esse comes.
 » Gratia magna Dei docili vt notissima fiat,
 » Vtq; prece accedat non dubitante Deum.
 » Mentibus & petijse iubes hoc munus anhelis,
 » Teq; auidis iuras hoc dare velle bonum.

Ergo

*Ergo voce tua confisi Christe precamur,
 AVRA Evangelij sit comes ista tui.
 Luceat in nobis, & iusta pectora nostra
 Assimilet legi, quæ data voce Dei est.
 Te verè æternumq; Patrem ut cognoscere possint,
 Et motus habeant, quos tua verba docent.
 Hac nos FLAMMA tibi iungat, summoq; parenti:
 Ipse sit in nobis iam nova vita Deus.*

“

“

ALIA.

Propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo
 læticiæ præ consortibus tuis. Psal. 45.

*O Vncte æterni lato Spiramine Patris;
 Nate Dei socios ungitto Christe tuos.*

ALIA.

Quantò magis Pater vester cœlestis dabit Spi-
 ritum sanctum ijs, qui ab eo petierint? Luc. II.

*Vox tua Gnate Dei est, accendere velle parentem
 Æternum, Flatu pectora nostra tuo:
 Promissumq; iubes munus votisq; fideq;
 Poscat ut hic cœtus, qui tua iussa colit.
 Hac igitur freti, Christe optime, voce rogamus,
 Ignis ut inflammet pectora nostra tuus.*

“

“

ALIA.

VT GVBERNET IPSE MEN-
tes & studia docentium & discen-
tium:

A 2

Scri-

EPIGRAMMATA

Scripta à Philippo, paucis diebus ante mortem, nec absoluta.

*AEterno genitore nate CHRISTE,
Orator Patris ex sinu verendi
Vocem Euangelij ferens suauem:
Qua credentibus exhibes potenter
Vitam, iusticiamq̄, sempiternam:
Et qui sanguine nos tuo redemptos,
Exaudis, reputas, facisq̄, iustos,
Ostendisq̄, p̄ys tuum parentem:
Nostras CHRISTE precor doceto mentes,
Ac in pectora gratia arrhabonem
Nostra effundito SPIRITVM, mouentem
Casta incendia, & inuocationem:
Fac pars agminis ut tui per omne
AEuum simus, alacriterq̄, laudes*

AEter-

*AEterno
Clara cont*

*PRO
cle*

*Ex
Dan
arde
rean
lius
liter
uau
nem*

*TEm
Inj*

*Æterni Patris & tuas sonemus,
Claro contuitu DEI fruentes.*

**PRO CONSERVATIONE EC-
clesiæ & puritatis doctrinæ cœlestis,
precatiuncula.**

Ex historia trium adolescentum, sociorum
Danielis, quos Nabogdonosor in Caminum
ardentē ligatos coniecit: quòd Statuam au-
ream à se propositam adorare nolent. Sed Fi-
lius Dei in medijs flammis apparens, mirabi-
liter hos ab incendio tutos illæsosq; conser-
uauit: Rege stupente, & ad veri Dei veneratio-
nem conuerso. Dan. 3.

TEmaneat semper seruante Ecclesia Christe,
Insertosq; ipsi nos tua dextra tegat:

A 3

Tres

- » *Tres velut in flamma testes Babylonide seruas,*
 » *Rex ubi presentem te videt esse Deum.*

ALIA.

Ex verbis Discipulorum duorum
 euntium Emaus. Lucae 24.

- » *Vespera iam venit nobiscum Christe maneto,*
 » *Extingui Lucem nec patiare tuam.*

ALIA.

*Pro incremento Fidei, facile la-
 bascentis.*

Credo Domine : opem fer incredulitati
 meæ. Mar. 9. Qualis & perhibetur fuisse pre-
 catio vltima Calparis Crucigeri senioris : In-
 uoco te fili Dei, fide quamlibet languida, fide
 tamen.

- » *Sed tamen hæc fidei modica est scintillula, fiat*
 » *Auxilio petimus fortior illa tuo.*
 » *Ac veluti lucis radios Sol spergit in orbem ;*
 » *Tu Sol iusticia nos rege luce tua.*
 » *Et non extingui patiare in pectore nostro,*
 » *Noticiamq; tui, noticiamq; Patris.*
 » *Hospitiumq; tuæ doctrinæ protege Christe,*
 » *Emanuelq; tuo semper adesto gregi.*

IOH. IO. MAIOR.

- » *Parua fides quoque grata Deo est, dum conscia verbi*
 » *Sanguine dependet, Maxime Christe, tuo.*

PRO

DOXOLOGICA. 7
PRO REMISSIONE
peccatorum.

Expiabis me Hyssopo, & super niuem
dealabor. Psal. 51.

EN mea coccineum referunt delicta ruborem:
Horrida sum crudo massa cruore madens.
Ablu me folijs Hyssopi aspergine viua,
Tunc ego candidior vel niue totus ero.

IOH. STIG.

ALIA.

Exemplo matris Cananeæ. Mat. 15.

Quantus erat dolor in Cananea matre puella,
Cuius mens furijs exagitata fuit:
In tanto nunc est Ecclesia mæsta dolore,
Doctorum furias cum videt atque ducum.
Sed tu Gnate Dei gemitus audito precantum,
Nulla venit nobis, te nisi dante, salus.
Tu procul à nobis sanos depelle furores,
Et sanes verbo pectora nostra tuo.
Quamuis ira tui nos urget iusta parentis,
Atque sumus turpes nos reaturba, canes:
Attamen ut timidè sub mensa captat herili,
Esuriens modicas parua catella dapes:
Sic cum dira fames nostros absumserit artus,
A mensa petimus pabula Christe tua.
Gnate Dei generis nostri massam induis, ut nos
Viuifica infirmos hæc tua massa gerat.

IOH.

EPIGRAMMATA

IOH. STIG.

*Exemplum fidei probat in Cananæide Christus:
I nunc, & dubitans quare placere Deo.*

ALIA.

*VT DILECTIO DEI IN
nobis permaneat.*

Ex ardentissima oratione filij Dei ad æternum patrem ante agonem: Sit dilectio tua in eis, qua me diligis, & ego in eis. Ioh. 17.

- » **N**Ec tu gnate Dei maius meliusve rogare
» *Æternum poteras, optime Christe patrem:*
» *Quàm quali semper te diligit ipse,*
» *Diligat & simili nos ut amore pater.*
» *Nec tribui nobis hoc possit munere maius,*
» *Quid nati posset maius amore dari?*
» *Non apud Æternum facis irrita vota parentum,*
» *Affirmat iurans hoc Pater ipse tibi.*
» *Erga nos etiam es patrij tu pignus amoris,*
» *Iussus pro nobis debita lætæ dare.*
» *Nos igitur quanquam sumus agra & sordida massa,*
» *Credimus ista tamen munera summa dari.*
» *Consisq; tua prece Christe, pericula nostra*
» *A summo petimus cuncta parente regi.*
» *Tuq; regas seruesq; infirmos numine, qui vis*
» *In nostris vivens mentibus esse lætæ.*

ALIA

DOXOLOGICA.

9

ALIA.

VT VNVM SIMVS IN

CHRISTO. Ioh. 17.

*In tristi sudans quod pascit agone cruorem
Æterno Christus de genitore satus,
Semper concordēs, vnumq; ut simus in ipso:
Cum Christo nostra hoc vota animiq; petant.*

ALIA.

AD TRINITATEM,

Ex M. Lutheri carmine Germanico:

Erhalt vns H & X bey deinem Wort.

Serua DEVS Verbum tuum,
Et frange vires hostium,
Qui Iesum Filium suo
Turbare conantur throno.

B

Osten-

Ostende nunc potentiam

O Christe Rex regum tuam;
 Defende paruulum gregem,
 Qui te fatetur principem.

Viuificator spiritus

Concordiam da cordibus,
 Ades periclitantibus,
 Cum morte conflictantibus.

IOH. STIG.

ALIA.

Adfere nos, verbumq; tuum Deus optime serua;
 Et rabiem Turca, Pontificumq; preme.
 Qui tecum aequali regnantem fœdere Christum,
 Conantur patrio precipitare throno.
 Da pacem, defende tuos: tibi semper ut omnis
 Posteritas laudet hic & ubiq; canat.

IOH. STIG.

PRO HOSPITIIS ECCLE-
 siae & Scholarum.

Flecte precor nobis iratum Christe parentem,
 Qui vis pro nobis supplicis esse loco.
 Et quam sparsisti prolatam è mente parentis
 Deleri vocem ne patiare tuam.
 » Doctrinaq; tuae studium, paruamq; Sareptam
 » Doctrina hospitium protege quaso tua.
 » Et placidam clemens nobis concedito pacem,
 » Tuq; ducum mentes tu populiq; regas.

ALIA.

ALIA.

*At tu summe Deus surgas terramq; gubernes,
Absq; tuo Regnum numine stare nequit.*

ALIA.

*Conserua Regni formamq; statumq; decorum,
Præfice concordēs ipse piōsq; Duces.*

**PRO GVBERNATIONE ET
incolumitate nauiculae Christi, quæ est
Ecclesia ipsius.**

GREG. NAZIANZ.

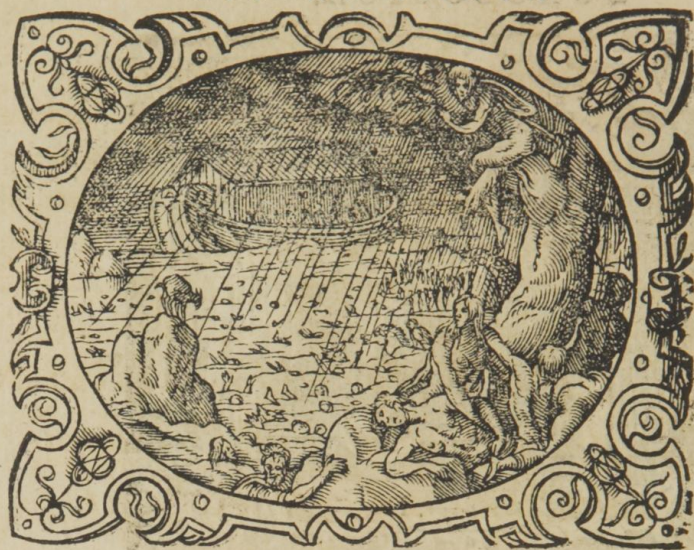
Ζητῶ Νῶε κλωτῶν, ὅπως μέρος αἰνὸν ἀλύξω.

O *Ceani rapidis ut ventis unda cietur:
Semper habent varias sic quoq; regna vices.*

B 2

Vlti-

*Ultima sed motus grauiores sentiet etas,
 Impia Turcorum quæ modò regna videt.
 Christe tua hos inter fluctus quassabitur Argo,
 Attamen hanc rabies mergere nulla potest.
 Nos prolata tuo qui dogmata discimus ore,
 In cymba serues optime Christe, tua.*

ALIA.

*Oppressit reducem, quam rexit, Iäsona nauis,
 Quæ tulit auricomi velleris acer opes.
 Non te Christe tamen, quam tu regis, opprimet Argo,
 Sed victor seruas hanc etiam incolumem.
 Nos ergo in portum deducas, atque gubernes,
 Deleri nautas nec patiare tuos.*

ALIA.

*Ex historia Domini in nauigio dor-
 mientis. Matth. 8.*

*Nate Dei fluctus pelagi compesce furentes,
 Irruit in cymbam multa procella tuam.*

Te qua-

*Te quasi sopito iam mergi penè videtur:
Sed vigila, & paruum magne tuere gregem.
Ut tibi pertexat gratis praconia verbis,
Et tua perpetua nomina laude canat.
Aura tonet, sonet vnda, minis fremat orbis & orcus:
Tu tamen insertos nos tibi Christe teges,*

IOH. IOACH. M.

*MEDITATIO ADMIRANDI
beneficij, Incarnationis Filij Dei, domini et
Saluatoris nostri Iesu Christi.*

*Nil sum, nulla miser noui solatia, massam
Humanam nisi quòd tu quoque Christe geris.
Tu me sustent a fragilem, tu Christe gubernas,
Fac ut sim massa surculus ipse tuae.
Hoc mirum fædus semper mens cogitet, vno
Hoc est, ne dubites, fædere parta salus.*

PARAPHRASIS IOH. STIG.

*Sum miser, & non ulla dolens solatia noui,
Sumq; adeò culpæ nil nisi massa mea.
At tu solus habes, mihi quæ solatia prestes,
Qui datus es massa portio Christe, mea.
Mors tua Christe mihi vita est, victoria regnum:
Labe mea morior, sanguine viuo tuo.
Tu mihi rex pariter, pariter mihi Christe Sacerdos,
Pro me namque volens munus utrumq; geris.
Destruis omnipotens veteris scelus omne Draconis,
A quo omnis nostri manat origo mali.*

B 3

Ira-

*Iratumq; tua placas pietate parentem,
Qua tuus in nobis crimina delet amor.*

*Ergo animam seruato meam, quam morte redemta.
Et vita gaudes germen habere tua.*

” *Viuo tibi, moriarq; tibi, tibi deniq; viuam,
” Te quia iustifica, Christe, prehendendo fide.*

ALIA.

” *Iunxisti ut massam tibi nostram Christe Redemptor:
” Aeterno sic nos foedere iunge tibi.*

ALIA.

” *Cum nostram indueris mirando foedere massam;
” Gnate Dei semper nos tua membra regas.*

ALIA.

*Ex verbis Daudis: i. Paralip. 17. Aspexi
sti me in forma hominis, qui es in excelsis
IEHOVA DEVS.*

*In forma quod nos HOMINIS placidissime Christe
Aspicias, & tamen es conditor ipse DEVS:
Et nostram formam miseratus crimina deles,
Et vite aeternae gaudia vera dabis:
Hac grati canimus tua dona, simulq; precamur,
Tu nos ut doceas, lucereq; tua.*

S I L O H.
DE APPELLATIONE SILOH,
*quam Iacob tribuit nascituro olim Christo:
Epigrammata duo longè dul-
cissima.*

Iacob

Iacob Patriarcha morti vicinus, ordine Filij benedicit, & futura prædicit: Disertè verò Regnum penes tribum IUDAM futurum affirmat, donec venerit SILOH, id est, is qui mittendus est, seu $\chi\omicron\sigma\iota\omicron\nu\ \alpha\upsilon\tau\eta\varsigma$, id est, foetus seu filius eius, s. virginis matris, Gen. 49.

GNate Dei effigies aeterni vincta parentis,
 Aeterna Verbum mente satumq; patris:
 Indutus nostra qui carne in virginis aluo,
 Humanum accedis, maxime Christe, genus.
 Te pius Isacides compellat nomine SILOH,
 Quòd tener aet foetus virginis, ipse tener.
 Ac velut inuoluens foetum membrana recentem
 Dum rude sub matris pectore turget onus,
 Mollis, & ad motus non est durabilis ullos,
 Pendet & à cotylis squalida tota nonis:

Sic in-

- I. *Sic infirma fuit caro tunc tua maxime Christe,
In cruce pro nobis cum lacerata fuit.
Indueras etenim mirando fœdere carnem,
Huic nostræ similem supplicijq; ream.*
- II. *Sed verè fragilis nos ipsi & sordida pellis,
Materna chorion labe reumq; sumus.
Attamen hoc viuet chorion quando induis ipse,
Voce tua sanans atq; cruore lauans.
Sic autem nobis diuina hæc munera dantur,
Cum discunt vocem pectora nostra Dei.
Ac cætus igitur discantum Christe tueris,
Ut chorion verè sit schola casta tuum.
Ah tua tuta precor seruetur fascia SILOH,
Ne queat hanc ullus dilacerare furor.*

ALTERVM.

- Magni consilij qui dicitur Angelus esse,
Æterno natus de genitore &:
Edidit Isacida lata hæc oracula voce,
Cum fuit exilij duxq; comesq; seni:
Non prius amittet sceptrum Iudæa propago,
Quàm veniet SILOH missus ab arce poli.
Perpetua reddet vobis qui gaudia vita,
Crimina cum proprio vestra cruore luet.
Cur tamen est dictus Seruator nomine SILOH?*
- I. *Quòd de virgineo nomine fœtus erit.
Et fragili similis chorio, pelliq; cruenta,
In cruce cum tabo vulnera facta fluunt.
Talis at est factus pro nobis fascia Christus,
Quanquam iusticiæ fons sine labe manet.*

Nos

Nos homi
Nos lac
Sed mag
Evita
Nutame
Tantum
Ego precor
Æter

EG

Tm Mo
Quaver
Omne ab ho
O quem te m
Sancte Deu
Nec tibi vo

Nos homines autem verè tam sordida massa,

Nos lacerum chorion, putre reumq; sumus.

Sed tu gnate Dei nostras etiam indue pelles,

Et vitam miseris insere fasciis.

Nec tamen hanc reddis, nisi qui tua dogmata discunt:

Tantum hanc ad vitam vis Deus esse viam.

Ergo precor studia hac tu semper dirige Christe,

Æterni Siloh vera propago Patris.

II.

“

“

“

EGO SVM QVI SVM,

Exodi 3.

TUm Mose ardebat scitari, & nomina tanti
 Quarere ductoris, populisq; exacta referre,
 Omne ab hoc firmans animum, & sic ore precatur:
 O quem te memorem, qualive ab origine ducam
 Sancte Deum, nam te non spernant sidera regem,
 Nec tibi vota neget terrarum maximus orbis,

C

Face

- Fare age quis venias: *Quarenti talibus ille*
 » Respondit dictis: ego SVM quem cernis, ERO QVE.
 SVM patris aeterni proles, antiqua dierum,
 AEQUALIS patri consors in numine & auro,
 VISO equidem, vitamq; aeterna in secula duco,
 Principium & finis: Sed casta virginis olim
 Semen ERO, nomenq; meum de nomine facti.
 Dicitur Siloh, venerandum in secula nomen.
 » Nunc IEHOVA vocor: sed cum labentibus annis
 » Natus ero, nomen ducam saluator Iesus,
 » Cum nomen venient Isch & Iehova sub unum.
 Ille ego sum, vestris qui patribus ora resolui
 Fatidico sermone Deus, fataliaq; arua
 Pollicitus, seris habitanda nepotibus arua,
 Quos ego morte obita viuos nunc aethere in alio
 Asseruo, & quondam manifesto in corpore sistam.

IOH. IOACH. M.

PRECATIO VAGIEN- tis Ecclesie.

A *Eterni de mente patris SAPIENTIA nata,*
In qua mundi operum fulsit idea noui:
Et qua distinxit pulcerrima corpora rerum,
Et iussit formas singula habere suas:
Hac eadem in paruis vagit sapientia cunis,
Natura nostra membra tenella gerens.
Sic quanquam infundit se nostra in pectora, nobis
Nondum se totam cernere posse dedit.
Vt tamen in nobis sint tanta exordia lucis,
Tanquam vagitus dogmata prima sonat.

Non

*Non quaquam infirmos spernis, si debita credant
 Te vota pro nobis, Christe, dedisse patri.
 Ah precor infirmis adsis ut mentibus, atq;
 Doctrina foveas semina sparsa tua.
 Dum tua se tota pandet sapientia nobis,
 Atq; patrem clara luce videre dabit.
 Quando mortali solventur carcere mentes,
 Et duce te, caeli culmina celsa petent.
 Christe tuo exulibus patriam tu sanguine reddis,
 Nulla venit nobis, te nisi dante, salus.*

PRECATIO IN PERICVLIS
extremis & humana ope inex-
tricabilibus.

CUM bello à ferocissima natione Moabita-
 rum & Ammonitarū premeretur Iudæa: iam-
 que certa immineret vastitas: pius rex Iosaphat
 ab armis ad preces totum se conuertit. Et hac
 quidem ille fiducia, hostibus, ex mutua lanie-
 na, interitum: sibi totiq; populo miraculosam
 liberationē & spolia opima impetrauit. 2. Pa-
 ral. 20. Est autem hæc particula precationis
 Iosaphat:

CVM NESCI MV S QVID AGENDVM SIT, OC-
 LI NOSTRI AD TE DEVS ATTOLLVNTVR.

In tenebris nostra & densa caligine mentis,
 Cum nihil est toto pectore consilij:
 Turbati erigimus Deus, ad te lumina cordis,
 Nostra tuamq; fides solius orat opem.

» Tu rege consilijs actus, Pater optime, nostros,
 » Nostrum opus ut laudi seruiat omne tua.

IOACH. CAMER.

ALITER.

» Dum mens nostra graui caligine mersa laborat,
 » Nec bene quod deceat, pectora caeca vident:
 » Ad te oculos fixos, fida cum mente leuamus,
 » Tu gemitus audi vota^q, nostra Deus.
 » Tu rege conatus, & robora mentibus adde,
 » Ut tibi, quod faciunt, omne probetur opus.

IOH. STIG.

ALIA.

Ex psalmo 115. Tuus ego sum:
 saluum me fac.

*N*ostua cura sumus, rerum pater optime, atq;
*N*os custode vno, fidimus atq; duce.

Cate-

Cetera dicit
 Nostua a

Nonnati ca
 Conditio

Superior at
 Superior d

CONSILI
 EXITV

IN M
 tatiba

A Eger &
 Hic iac

*Cetera deficiunt nobis solatia: Quare
Nos tua defendat dextera, quaeso, pater.*

ALIA.

*Non nati casu, non casu vivimus ipsi:
Condidit, & factos servat alitq; Deus.*

cc

cc

ALIA.

*Συμβελιώτ' ἀγαθῶν, καὶ ἀφορμῶν, εὐτυχίαν τε
Συμβελδτά ἐμοὶ διδς. πατρὸς αἰδίου.*

cc

cc

*CONSILIVM sapiens: OCCASIO commoda: felix
EXITVS: unius sunt tria dona Dei.*

cc

cc

*IN MORBIS ET CALAMI-
tatibus consolatio & precatio, exem-
plo Lazari. Luca 16.*

*A Eger & ulceribus squalens in corpore toto,
Hic iaceo, & pereunt tabida membra fame.*

cc

cc

C 3

Dini-

Call-

- „ Diuitis ante fores iacuit ceu Lazarus olim,
 „ Cui fastidito nemo ferebat opem.
 „ Ut tamen à cunctis spectus, tua cura, tuoq;
 „ Exceptus gremio Lazarus ille fuit:
 „ Sic aeternae Deus, tua me clementia seruet,
 „ Et miserum dextra protegat umbra tua.

ALIA PRECATIO.
 IN PROFECTIONIBVS ET
 negocijs difficilibus: exemplo Iacobi.

Genesis 32.

Cū redit Assyrijs Isacaci gnatus ab oris,
 Vxores secum filiosq; trahens:
 Nectantū ignotas gentes, & barbara corda,
 Verū etiam socerum, fratris & arma timec.

Hunc

Hunc Noy
 Luffan
 Sic iter ing
 Plena su
 Prægnan
 Hostilis

PRO

nos

Exce
 Domin
 tate tua
 lo meo t
 duabus

Hunc
 Munc

Hunc *Abys* gnate Dei, tua dextera texit, opemq;
 Luctanti, ut claudus vinceret ipse, tulit:
 Sic iter ingressos nos ad certamina seua,
 Plena futura odij, plena futura doli,
 Protege gnate Dei nos, consilioq; gubernas:
 Hostilis rabies ne nocuisse queat.

PRO COTIDIANIS DEI IN
 nos beneficijs, gratiarum actio.

Ex confessione Iacobi, Gen. 32. Minor sum
 Domine cunctis miserationibus tuis & veri-
 tate tua, quam expleuisti seruo tuo: in bacu-
 lo meo transiui Iordanem istum, & nunc cum
 duabus turmis regredior.

*S*um minor, indignusq; tuis, Pater optime, tantis
 Muneribus, prabet quae tua dextra mihi.

Qui

- 70 Qui veniam toties lapsō mitissime prestas,
 71 Insuper & cumulas me bonitate tua.
 72 Fac horum semper memor ut tibi grata rependam
 73 Obsequia, & prosint hac tua dona alijs.

PAVL. EBERVS.

PRO GVBERNATIONE
 totius vitæ, precatio.

- A**lme Deus, misera defensor maxime vitæ,
 Qui nutu fulcis nostraq; nosq; tuo:
 Quoscunq; imponis, da nos perferre labores,
 Donec in hoc mundi viuimus exilio:
 Et quæcunq; grauant pressos, auerte pericla,
 Sanctaq; sollicito pectora solue metu.
 74 Non humana regit fragilem sapientia vitam:
 75 Nempe sumus Domini quidquid, amore, sumus.
 Da surgant clari post nubila tristia soles,
 Tuta sit auxilio vita caduca tuo.
 In primis fac nos à fædo crimine puros,
 Viuereq; in cordis simplicitate pijs.
 Lapsos ore tuo nos instrue, dirige verbo;
 Ne ruat in vetitum nescia vita scelus.
 Admoniti, simus faciles agnoscere culpam,
 Et sceleri versa ponere mente modum.

GEORG. FABR.

PRECATIO ANTE
 CIBVM.

His epulis donisq; tuis benedicito Christe,
 Ut foueant iussu corpora fessa tuo.

Non

*Non alit in fragili panis modò corpore vitam :
Sermo tuus vita tempora longa facit.*

cc

cc

ALIA.

*Quæ nunc sumemus membris alimenta caducis,
Hac Deus imperio sint benedicta tuo.*

HERM. BVSCHIVS.

GRATIARVM ACTIO à sumto cibo.

*Postquam epulis exempta fames, mensq; remota,
Dicemus grates nos tibi summe pater.*

*Non hæc humanas vires alimenta iuuabunt,
Diuina si non hæc foueantur ope.*

*Namq; tuo viuunt agitata à Numine cuncta,
Adflatu spirant cuncta valentq; tuo.*

*Nunc etiam gratis animis alimenta ministra,
Atq; immortalia pectora pasce cibo,*

D

Et

*Et quia cura sumus tua nos, Pater optime, serua,
Et studia & vitæ tempora cuncta rege.
Cumq̄ epulas dederis, rerum pater optime, nobis;
Adde epulis vires pro bonitate tua.*

ALIA.

*Quod sumus utilibus dapibus, potuq̄, refecti,
Laus tibi pro donis sit, Deus alme, tuis.*

HERM. BVSCHIVS.

ALIA.

*Qui largo corpus potuq̄, ciboq̄, refecit,
Pascat & aeterno corpora nostra cibo.*

IOH. GIGAS.

DE VENIS METALLI-
cis, gratiarum actio.

Sulphur & ὕψαργυρος, seu argentum viuum,
prima femina metallorum.

Quis

Quinta
Qua
Intima
Vibus
Lacta
Sulphur
Dant, ali
Et vago
Sed satis eff
Hoc cer
Vis etiam
Legiti
PRA

Mellifica
Aluco
PA

Christe me
Sic mod

Oly, tem
AEter
Da soboli
Et sint q
PR

Quam mu

Quin etiam grates pro tanto hoc munere dico,
 Quod certum est artis tantum opus esse tuæ.
 Intima quod venas sparsisti in viscera terræ,
 Vt sibus ut nostris apta metalla ferant.
 Lactea ubi furnis hydrargyra mixta coquantur,
 Sulphureis fibra semina prima nouæ.
 Dantq; alias formas cœlestia lumina massis,
 Et vagus in terris hoc inuauat ignis, opus.
 Sed satis effari queat hæc miracula nemo:
 Hoc certum est, nasci cuncta fouente Deo.
 Vis etiam nostro queri hæc tua dona labore,
 Legitimos usus & tua dicta docent.

cc

cc

cc

cc

PRECES PRO SVCCESV ET
 fructu studiorum.

Mellificæ ut nos simus apes, fac optime Christe,
 Alueolos verè & nos facito esse tuos.

cc

cc

PRECES INGREDIENTIS
 templum.

Christe meo latum Paradisum in pectore planta,
 Sic modò tristis ager, mox Paradisus ero.

cc

cc

IOH. STIG.

O Δεϋ, templa Dei fac ut viuentia simus,
 Æterna vitæ laticiamq; dato.
 Da soboli nostræ pacem, moresq; gubernæ,
 Et sint qui verate pietate, colant.

cc

cc

PRECES PVERI EX LVDO
 reuertentis.

Quàm multa audiui menti seruanda tenella,
 De moribus, de literis?

D 2

Quamq;

*Quamq̄ meos cupide vidi aduertisse sodales,
 Monit docentis omnia.
 At tu cunctorum largitor Christe bonorum,
 Sensus iacentes excita:
 Vi bona percipiant, & sicut cera, sequantur
 Fingentis artificis manum.
 Fac nihil à studijs vnquam diuellat honestis,
 Non frigus, æstus, non fames.
 „ Quantulacungq̄ pij perdurem portio cætus,
 „ Tuæq̄ membrum Ecclesie.*

GEORG. FABR.

PRECES VESPERTINÆ
cubitum euntis.

Pro nobis vigiles te, maxime Christe rogamus,
 Sopitos sensus dum tenet alta quies.

Sit

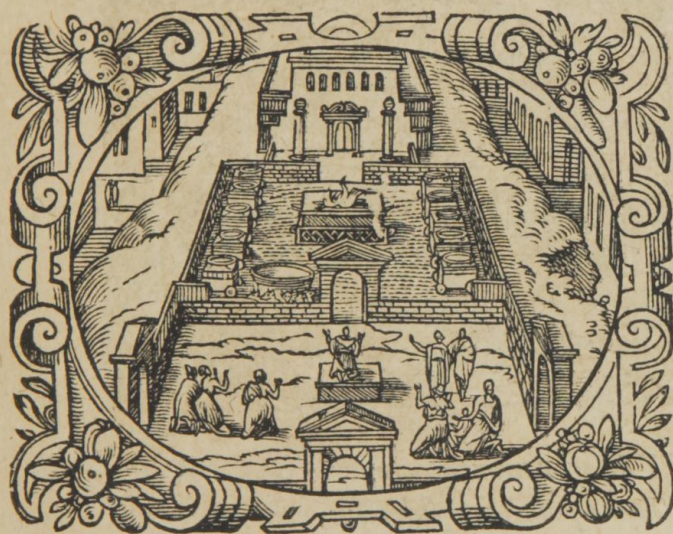
*Sit tuus ad dextram bonus angelus, atq; sinistram,
 Cœlesti miseros qui tueantur ope.
 Tristi terrificæ qui pellat somnia noctis,
 Et quicquid trepido corda timore mouet.
 Ut cùm depulerit tenebras aurora, diurnum
 Auspicijs latis aggrediamur opus.*

GEOR. FAB.

Εὐλογία ἰσραηλῆ.

PRECATIO EX BENE-
 dictione. Num. 6.

- I. Benedicat tibi Dominus, & custodiat te.
- II. Ostendat Dominus faciem suam tibi, &
- III. misereatur tui. Conuertat Dominus
 vultum suum ad te, & det tibi pacem.

Optime Christe tua quæso benedictio turba,
 Ac inter vitæ sua pericla tege.

D 3

Te da-

I.

“

- » *Te dabis ut cernat verè esse patremq; Deumq;*
 » *Certa venit nobis, si miserere, salus.*
 » *Placatumq; animum, vultusq; ostende paternos,*
 » *Prosperaq; eueniant cuncta favore tuo.*

*PRECATIO DOMINICA,
 iambico dimetro expressa*

A

IOHANNE STIGELIO.

Ex Mart. Lutheri Germanica
 paraphrasi.

D*EVS sator mortalium,
 Terra potens & siderum,
 Qui mitis in nos asperos,
 Grauisq; culpa conscios,*

Gaudes

Gaudes patris vocabulo,
Nutuq; seruas omnia.

Fac innotescat omnibus,

Nomen tuum mortalibus,
Verbi tui suauissima
Sic instruat nos gratia,
Ut te colamus unicum,
Sicut iubes per Filium.

Accedentes lumine,
Tuiq; regni imagine,
Ut incoent hic aurea
Vita perennis secula,
Regno tuo nocentium
Infringe vires hostium.

Fac nostra semper ut tuis
Mens acquiescat legibus,
Consentiat cum caelica
Terrena pax concordia,
Iussum ministret mens opus,
Cura tibi sit exitus.

Dum congregatim viuimus,
Largire nobis quasumus,
Externa vita commoda,
Quibus vigent commercia:
Agnoscat ista caritas,
Agatq; verè gratias.

Ignosce noxam fontibus
Culpaq; vim dolentibus,
Delicta si nos hostibus
Non asperè remittimus,

Dapæ-

Gaudet

*Aetheris tractus, temerè nec inter
Ludere ventos.*

*Sed iubes Christo comites adesse,
Et pios cœtus hominum tueri,
Qui tuas leges venerantur, atq;
Discere curant.*

*Impiis ardens odijs & ira
Nam tuis castris Draco semper infert
Bella, qui primus scelus atq; mortem
Intulit orbi.*

*Hic domos, vrbes, tua templa, gentes,
Et tua legis monumenta tota,
Et bonos mores abolere tentat
Funditus omnes.*

*Interim sed nos tegit Angelorum,
Quem ducem Christum sequitur, caterua.
Atq; grassantis reprimat cruenta
Arma Draconis.*

E

Angeli

Angeli LOTHON Sodoma tuentur,
 Inter infestos ELISAEVS hostes
 Angelis cinctus, nihil extimescit
 Bellica signa.

Tutus est inter medios Leones
 Angelis septus DANIEL Propheta:
 Sic tegit semper Deus his ministris
 Omnia nostra.

Hoc tuum munus celebramus una,
 Et tibi noster chorus, Angeliq;
 Gratias dicunt simul accincentes
 Conditor alme.

Et tuo templo vigiles ut addas
 Angelos semper, populoq; Gnati
 Qui tuum verbum colit, obsecramus
 Pectore tota.

ALIA.

DE S. IOHANNE BAPTI-
 sta, primo doctore noui testamenti.

A Eterno gratias Patri
 Omnes canant Ecclesia:
 Quod nuncium verbi sui
 Iohannem nobis miserit.
 Hic mores exui malos
 Insit, metuq; Iudicis
 Mox adfuturi terruit
 Superbas mentes omnium.

Rur.

*Rursusq; perculsos metu
In spem vita certam vocat,
Et monstrat agnum digito,
Qui placat unicus Deum.*

*Hac ille firmo pectore
Docet, Christumq; predicat
Venire, ceu solem novum
Prodire aurora nunciat.*

*Nec Pharisai spiritum
Fregerunt ingentem viri,
HELIAS alter hic fuit,
Hypocritas dum arguit.*

*Te summe rogamus pater,
Vt corda nostra suscites,
Vt verè possint credere
Iohannis testimonio.*

E 2

ALIA

ALIA.

DE CONGRESSV *MARIAE*
matris Domini et Elizabethæ: prima
Synodo novi testamenti.

A *Eterne gratias tibi*
Dicamus omnes conditor,
Quod inter hostes plurimos
Ecclesiam seruas tamen.

Vt inter arma gentium,
Herodis & satellites,
Interq; tetros dogmatum
Furores, & deliria:

Seruas Mariam virginem,
Domumq; castæ Elisabeth,
Quæ prædicant munus tuum.
Datumq; Christum nunciant:

Non Pontifex, non Principes,
Etsi sciunt oracula
Vatum, venisse nouerant.
Salutis autorem nouæ.

Sed dulcis hæc Elisabeth
Et virginis congressio
Arcana promit cæteris
Verè Deum colentibus.

Aluog; factus conditus
Longo sacerdotum agmini
Agnoscit ignotum ducem,
Adorat & gestu suo.

Hæc

*Hæc prima synodus fuit,
Testata de Christo Duce,
Postquam statuto tempore
Verbum Patris factum est Caro.*

*Accensa testimonijs
In corde nostro talibus
Colat fides, & inuocet
Christum Mariæ filium.*

*Opemq; spe firma petat,
Missumq; credat à Patre,
Ut inuocantes adiuuet,
Malisq; cunctis liberet.*

Amen.

*QUERELA ANIMARVM PIA-
rum ad Deum, de Tyrannis qui interficiunt
pios propter Euangelij professionem.*

E 3

O Pa.

Hæc

O Pater ãlme Deus, terrãq; poliãq; creator,
 Ista manum cuius machina vasta tremit.
 Omnia qui cernis, veriãq; es amator & equi,
 Fallere quem non est ullius arte doli:
 Vnicus innocuis, si iustus es arbiter, umbris,
 Solus & insontis sanguinis ultor ades:
 Si tua pacifici cruor intemeratus Abeli,
 Voce fatigavit sidera clara poli,
 Ecquid adhuc iustam lentus non surgis in iram?
 Et potes hæc contra te fera tela pati?
 Ecce rebellantes audacter vt omne Tyranni
 Iusq; tuo Christo fasq; piũq; negant.
 Respicis insontes animas, tristẽq; cruorem;
 Illis pro verbo quem damus ecce tuo?
 Respicis, & patulis gemitus hos auribus hauris,
 Quos tibi semineces reddimus ore pio?
 » Vtq; truces raro tristi sine cæde Tyranni,
 » Et sicca ad Stygias morte feruntur aquas:
 » Sic quoq; nunc meritas pendent cum sanguine pœnas,
 » Quos inuat iniusta tingere cæde manus.

CHRI-

E Rog
 P
 Denit
 Iust
 Cotidie
 Ex bu

DE
 ri & ca
 m

CHRISTO TRIVM-
PHATORI.

ERgo tuus meus est, meus est hic Christe triumphus,
Perpetuo quoniam te iuvat esse meum,
Deiicto refero tecum spolia ampla Dracone:
Iusta tibi pulsa morte trophæa loco.
Cotidie attrita fac tecum morte resurgam,
Ex humeris pendens sarcina grata tuis.

IOH. STIG.

Bonum est nos hic esse.

DE GUSTU VITÆ ET GLO-
riæ celestis, quam Filius Dei in transfor-
matione sua præbuit Discipulis,

Matth. 17.

Paruos

Paruus hic aeternæ vitæ & caelestis honoris
 Gustulus, attonitos angusto in pectore sensus
 Quàm subito absorpsit? quid cum se in luce videndam
 Lucis inaccessæ Maiestas offeret? ô quàm
 Christe manere bonum fuerit tecum, in te, & apud te:
 Quando ipse electis vis omnia in omnibus esse.

P. H.

Desiderium Vitæ æternæ.

Absumus à te,
Viuimus ex te,
Fidimus in te,
Tendimus ad te
 (Non nisi per te)
Optime CHRISTE.

P. H.

HI

NON ha
 Insu
 Sustinuisse p
 Cum for
 Ergo ubet
 Illius &
 Hæc ego prat
 Sic, & tu
 Nos quoq; in
 Ample

HISTORICA.

ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΡΗ-
ΝΗΤΙΚΑ.

IMAGO ECCLESIAE: seu, Moses
stans in cauerna rupis, ac videns posteriora
DEI prætereuntis. Exodi 33.

HI
NON hæc pigro hominum concreta ex puluere moles,
 Insuper & vitijs contaminata suis,
 Sustinuisse potest diuini incendia vultus,
 Cum sordes nostras Iudicis ira videt.
 Ergo iubet Mosen sublimi insistere rupi,
 Illius & latebris se tenuisse cauis.
 Hac ego præteriens, inquit, dabo terga videnda,
 Sic, & ut interea te mea dextra tegat.
 Nos quoq; in immota docuit consistere rupe,
 Amplecti Gnatum dum iubet ipse suum.

F

Et la-

» *Et latebra nobis subeunda, Ecclesia sola est,*
 » *In qua Euangelij dogmata pura sonant.*

MOSES FERIENS
PETRAM.

Exemplum Fidei vacillantis, sed tamen
 eluctantis. Exodi 17.

Iamq̄, animas exhalabant, siccata labellis,
 Dum matrum infantes ubera fortè trahunt:
 Expirantq̄, simul matres, tristiq̄, sepulcri
 Munere maternus fungitur ipse sinus.
 Ergo iubet Mosén percussa educere rupe,
 Pro populo undarum flumina larga suo.
 Obsequitur Mosés, noua sed confusio mentem
 Turbat, & aggresso diriguère manus.
 Et cuius nunquam pectus trepidauerat antè,
 Si quando fuerant iussa obeunda Dei:

Iam

Jam uelut
Sicrip
Et ferit
Ergo
Ergo dicit
Et bacu
Quodq̄, rig
Vnde sit
Hoc Deus e
Quos ad

Detesta

*Jam veluti navis scopulis illisa fatiscit,
 Sic rupem aspiciens excidit iste sibi.
 Et ferit, & dubitat: sed mox se colligit ipse,
 Et vigor in pectus, qui fuit ante, redit.
 Ergo ardens iterum rupem Sineida pulsat,
 Et baculo cogit cedere saxa suo.
 Quodq; riget late loca vasta effundere flumen,
 Unde sibi dulces hauriat agmen aquas.
 Hoc Deus exemplo monstrat se pascere egentes,
 Quos ad militiam deligit ipse suam.*

MOSES ORANS.

*Detestatio negligentia & intermissa invo-
 cationis diuini auxilij.*

Ex capite Exodi 18.

F 2

Acer

- A** Cer Idumeus, loca per deserta vagantes
 Alere Ebræos finibus ausus erat.
 Conseruitq; manus, sed Moses arma suorum
 Adiunat, & precibus prælia magna ciet.
 Et vincit quoties palmas ad sidera tendit,
 Quemq; vocat, coram sentit adesse Deum.
 Brachia sed quoties iterum lassata remittit,
 Cogitur Ebræi cedere turba Ducis.
 Ergo die toto dum fusus pellitur hostis,
 Erectas palmas ut tenuisse queat,
 Subjicitur cubitis orantis saxea moles,
 Sollicitoq; suis corde petentis opem.
 » Sic quoties curamq; precesq; remisimus ipsi,
 » Ocia securis insidiosa nocent.
 » Illecebra vacuas subeunt dulcedine mentes,
 » Et facile in vitium pectora prona trahunt.
 Exacuunt igitur tot nostra pericula curas,
 Proposita nobis exitiq; via.
 Nec quisquam putet his se emergere posse procellis,
 Auxilium præsens nisi Deus ipse ferat.
 Conditor æternus vera est tibi voce rogandus,
 Hunc tamen ut places ara petenda tibi est.
 » Nulla est grata Deo, nisi Christus filius, ara,
 » Qui luit officio crimina nostra suo.
 » Huic impone manus, huic toto incumbito corde,
 » Ad patrem nostras perferet ille preces.

HISTORICA.
IN ABSOLONEM.

45

Absolon filius Daudis, mango animo & corpore speciosissimo iuuenis: cupiditate regni accensus, patri grandæuo, quem regno exuere vellet, insidias & odia struere, sibi gratiam prensando & pollicitando colligere, denique seditionibus plebem agitare, non fuit veritus. Tandem acie tota, de summa rerum dimicaturus, præliū in silua dēssissima, loco impedito, cōmisit: vbi exercitu dissipato, & cæsis 20. millibus ciuiū seditioforum, ipse in fugam conuersus: incitato impetu in ramū quercus incurrit. Ex quo cæsarie nexu arctissimo mirabiliter intricata: & mulo, quo vehabatur, elapso, sublimis pepēdit. Insuper à Ioabo trib. lanceis cōfossus, ignominiosè & regno, qđ affectauit, & vita exutus est: Deo in ipso exēplū statuente, q̄tū peccatū sit, in parentes impietate, in magistratū seditionib. cōsurgere. 2. Re. 18.

Dege-

- » **D**Egener immerito rapuisti sceptrā parenti,
 » O iuuenis patriā pestis acerba tuā.
 » Dignā tuis factis sed pœna secuta, vagantem
 » Frondibus arboreis implicuere comā.
 » Hasta Ioab maduit forti vibrata lacerto,
 » Sanguine, transfixo pectore tincta tuo.
 » Has scelerum pœnas pulso dedit ille parente:
 » Inunc, & patrijs insidiare bonis.

MORS SIMSONIS.

Iudicum 16.

NEC mora, trans statuas protendit utrosq;
 Obnixus, tollitq; loco, quassatq; trementes,
 Sustollensq; oculos calo, sic voce precatur:
 Supremum hunc, Deus alme, mihi concede laborem,
 Nunc moriamur, ait, sed non moriamur inulti,
 Ipse ego conuellam quassati culmina tecti.

His

*His me, (quando aliud melius nihil ipse reliqui)
 Aggrediar telis vel in ipsa morte tueri,
 Morte mea vincam, quos vincere nescio Marte.
 Dixit, opemq̄ Dei non vana in vota vocavit.
 Nam pariter statuas magna vi strenuus ambas
 Impulit in latus, & domus alta repentè ruinam
 Cum sonitu dedit, & procerum super agmina lata
 Incubuit, cælumq̄ horrendo puluere texit.
 Dat tellus gemitum, concussaq̄ viscere in imo est.
 At iuuenem egregium functum iam luce, supremis
 Muneribus decorant, & saxum carmine signant.*

E P I T A P H I V M.

*Crine potens Simson, patria requiesco sub urna;
 Mors mea denicit, quos Mars non sustulit, hostes.*

IO. IOACH.

IN SAVLEM.

1. Regum 31.

Iesi-

IEsida toties meditatus funera Saulus,
Supplicium proprio perditus ense dedit.

ALIVD.

Tota Deo inuisi perijt domus impia Saulis,
Iesigenæ salua posteritate domus.

IOH. STIG.

IN PHARAONEM.

Exodi 14.

Cum Pharao instructis gentem Israëlitida turmis
Per medias vrgens insequeretur aquas,
Aequora diuina disiecit spiritus ira,
Area per medias seua patebat aquas.
Parte ab vtraq; alti stabant, ceu mœnia, fluctus,
Quos ita miranda fixerat arte Deus.
Gens dilecta Deo nudas transibat arenas,
Fugit & ho^piles per vada tuta manus.

At si-

At simul et vires & cæci pect̄oris iram
 Dum putat in medijs pondus habere vadis,
 In medijs perijt Pharao temerarius undis,
 Ante homines pariter turpis, & ante Deum.
 Discite mortales, Numen cæleste vereri:
 Nulla est in summum vis diuturna Deum.

IOH. STIG.

ALIVD.

IN PHARAONES,
 Qui Ecclesiam filij Dei, hospitij & nidu-
 lis suis deturbant.

QVI lateres duplicas, qui infantes flumine mergis,
 Nil agis, & laterem seu Tyranne lauas.
 Ototies mentite Deo, iam sæpius omnem
 Naturæ violas hospitijq; fidem:

G

Per

Per terras, per saxa pios rabiosus adurges,
 Iamq; per aquoreques, res noua, persequeris.
 Cede Deo: cedunt imbellibus aquora turmis,
 AEquora mox fremitus obruitura tuos.
 Inunquam rediture: ab aquis recta ibis in ignes
 AEternos, Stygij balnea opima ducis.
 Regibus hospitium patet hoc commune, negarunt
 Qui Christi in terris hospitium gregibus.

PE. HEG.

IN IULIANVM APOSTA-
 tam, Ecclesia Christi persecutorem.

Vidi ego, ceu lauri germen, florere malignum:
 Prateriens paruo tempore, quaro: fuit.
 An non à magno qui nomen habebat Iulo
 Floruit, & læsit. vig, dolisq; pios?
 Floruit, & causa tandem deuictus & armis
 Dum iacet, & sparsus vulnere sanguis abit:

Viciſti

HISTORICA.

31

*Vicisti Galilæe refert: simul iuit ad Orcum
Vmbra gemens, pœnas, & sine fine luit.
Ille domum bello rediturus, funera vouit:
Sed perit, & bello non redit ille domum.*

IO. IOACH.

ALIVD.
IN TYRANNOS.

*Impius occubuit gelidis Maxentius, undis:
Putribus Herodes lendibus esca fuit.
Persca Iuliadem blasphemum sica peremit,
Constricto pœnas Commodus ore dedit.*

“

“

“

“

IOH. STIG.

SAREPTA.

Ad Sareptam oppidum, prope Sidonem, fuere olim fodinæ metallicæ: vnde & nomen loco datum.

G 2

Exul

Exul ubi vidua pietate exceptus Elias
 Sidonia quondam non procul urbe, fuit.
 Hic à conflatis antiqua Sarepta metallis,
 Artem & opus monstrat nomine clara suo.
 Disce Sareptana vidua pia facta fidemq̄:
 Hac aliqua ut referas parte, precare Deum.

IN RITVM,

τῆς ἁγορευτικῆς,

SEV IMPOSITIONIS MANVVM, QVO
 consecrabantur olim victima, & nunc in
 Ecclesia Sacerdotes, quando publica
 ordinatione commendatur eis mini-
 sterium Euangelij.

MOS vetus, & prima deductus origine mundi,
 Traditus & sancta religione Patrum:

Sacri-

Sacrifici
 Hostia
 Norms Sa
 Impose
 Testatur r
 Ante ar
 Sic inculp
 Qui in
 Non aliqu
 Viuag
 Addictu
 Officij
 Lege dato
 Nec rec
 Non vulg
 Nec m
 Nolis ad
 Flecter
 Quia ma
 Semper
 Doctrinan
 Et noua
 Heu quant
 Infirmi
 Seu cupida
 Seu popu
 Numina se
 Impia f
 Seu fictam
 Adfer

*Sacrifici manibus pecudis contingere frontem,
Hostia quæ pura est iam facienda Deo.*

*Norma Sacerdotem similis cur dedicat ipsum,
Imposita cur fit sanctus & ipse manu?*

*Testatur ritus puram esse, Deoq; dicat am
Ante aras pecudem quæ ferienda cadet.*

*Sic inculpatum mos hic iubet esse ministrum,
Qui iam doctoris munus obire volet.*

I.

*Non aliquo sit mens polluta errore profano,
Vitaq; ad exemplum crimine tota vacet.*

*Addictusq; Deo diuina oracula tradat,
Officij metas nôrit & ille sui.*

*Lege datos fasces alij permittat habendos,
Nec rector trepidi gestiat esse fori.*

*Non vulgi frenos populari deditus auræ,
Nec morum laxet vincula grata Deo,*

*Nolit ad affectus Regum cæcosq; furores
Flectere ceu turpis iuraq; fasq; Gnatho.*

*Quiq; manum imponit rectoris nomine summi,
Semper ut huic curet subditus esse iubet.*

*Doctrinam moresq; regant cælestia dicta,
Et noua non ausit condere iura sibi.*

*Heu quantam rerum molem, qua pondere doctor,
Infirmis humeris ille gerenda subit?*

“

“

*Seu cupidas regum mentes frenare studebit,
Seu populum ad mores vult reuocare bonos:*

*Numina seu conficta dolo detrudet ab aris,
Impia Pontificum diminuetq; lucra:*

*Seu fictam Monachis personam detrahet, atque
Adseret aeterni dogmata vera Dei:*

G 3

Quas

*Quas feret arumnas furijs agitantibus hostes,
Tollere qui è medio tale Catharma volent?*

- II.** *Sic etiam doctor sincerus victima fiet,
Assidueq; litat sanguine & ipse suo.
Ecce tenes causas, cur ritus dedicat idem,
Et pecudem, & mysten qui pia sacra facit.
Ista sacerdotis Christi verissima imago est,
Muneris huic detur gloria prima sacri.*
- I.** *Hic sine labe fuit, claraq; in luce parentem
Et videt, & vero semper honore colit.
Huic Deus ipse manum imposuit, iussitq; docere
Arcana aeterno dogmata promta sinu.*
- II.** *Hunc pressere manus & iussa seuera parentis,
Supplicio ut lueret crimina nostra suo.
Hunc, licet inferior comitatur cetera turba,
Officij titulum cui dedit ipse sui.
Vult Euangelij custodes semper haberi,
Militia socios semper & esse sua.
Cum mater vocat hos Ecclesia nomine Christi,
Mandat & imposita munera sacra manu.
Admoniti discant istius imagine ritus,
Hic ordo quantum polliceatur opus.
” *Vt pecus ante aras quondam sacrata cadebat,
” Tosta Deo ut fierent viscera suavis odor:
” Victima sic etiam Christo fit quisq; sacerdos,
” Laudibus ut fragrent terra polusq; Dei.
” Talis ABEL tenerum pure mactauerat agnum,
” Agnus at exitio mox datus ipse fuit.**

IN ESAIAM.

Consilio patrias ES AIAS rexit habenas,
 Et trepidis portus ciuibus ille fuit.
 Depulit Assyrium Solymis à mœnibus hostem,
 Victori ponens clara trophæa Deo.
 Iamq; senex centum vitæ confecerat annos,
 Cum serra scissus victima & ipse fuit.
 Nemo potest memorare omnes; spectabimus omnes,
 Cum Deus induerit corpore queng; nouo.

IN IEREMIAM.

Ieremias vates squalenti carcere clausus,
 Cuncta viro sancto perpetienda tulit.
 MICH. BARTH.

IN

IN IOH. BAPTISTAM,
*Heroicum doctorem novi Te-
 stamenti.*

F*Alia sed quadam prodest exempla tenere,
 Non Baptista igitur pratercundus erit.
 Hic EVANGELIVM monstrato tradidit agno,
 Placatum nobis qui facit esse Deum.
 Et Phariseorum taxans deliria, RITVS
 Fucosos vetuit pro pietate sequi.
 Iustificamq; FIDEM docuit Iordanis ad undam,
 Et rupes gnatum iam sonuere Dei.
 Sordibus humanis LEX obscurata iacebat,
 Huic etiam lucem reddidit ille suam.
 Congrua descripsit CIVILIS munera VITAE,
 IVRAq; militibus, iudicibusq; dedit.*

Atq;

Atq; fidem iussit lucere in rebus agendis,
 Notior ut fieret gloria vera Dei.
 CONIUGII sancit legem, damnatq; Thyesten,
 Vxorem fratris qui rapere ausus erat.
 Quare Baptistam crudelis adultera perdit,
 Qui moriens veluti victima caesa iacet.

IN EVNDEM.

Quo non mortali fuerat de semine maior
 Natus, praecursor maxime CHRISTE tuus,
 Amittit vitam, scorto saltante, Ioannes,
 Innocuum seuo ceditur ense caput.

CONR. ALBINVS.

Esse Tyrannorum bellaria, fata piorum;
 Baptista caput, hoc te docet in patina.

IOACH. BEVST.

H

IN

EPIGRAMMATA
IN STEPHANVM.

Noticia Christi Stephanus, non sanguine Tauri
Restitui vitæ dona perennis, ait.

Concio Pontifices ingrata accendit anaros,
In caput ut iacerent aspera saxa, viri.

IN PAVLVM.

Sex Paulus, lustris terrarūq; mariq; vagatur,
Ac Euangelium spargit ubique Dei.
Et negat extingui mentem diuinitus ortam,
Corporis è vinculis quando soluta fugit.
Proponensq; malis pœnas, & præmia iustis,
Arbitrio vero distribuenda Dei.
Iusticiam monstrat, quam Christi propter honorem,
Æternus nobis dat pater atq; probat.
Interea pugna, pugnisq; pericula iuncta
Tàm longo exercent tempore, mille virum.

Dum

Dum tunc
Eriam

DE
ENSI, A
pulis Episc
deniq; com
ne in loco,
insultarant
victi, casti,
ab inclyto
hanc
quibus
rico.

Nofraet
Qui
Hic ubi diu
Suduani
Hæc tunc He
Florenter
Hic toto Ch
Cui studa
Eximiq; su
Virtutum
Quicquid i
Artibus

*Dum tandem ferienda dedit sua colla Neroni,
Et iacuit tanquam vile cadaver humi.*

**DE HENRICO SVDPHANI-
ENSI, MARTYRE, A DITHMARSIIIS, IM-
pulsu Episcopi Bremensis frigore & plagis miserè enecto, tan-
demq; combusto Meldorffæ, Anno M. D. XXIIII. quo ipso pe-
nè in loco, ubi Henrico per niues & glaciem raptato, crudeliter
insultarant, rebellionis & insolentia diuturna pœnas dederunt,
victi, cæsi, legitimoq; Magistratui, sublatâ ὀχλοκρατείᾳ, subiecti,
ab inclyto Rege Dania, FRIDERICO II. eiusq; patris Io-
hannæ & Adolpho, Holsatia Ducibus, Anno M. D. LIX.
quibus ex æquo hodie parent. Historia integra de Hen-
rico Sudphaniensi, tum ab alijs, tum ab ipso D. Lu-
thero exposita est, in VI. Tomo Germa-
nicorum operum.**

Nostra etiam vidit quanquam infelicioꝝ atas,
Qui vitæ Christum præposuere, sua.
Hic ubi diuiso Batauorum est insula Rheno,
Suduaniam in ripa dure Sicamber habes.
Hæc tulit Henricum ciuem, quem vidimus ipsi,
Florentem studijs, ingenijq; bonis.
Hic toto Christi spirabat pectore amorem.
Cui studuit vera reddere vota, fide.
Eximiaq; suos mores pietate regebat,
Virtutum exemplum posset ut inde capi.
Quicquid id est, quod de natura Græcia scripsit,
Artibus excultus nôrat & ille, bonis.

H 2

Quas

*Quas teneat metas dum totum perficit annum,
 Aureus obliquo Phæbus in orbe means.
 Longius à terra cùm summo tardus in axe
 Voluitur, arentes cur premit æstus agros?
 Cur quoties imo velocior ibit in axe,
 Et propior terræ frigida bruma venit.
 Hac ita contemplan autorem agnoscere iussit,
 Et pura grates dicere mente Deo.
 Hac, ait, ostendunt nobis illustria signa,
 Æterna mundum non sine mente regi.
 Altera sed potior fuit illi cura tenere,
 Extant quæ nobis tradita voce Dei.
 Hoc Doctore iterum Bremensi inclaruit urbi,
 Vnius Christi munere parta salus.
 At quia diuinos statuis detraxit honores,
 Exitium Monachi qualibet arte struunt,
 His furijs mitra ornatus dedit arma Tyrannus,
 Qui tandem oppressum non procul urbe necat.
 Heu cur tam subito orbata est Ecclesia tali
 Lumine, quo posthac debuit illa frui?
 O dilecte mihi ante alios Henrice, laboris
 Nunc partem nostri te tolerare velim,
 Talia præconum quamuis sunt fatapiorum,
 Membra iacent sanis & lacerata modis:
 Non perièretamen, sed habent commercia lati
 Cum Christo, viuis agminibusq; patrum.*

CON-

CONCIO LEPORVM AD
leones, seu premia rectè docentium.

Cum, veluti lepores dare iura leonibus audent,
Hi sacra qui populum verba fidemq; docent,
Conanturq; truces sine vi frenare Tyrannos:
Contempti pœnas pro pietate ferunt.

Non pœna, sed causa facit martyrem.
Martyrium doctrina facit non pœna: reatum
Demere non iudex, sed bona causa potest.

I. S. F. M.

CRVOR SANCTORVM
SEMEN ECCLESIAE.

Tertulliani dictum.

Hec est ingenui natura arcana cruoris:
Impia quo sancti martyres arma lauant:

H 3

Plenius

Plenius hoc Christi felices irrigat hortos:

Quo velut effuso largius imbre fluit.

Inde pijs animis Christumq; animosa professis,

Messe venit surgens vberiore seges.

» *Dum mactare pios gaudet furiosa Tyrannis,*

» *Sæua pios etiam, carnificina facit.*

DE MONARCHIIS, EX DANIELE.

Duæ sunt in Daniele imagines Monarchiarum seu summorū imperiorum: vna in visione STATVÆ, quam vidit Rex Nabogdonosor, ac oblitus est: in memoriam verò ipsi reuocauit & exposuit Daniel: Altera in visione quatuor BESTIARVM, quas vidit Daniel, exposuit ei angelus.

Regi quidem secundum quietem oblata fuit species statuæ magnæ, splendidæ & terribilis, cui

Caput esse AVRÈVM:

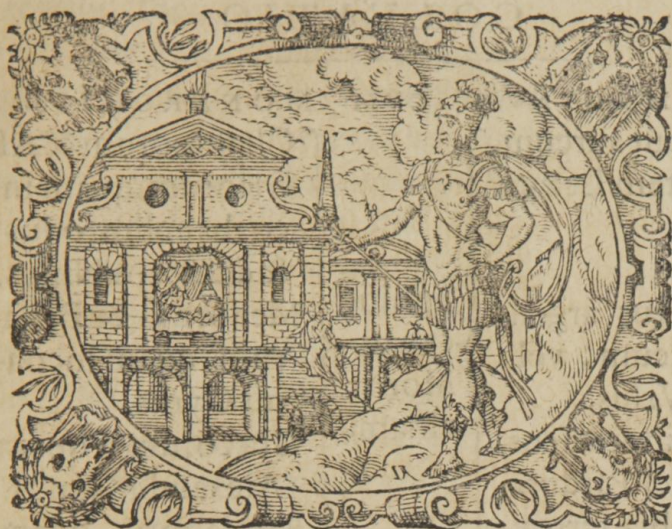
Pectus & brachia ARGENTEA:

Venter & Lumbi ÆNEI:

Tibiæ FERREÆ: Pedes verò & digiti pedum partim ferrei, partim lutei. Tandemq; prouolutus à monte lapis, totum statuæ corpus obtruit, ita vt ne puluis reliquus esset. Ipse LAPIS in montem immensæ molis, quæ terram vniuersam compleret, excreuit. DAN. 2.

Postea

Postea etiam Daniel per somnium videre sibi
 visus fuit quatuor immanes Bestias : primam
 LEÆNÆ similem: alteram VRSO, tertiam PAR-
 DO : quartam Animali cuipiã terribili & ignoto.

L
 V
 P
 A

DAN. VII.

COL-

His,
 nis,
 HIIS,
 s Monarchiarum
 a in visione STRA-
 donosor, ac obli-
 i reuocavit & ex-
 one quatuor BE-
 l, exposuit ei ange-
 mietem oblata fuit
 dia & terribilis, cui
 EA:
 b & digiti pedum
 demq; prouolu-
 iz corpus obtri-
 t. Ipse LAPIS in
 terram vniuer-
 2.
 Postea

IMAGINVM CVM MONARCHIIS. A.M.

I. Caput aureum, item Læna.	} signifi- cabat Monar- chiam.	Chaldæorum & Af- fyriorum, quam in- coabat Nimrodus, & deinceps Ninus. 1907
II. Pectus argen- teum, vel Vrsus.		Medorum & Persa- rum, quam incoa- uit Cyrus. 3406
III. Venter æneus, vel Pardus.		Græcorum, quam Alexand. Magnus. 3630
IIII. Tibiæ ferreæ, item animal truculentū.		Romanorū, quam incoavit Iulius Cæ- sar, vel Augustus. 3923
V. LAPIS abscissus ex monte (id est, populo lu- daico) sine manu (id est, citra virum patrem, & præter humana consilia) conterēs & com- plens omnia, est filius Dei, æternus Monar- cha: cuius solius Regnum est æternum & in- finitum: Ad quod reliqua regna omnia, col- lata, nō sunt regna, sed Pulueris instar erunt, volucris quem concita gyro, Aura leuis tor- quet celeri ludibria vento.		

EPIGRAMMA.

- » *Aspicias ut iaceant dissecti membra COLOSSI,*
 » *Quem Rex Chaldaea vidit in arce senex.*
 » *Stat tantum pars ima pedum ferroq; latoq;*
 » *Mixta, statim rimis corruiitura suis.*

Dele-

*Deleuere vrbes Turci, populosq; potentes,
 Nec gens imperium sanior vlla tenet.
 Sunt igitur Turci magna pars ferrea planta,
 Et stant infirmum cetera regna lutum.
 Sed lapis absq; manu celfo de monte reuulsus,
 Mox aderit iudex Filius ipse Dei.
 Totius & planta delens ferrumq; lutumq;
 Regna dabit populo non peritura suo.
 Ergo Dei gnato se dedant pectora nostra,
 Ipsius & discant iura verenda sequi.
 Ο λογ; gnate Dei nostris in mentibus adsis,
 Et flatu accendas pectora nostra tuo.*

IOH. STIG.

*Aspice decidua vix stantem mole Gigantem:
 Quam titubat fragili morbidus ille pede.
 Scilicet occiduo declinant omnia mundo:
 Actaq; ad extremum fabula spectat opus.*

cc

cc

cc

cc

IN ALEXANDRVM MAGNV M.

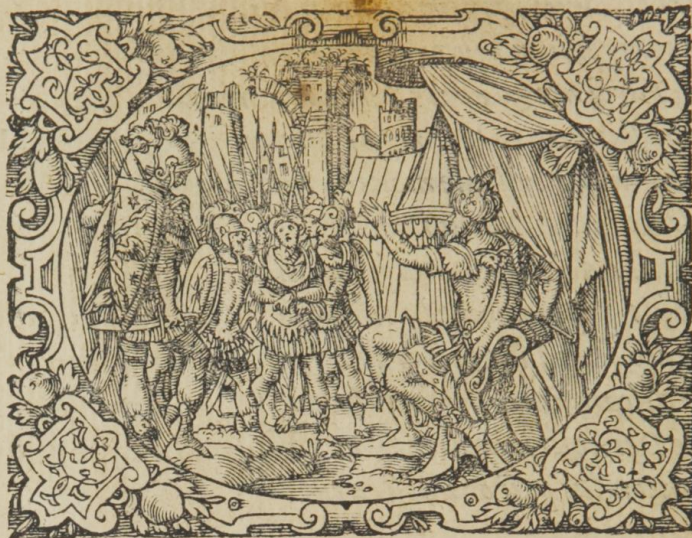
Alexander Magnus assimilatur PARDO alato, propter speciem & pulcritudinem, propter celeritatem & fortitudinem: denique propter appetentiam vini & luxum: quæ res ipsi exitio fuit.

Aspice Pelleum Pardum, quo pulcrior alter
 Non fuit in pulcro quem vicerat orbe, nec vnquam
 Res similes gessit quisquam breuioribus annis.
 Confectos atate senes, bellig; labore,

I

Consi-

- Consilijs vicit cunctos in flore iuuenta.
 Ergo illi nocuere nihil nec tela, nec hostes,
 Sed faeda ebrietas & desidiosa voluptas.
 ” Qui sapiis: inuictaq; decus seruare laboras
 ” Virtutis, semper fuge desidis ocia vite,
 ” Ac memor esto, DEVM, cum sit castissimus idem,
 ” Plectere pollutos & tandem extollere castos.*

THEBÆ BOEOTICAE.

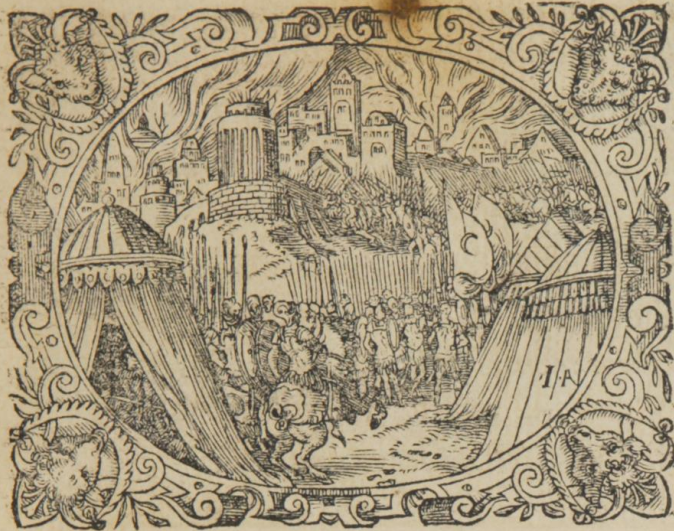
- ” Cadmeas olim fratrum discordia Thebas
 ” Exitio & regni dira cupido dedit.*

THEBAE AEGYPTIACAE.

- ” At luxu perijt Thebe altera, proxima Nilo,
 ” Pernicies morum qui grauis esse solet.*

DE HE-

DE HELICE ET BVRA
ciuitatibus submersis, Ouid.

Metamorph. XV.

*Si queras Helicen & Buran Achaidas vrbes:
Inuenies sub aquis, & adhuc ostendere nautæ
Inclinata solent cum mænibus oppida mersis.*

“

“

“

PRODIGIUM.

STATVA VOMENS

CRVOREM.

Sibaris vrbs Italiæ, opibus, voluptatibus &
luxu diffluens, priusquam bello à Crotoniatis
deleteretur, visa in foro fuit Iunonis statua cruo-
rem vomere.

*Cum Sibaris peritura fuit, sunt omina visa:
Præcedunt pœnas nuncia signa graues.*

I 2

In me-

*In medio conspecta foro, bilens atq; cruorem
Terribili specie lurida Iuno vomit.*

*DE PALVDIBVS ET SCATEBRIS IN SE-
landia Danorum, aqua instar cruoris rubente,
stagnantibus, Anno M. D. LXX.*

NICOL. HEMMINGIVS.

*Sanguinis oppressi, fusi, pœnas violati,
Iam iam impendentes indicat vnda rubens.*

Ἐπέσιχον.

*Hei stagnante scatent, cernisne cruore paludes
Dania? securæ nã tibi pœna scætet.*

P. H.

LIMITES GERMANIAE.

*RHENVS ab occasu, VIADRI sed flumen ab ortu,
Clauserunt fines Teutona terra, tuos.*

*Ἀερίᾳ ALPES immotum limen ad Austrum,
BALTICVS ad BOREAM terminat Oceanus.*

*Ῥῶν ἀπὸ ζεφύρου, βιάδρου δὲ ρεῖθρον ἀπὸ κούρου,
γερμάνων κρατερῶν γῆαν ὀείζει ὄλῳ.*

*Ἐραπαὶ δὲ ἄλπεϊς νιφόεσαι πρὸς νότον εἰσιν,
ἔς βορέαν πύμαλ' βαλπικὸς ὠκεανός.*

*DE CAROLI V. IMPERA-
toris prudenti contatione in contro-
uersia religionis.*

*Ipsè tamen Caesar contatur tardus ad iram,
Nec subito in ciues tristia bella mouet.*

Atq;

Atq; in dñj
Iudiciu

CAR

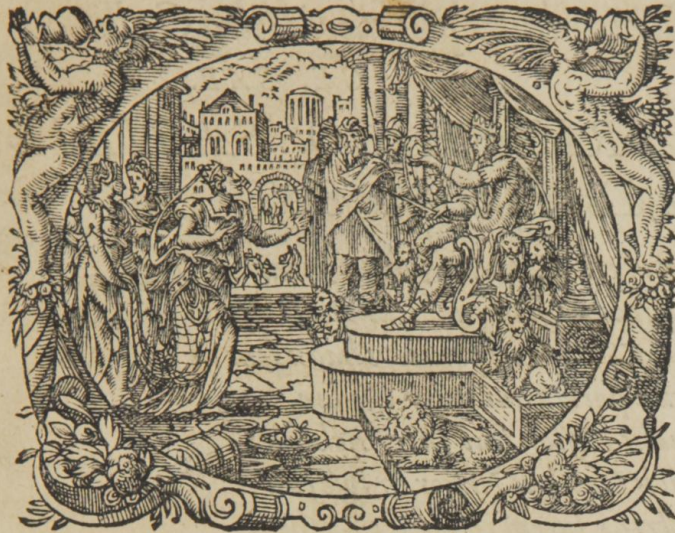
Hic vetat in
Hic aris par
Hic prohibet

Vnagerit be

Carole, mori
Sunt tua

Verfu
est FRA

*Atq; in difficili causa quod principe dignum est,
Iudicium sapiens precipitare cauet.*

CAROLI IN VICTORIIS
moderatio & clementia.

*Hic vetat in patria grassari viscera ciues :
Hic aris parci mandat, legesq; vereri :
Hic prohibet superum Mystas attingere ferro.*

IN EVNDEM.

Vna gerit bellum, tribuit manus altera pacem.

ἀδελον.

*Carole, mortales dubitant homo sisne, Deusne :
Sunt tua scepra hominis : sunt tua facta Dei.*

ἐτερόσιχον.

*Versus continens numerum anni, quo captus
est FRANCISCVS Rex Gallia ad Ticinum.*

I 3

Regia

Regia succumbunt pugnacis lilia Galli.

GE. SAB.

DE FRIDERICO SAPIEN-
te, Duce Saxonie, Electore.

V*Rbs vetus est gentis Mysorum, nomine Torga,
Hic sita ubi flauis labitur Albis aquis:*

FRIDRICVS *Sapiens princeps hac natus in urbe est,
Promeruit patrie qui pater esse sua.*

*Consilio qualis Nestor fuit inter Achiuos:
Teutonicis Ducibus Nestor & ipse fuit.*

*Et cum doctrina lucem renouare Lutheri
Cœpisset scriptis Filius ipse Dei:*

*Istius pietas tuum & moderatio sedem
Concessit studijs, docte Luthere, tuis.*

DE EODEM.

*Bella alij ferro, sed tu ratione gerebas,
Et sine vi victi saepe dedere manus.*

DE IOHANNE FRIDERI-
*co Constante: Duce Saxonie,
Electore.*

M*aiorem huic peperit fidei constantia laudem,
Quam poterat victrix dextera ferre Ducis.*

„ *Vt Daniel captus, patrie plus profuit exul,*

„ *Quam si gessisset bella cruenta domi.*

*At nunc ornatus patrie caelestis honore,
Colloquio fruitur, maxime Christe, tuo.*

DE

HISTORICA.
DE EODEM.

74

*Erepti fasces & inanis gloria mundi,
Sed placuisse uni præfero posse Deo.*

IN ICONA EIVSDEM.

*Cernis in aduersa facie tam vulnus honestum,
Quod Dux Saxoniam captus & exul habet.
Hoc pius accepit recti sibi conscius heros,
Pro lege & patria, fortia bella gerens.*

PAVL. EBER.

ALIVS.

*Victus eras acie: fidei constantia tandem
Victorem ante homines fecit, & ante Deum.*

IN IMAGINEM FORTIS-
simi herois MAVRICII, Ducis Sa-
xonia: Electoris.

O *Mnia sunt hominum tenui pendencia filo,
Et subito casu quæ valuere ruunt.*

*Vt perit in primo PELIDES flore iuuenta;
PYRRHVS & hoc ipso de genitore satus:
Ac ASIAE DOMITOR, Macedum de stirpe creatus:
Et qui Burgundas CAROLVS auxit opes:
Sic iam MAVRICIVM nimium properantia fata
Saxoniam terris eripuerunt Ducem.*

*Qui Gallos Turcosq; feros virtute repressit,
Militiam præstans artibus atq; toga.
Hic modò cum patriam iustis defenderet armis,
Fundissetq; hostes, auxiliante Deo:*

Fraude

*Fraude globus missus victorem vulnerat, inde
 Post pugnam, vitæ non mora longa fuit.
 Commendans animam sed Christo, exordia vitæ
 Hausit caelestis, non dubitante fide.
 » Est fragilis natura hominum, sed reddere vitæ
 » Gaudia vult Christus non moritura p̄ys.*

INDICATIO ANNI MORTIS MAURICI
 CII, videlicet M. D. LIII.

*Teutonicas furor ut turbabat seniter oras,
 Mauricius Princeps victor & ictus obit.
 IOAC. CAMER.*

Epitaphium
 D. MARTINI LUTHERI.

*Πόλλ' ἀγαθὰ ποιῶν, πόλλ' εὐσεβεῖατε διδάσκων
 Λετῆρ', τύμβῳ σῶμα δέδωκε ἕον.
 Qui Christum docuit purè, & bona plurima fecit,
 Lutheri hac urna molliter ossa cubant.*

Epitaphium
 IOANNIS ECCII SOPHI-
 stæ & parasiti Pontificij.

*πᾶλλὰ φαγὼν, καὶ πολλὰ πιῶν, καὶ πολλὰ κακὰ εἰπὼν:
 ἐν ᾧ ταφῷ ἔκειτο γαστέρ' ἔθηκε ἑλὼ.
 Multa vorans, & multa bibens, mala plurima dicens
 Eccius, hac posuit putre cadaver humo.*

MAR-

MAR
 tu

R Oma ori
 Virib
 Quanto isto
 Istum illa
 Inunc, Alci
 Lutheri a
 Lutherus de
 De claua
 Erōs
 Fortis, at ext
 Celsa p̄im

MARTINO LVTHERO AN-
tichristi domitori, trophaeum.

Roma orbem domuit, Romam sibi Papa subegit:
Viribus illa suis, fraudibus iste suis.
Quanto isto maior Lutherus, maior & illa:
Istum illamq; uno qui domuit calamo?
Inunc, Alciden memorato Gracia mendax.
Lutheri ad calamum ferrea clava nihil.

THE. BEZA.

Lutherus decimum confregit strage Leonem:
De clava noli querere, penna fuit.

IOH. IOACH.

Ετεόσιχον **OBITUS LVTHERI.**

Fortis, at extremae verax atatis Helias,
Celsa pius caeli tecta Luthere, subis.

IOH. STIG.

K

PHI-

PHILIPPO MELANCHTHONI
*ni singulari tum doctrina, tum humani-
 tatis omnis Exemplo.*

ET tu igitur tandem tumuli sub mole repostus
 Die ò Philippe nunc iaces:
 Et quam inuidisti viuis tibi tute quietem,
 Cunctis quietem dum paras,
 Ipsa tibi cura & sancti peperere labores:
 Carum ò bonis cunctis caput.
 At tu funderosas, funde isti lilia tellus,
 Ut lilia inter & rosas,
 Quo nil candidius fuit, & nil suavius unquam,
 Recubet Melanchthon molliter:
 Et grauis ut huic sis caueas, iuuenisve senexve,
 Qui nemini vixit grauis.

THE. BEZA.

Epita-

Reuer
 Viam fo
 Qu
 Impendit da
 Teq, pius
 Hac in parte
 Commun
 Qui templi
 Ereptione
 Bretta hunc
 Bretta Pa
 Vnde propin
 Diverso
 Ludus enim
 Eytelberg
 Doctrina hin
 Eximium
 Inde triumph
 Albidos
 Tunc noua D
 Romani f
 Vndiq, conda
 Artis &
 Hic & coniu
 Factus &
 Et socio ipso
 VVitten

Epitaphium

*Reuerendi & clarissimi viri PHILIP-
PI MELANTHONIS.*

*Vitam fortunâsq; suas studiumq; laboris,
Quiq; opera sanctam consilijsq; fidem
Impendit diuina tuis, Ecclesia, rebus.
Teq; pius varia iuuat & auxit ope:
Hac in parte sibi post mortem structa Melanchthon
Communi in luctu, busta Philippus habet.
Qui templi foribus magni vicina Lutheri
E regione solum quod tegit, ossa videt.
Bretta hunc vitales natum produxit in oras,
Bretta Palatini limes amœnus agri.
Vnde propinqua petens adiit bonitate suorum
Diuerso Aonidum templa sacra a loco.
Ludus enim puerum accepit Phorcenidos urbis,
Eytelpergiaci mox schola gymnasii.
Doctrina hinc fecit iuuenem, alma Tubinga, Magistrum,
Eximium laudis gessit ubi ille decus.
Inde triumphator Monachorum CAPNIO iussit
Albidos hunc ripam visere Saxonici.
Tunc noua Dux Fridericus ubi collegia Musis
Romani fundans ensifer imperij,
Vndiq; conductis prestanti laude parabat
Artis & ingenij reddere clara viris.
Hic & coniugium gentis sortitus honesta,
Factus & est sexus mox utriusque pater.
Et socio ipso annis viginti octog; Lutheri,
VVittenbergiacares fuit ampla Schola.*

K 2

Quam

Quam septem bis adhuc prouexit deinde gubernans,
 Fluctuagam ut vastum per mare nautaratem.
 Heu tempestates quas hic perpeffus, & ad quam
 Sauos hac scopulos aëta carina fuit?
 Quantum externi odij, quantum inuidiaq; suorum,
 Ingratorum hominum qua maledicta tulit?
 Ipse tamen quamuis resstantibus undiq; ventis,
 Directum est, retinens vera, secutus iter.
 Fortia nec clamor latrantis pectora turba,
 Nec vulgus strepitu mouit inane suo:
 » Summa petit liuor: nemo hunc superare nisi ipse
 Possset, si studijs otia suppeterent.
 Ista sub obliquo norunt quoq; sole locati,
 Quig; sub opposito forsitan axe iacent.
 Scripta sed illius memorabilia inter & aëta
 Plurima, qua solida nomina laudis habent.
 Vnum opus eximium est: Fidei confessio sancta
 Ante tuos Caesar Carole, lecta pedes.
 Extat enim illius assiduo hac descripta labore
 Vera reconcinnans dogmata sparsa prius.
 Languida qua Christi iam dudum Ecclesia nitens,
 Rursus oculos audet tollere lata suos.
 » Concurrant inimici omnes licet undiq;, hic vnus
 » Confutare potest improba dicta, liber.
 Ac tua nunc terris floret bona fama Philippe,
 Viuit & æternum spiritus ante Deum.
 Corpus at exanimatum tumulo hoc requiescit humatum,
 Condecorant gratæ quem monumenta scholæ:
 Quod tandem expletis, senio curisq; grauatum
 Sexaginta annis, exuis atq; tribus.

Sic

Sic morbo
 Alue
 Atq; olim
 Integer,
 Sancte vir
 Te sobol
 Doctrina n
 Hæc tua
 Salue iterum
 Semper a

Hic iace
 Cor
 Cuius ob eg
 Et pietas
 Bruta viri p
 Ampla
 Sed puer in
 Indolis eg
 Max patris i
 Ingenuas
 Et duo tran
 Nactus ib
 Hinc inuener
 Anym
 Tunc nona f
 Albidos

*Sic morbo, ut paucis nisi, debilitante, diebus
Muneris officium feceris omne tui.*

*Atq; olim aetherias venies reuocatus in auras
Integer, & mortis liber abinde metu.*

*Sancte vir & salue, pater optime. Nos tua semper
Te soboles merita relligione colet.*

*Doctrina nobis vera tu doctor & autor,
Hac tua clara etas munera laudis habet.*

*Salue iterum atq; iterum. Tua nos immota manebit
Semper apud memores gloria, fama, decus.*

IOACH. CAMERARIUS
Papeberg. Am. S. S. F.

ALIVD.

HIC iacet Europa decus & pia fama MELANTHON: “
Corpore qui paruus, maximus arte fuit. “

*Cuius ob egregias virtutes, claraq; scripta,
Et pietas, & pax hac regione stetit.*

*Bretta viri patria est, clarum virtute parentem
Ampla Palatini fouerat aula Ducis.*

*Sed puer in ludum missus Phorcenidos urbis,
Indolis egregia prouida signa dedit.*

*Mox patris in patriam tendens, ut disceret artes
Ingenuas, Nicri culta Licæa petit.*

*Et duo transegit cum lustra & quatuor annos,
Nactus ibi primum cepit in arte gradum.*

*Hinc iuuenem fecit titulo gaudere Magistri
Aony nutritrix clara Tubinga chori.*

*Tunc noua fundabat conductis atria Musis
Albidos ad flauas Dux Fridericus, aquas:*

*Insignemq; virum Capnionem ad cæpta vocabat,
 Augusta imperij conueniente Statu.
 Capnio laude vehens cognati dona Philippi,
 Hunc iubet Albiaca munus obire Scholæ.
 Hic tunc Argolico docuit sermone iuuentam.
 Barbaries illo pulsa docente fuit.
 Et Sophia tristes fontes, velut alter Elisa
 Farre dato, gratos vsibus esse dedit.
 Nota viri virtus, nota est doctrina per orbem,
 Proq; pia exhaustus relligione labor.
 Hic fidei summam veræ, mandante LVTHERO
 Obtulit Augusta Casar in vrbe tibi.
 Membræq; doctrinæ, corpus digessit in vnum
 Sparsa prius neruis quæ iacuerè suis.
 Ac hostes fidei scriptis & voce refutans,
 Multa foris subiit, multa pericla domi.
 Et quàm Romani latè patet orbita regni,
 Impleuit meritis templa Scholæq; suis.
 Donec ab ardenti consumtus viscera febrè,
 In Christo placida morte solutus obit.
 Et nunc ille quidem defunctus mole laborum,
 Conspectu fruitur, colloquioq; Dei.
 Sacrificis vbi iunctus auis, astante Luthero
 Doctoris Christi pendet ab ore sacro.
 Fors & vota facit quo sacra Ecclesia Christi
 Vnanimi doceat cælica iussa fide.
 Mox tamen hæc surgent cælesti rore rigata,
 Quæ nunc ossa solo marcida febre iacent:
 Cum velut herba virens, florebut ossa piorum
 Et fidei capient præmia digna sua.*

Atte

*At te posteritas colet ob tua dona Melanthon,
O vir ingenio non habiture parem.*

IOH. IOACH. M.

ALIVD eiusdem.

Maximus hic meritis, sed paruus membra Philippus 1577

Pone iacet tumulum, magne Luthere, tuum.

*Cui pia religio se totam debet & Artes,
Et pax & regni publica commoditas.*

*Testis erit vita, studijq; actiq; laboris,
Quicquid Romano vivit in imperio.*

*Cumq; odia à multis fuerit perpeffus alumnis,
Nunc caelo precium dulce laboris habet.*

*Ossa tenet tumulus, sed vivit fama: iacere
Tot dotes vno non potuere loco.*

ALIVD

IOHAN. STIGELII.

*Qualis ubi amisit largum vicinia fontem,
Luget in erepto publica damna bono.*

*Et gemitu arentes quærit scrutata per hortos,
Nec reperit dulcem, qua recreatur, aquam:*

*Talis & Aonidum sequitur quæ castra Iuventus,
Orba bonis luget, doctæ Philippe, tuis,*

*Et paria in reliquis nescit reperire lacunis,
Ingenii liquit quas bona vena tui.*

*Hoc videt à tergo facibus lugubris & armis
Barbaries Musis triste minata iugum,*

*Dexter opem doctis nisi tu Deus, artibus adfers,
Barbaries studijs auferet omne decus.*

ALI-

ALIVD eiusdem.

*Fons latet hoc tumulo, quid quæris amice viator,
Fons dogmatum piorum & Eloquentia,
Si quis ab hoc riuuum proprios deduxit in hortos,
Non aureas huic præferat Pyramides.
Illius obstructas doleo Germania venas,
Parem futura non habebunt secula.*

ALIVD

In imagines coniunctas LUTHERI
& PHILIPPI.

» *Diuisa his opera, sed mens fuit unica: pavit*
» *Ore Lutherus oues, flore Melanthon apes.*

IOH. IOACH. M.

EXILIA ET MIGRATIO-
NES MVSARVM.

O *Mnia vasta facit seuis Bellona ruinis,
Præcipuè studijs est inimica pijs.
Hospitium sapiens dedit olim GRÆCIA Musis,
Nunc est Barbarico Græcia præda Duci.
ITALIAM petièrè fuga: sed fraudibus illa
Pontificumq; armis perdita tota iacet.
Hinc igitur dubijs fortuna casibus actæ
Intrârunt fines TEVTONIS ora tuos.
Hic habuere aliquam sed paruo tempore sedem,
Nam furit in nostra Mars quoq; dirus humo.
Ergo per extremam Germani littoris oram,
Hospitium misera supplice voce petunt.*

PHIL. MEL.

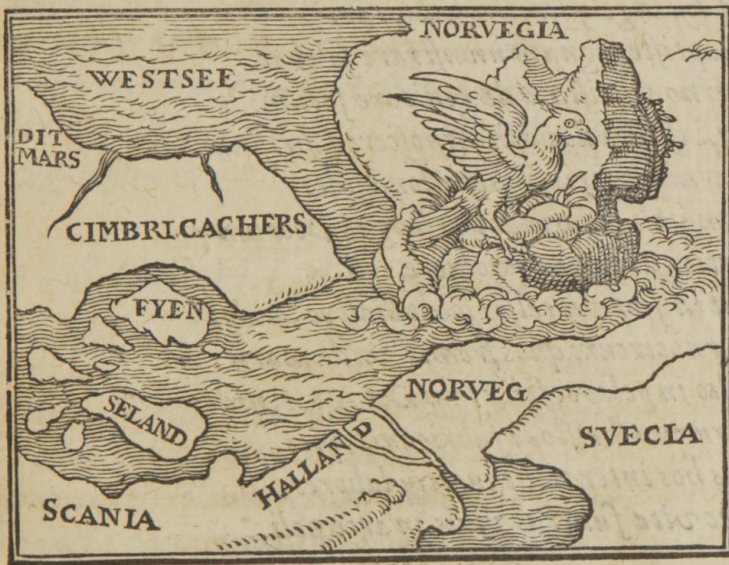
HOSPI-

HOSPITIA ET HALCYONIA ECCLE-
SIÆ CHRISTI IN REGNO
DANIAE.

EX EPITAPHIO REVERENDI VIRI D. D. IO-
hannis Bugenbagij Pomerani, quem & isto carmine Philippus
mortuum, & luculenta oratione, vitæ ipsius curriculum expo-
nente, decoravit: in qua & hæc eius de Bugenbagio est comme-
moratio honorifica:

VT olim nominabantur Euangelista, qui in pluribus locis
docebant, & Ecclesias constituebant: talis fuit & ipse (Bugen-
bagius) Euangelista, vocatus Lubecam, Brunsvigam, Hambur-
gam, in Pomeraniam, & in regnū Danicum, incorruptam Eu-

angelii doctrinam ibi docuit, deleuit idola & errores Papisticos:
& Deo iuvante Ecclesias piè constituit, quæ quidem annos circi-
ter triginta hæcenus eandem Evangelii vocem pio consensu re-
L tinent.

Et paulò antè: Cumq̄ ad magnas opes, & Episcopi splendorem in Daniam, & in Pomeraniam, & quidem ab optimo REGE, & ab optimo Principe vocaretur: nunquam voluit hunc tenuem nidulum relinquere.

E P I T A P H I V M.

*Coniugis vt senio confecti corpus aquatum
Ipsa suis humeris Halcyo grata gerit:
Sic bene promeritum Doctorem Ecclesia curet,
Et leuet atatis pondera dura seni.
Sic tua canities Doctor Pomerane, fidesq̄
Sincera est cunctis iam veneranda pijs.
Qui procul externis sparsisti fidus in oris
Pura Euangelij semina voce tua.
Ac ceu Baptistes agnum monstrare solebat.
AEterno Christum de genitore satum:
Tu quoq̄ iustifica docuisti agnoscere Christum.
AEterniq̄ patris sumere dona fide.
Fictiliumq̄ alias formas tua lingua Deorum
Euertit, Papæ quas voluere coli.
Et velut in scopulis celsos locat Halcyo, nidos
Hiberni circum quos fremit unda maris:
Sic medio in pelago, felix iam DANIA, nidos
Extruxit Christo te fabricante, pios.
Te Deus hos inter textit iuuitq̄ labores,
Nunc vita functus viuus in arce poli.*

Obijt VVitebergæ, Anno
M. D. LVIII.

PRO

PRO FRIDERICO REGE
Dania, eius nominis secundo,
 VOTVM.

*Dine parens patria, belloq; togaq; secunde,
 Maiorum nulli, merito & pietate secunde:
 Per te ut porrò habeat placidos Ecclesia nidos,
 Terrarum extremo hoc saltem, Oceaniq; recessu:
 Ipse parens hominum tibi vitam & vota secundet.*

P. H.

AD EVNDEM.

*Quod Rex de Regum Friderice es sanguine cretus,
 Laus ea summa tua est, non tua sola tamen:
 Sunt etenim Reges alij, & de Regibus orti,
 Imperio, censu, stemmate, sorte pares:
 Sed tu Ecclesiola CHRISTI nutritor & hospes,
 Quod pius & Rex es, solus es hoc hodie.*

A. S. Velleius.

SOPHIÆ REGINÆ
Dania.

*Qui non, te socia, suaue huic sit viuere, cuius
 Pectus habet σοφίαν, lectus habet σοφίαν.
 Pignora queis lectum replent, sapientia pectus,
 Sancta pace vigent religio & regio.
 Quàm bene conspirant Pax & Sapientia, fulcris
 His regnum, his steterit regia salua domus.*

P. H.

L 2

CHRI-

CHRISTIANO III.

ELECTO REGI DANIAE,

D. FRID. *Filio.*

*Expectate puer voto patria atq; parentum,
 Quem pax & Σοφία pignus amoris habent:
 Paci & τῆ Σοφίᾳ, Christoq; adolesce, parentum
 Spem, diuig; implens omine nomen Aui.*

P. H.

FRIDERICO & SOPHIÆ,

VOTVM.

*Quis tam rara beat, cunasq; & corda supellex,
 Hæc Christus, illas Christianulus puer:
 Præbete, ô, cunas Christo, sisq; ipsius ô Rex
 Nutricius, Regina, nutrix cœtui.*

P. H.

DIDA

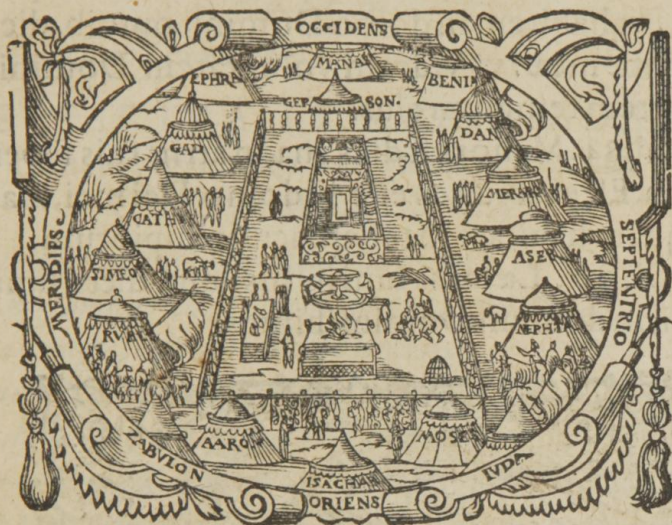
Non se
 In quibus
 Et pul
 Sic nobis
 Et cer
 Felix hac
 Audia
 Verapius
 Que

DIDACTICA.

DE ECCLESIA.

ECCLESIA MATER ET PATRIA
filiorum Dei. Ex Psalmo 83.

Non secus ac timida nidis gaudere volucres,
Quos sibi quæq; sua condidit arte, solent:
In quibus & possunt hostes contemnere tuta,
Et pullos dulci mater amore fouet:
Sic nobis templum nidus gratissimus esse,
Et certum debet perfugium esse piis.
Felix hac semper quicumq; habitabit in arce,
Audiat ut laudes & canat ipse Dei.
Vera piis patria est Ecclesia sola putanda,
Quæ patria debes officia, ista petit.

L 3

Crude-

*Crudelis quicumqꝫ ipsam lacerare parabit,
Impiagꝫ aduersus ceperit arma Deum.*

*SYMMVM IN TERRIS DECVS ET BEA-
tudo, cinem esse vera Ecclesia,*

συμπολίτω τῶν ἁγίων, καὶ οἰκεῖον τῆ θεῶ.

Pfal. 27. Vnam petij à Domino, hanc requi-
ram, vt habitem in domo Domini, omnib. die-
bus vitæ meæ: vt videam voluptatem Domini,
& visitem templum eius.

Pfal. 84. Melior est dies vna in atrijs tuis super
millia. Elegi abiectus esse in domo Dei mei, ma-
gis quàm habitare in tabernaculis impiorum.

Pfal. 122. Lætatus sum in his, quæ dicta sunt
mihi, in domum Domini ibimus.

*Has ego delicias ardentibus expeto votis,
In templo semper degere posse Dei.*

Et quam-

*Et quamuis ibi erunt mihi multa adeunda pericla,
 (Namq; odiis urget mundus & big; pios)
 Attamen anteferam regnis opibusq; malorum,
 Huius militiæ signa decusq; pia.*

VNUM EST NECES-
 SARIUM.

Μάθητα μὲν ἐν πολλοῖς κάμνῃ, ἐνός ἐστὶ δὲ ἀνάγκη.

DE MARTHA ET MARIA SORO-
 ribus, epigramma, tanquam verborum
 Christi paraphrasis. Luc. 10.

*Quid differta instas adeò, Martha hospita, curis
 Tam grauibus leuiter, tam leuibus grauiter?
 Respira a nugis, exemplo edocta sororis,
 Quæ residet nostros discipula ante pedes.
 Crede, hæc elegit potiores sedula partes,
 Quas neq; vis, neq; mors eripere ipsa potest.
 Namq; meo pendens dicentis ab ore, recepit
 Planè ipsum in cordis me penetrabile sui.
 Hæc sapit, & domini scit quæ sint grata palato:
 Has amo lauticias, hanc volo mundiciem.
 Lucida ceu radiat gemma, auri in massula: ita hospes
 Quorum ego corde habito, vita ibi luxq; habitat.
 Felix, hospitij quem tali dignor honore:
 Scriniolo in cordis me qui habet, omnia habet.
 Disce hoc, Martha, bonum solum esse, vnumq; necesse:
 Cætera sunt nugæ, damna, πᾶσι γὰρ, nihil.*

PE. HEG.

ECCLE-

EPIGRAMMATA
 ECCLESIA NON REGITVR HV-
 manis consilijs.

*Viribus humanis non est Ecclesia tuta,
 Regum praesidijs orphana mæsta caret.*

ECCLESIA IN TERRIS CVM CHRISTO
 suo exulat.

*Exul erat Christus, comites nos exulis huius ^{Beast p. 57}
 Esse decet: cuius nos quoq; ~~com~~ sumus. ^{m. 1. 1. 1.}*

CHRISTVS REDVCTOR EXVLIS
 est Ecclesia.

*Christe tuo exulibus patriam tu sanguine reddis,
 Nulla venit nobis, te nisi dante, salus.*

ITEM,

*Missus in exilium est cæli possessor & orbis,
 Exulibus patriam reddat vt ille suam.*

IOAC. BEVST.

ETIAM INTER CONFVSIONES MVLTI-
 plices generis humani & ruinas Imperio-
 rum, durabit Ecclesia filij Dei.

*Vt tamen in medijs laceratur naufragus undis,
 Qui superest, tabulas colligit ipse sibi:
 Sic aliquem eripiet cœtum de fluctibus istis,
 AEterno Christus de Genitore satus.*

Psal. 46. Non timebimus, etiam si turbabitur
 terra, & ruant montes in medium maris.

Omnis

Omnis ut extremam trahat eluxata ruinam
 Machina, quæ vasti sustinet orbis opus:
 Sauiat insano commotus turbine pontus,
 Et scopulos tumidi sorbeat unda freti:
 Sancta Dei æternum tamen vrbs immota manebit,
 Stabit & ad fontes semper amœna suos.

IOH. STIG.

ALIVD.

Interea bellis lacerantur regna, suasq;
 In pœnas fato mundus ubiq; ruit.
 Ac velut aggestis Titanas montibus ausos
 Ad sublimem Arcton scandere fama refert:
 Conatosq; astris extinctis, omnia rursus
 In vetus & cacum vertere mixta chaos:
 Turcica sic rabies passim sese impia iactat,
 Aduersus Gnatum bella mouere Dei.
 Deniq; cum varijs quatiatur motibus orbis,
 Exercent Christi multa pericla gregem.
 Sed tamen hos inter terrores magna verendi
 Dextra pios cœtus protegit ipsa Dei.

PRAESEPE CHRISTI.

Vt placuit præsepe DEO: non alta columnis
 Regia, non auro clara micante domus:
 Quæ sua nascenti præbens cunabula Christo,
 Exciperet summo gaudia plena bono:
 Sic & adhuc aliquod semper præsepe tuetur:
 Præbeat hospitij quod tibi Christe locum.

IOH. STIG.

M

MIRI-

MIRIFICVS AMOR DEI
erga Ecclesiam.

Ex dulcissimis Dei verbis Esaia: Nunquid obliuisci potest mulier infantem suum, vt non misereatur filio vteri sui? & si illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiscar tui. Ecce in manibus meis descripsi te, muri tui coram oculis meis semper.

» *in situ*
» *o cial*
» **N**unquam poterit mulier curam deponere nati?
» *o cial* Vt sobolem mater negligat ipsa suam.
» Pone quod aueniat, genitricis vt exuat omnem
» Affectum mulier, senior illa feris:
» Ipse tui nunquam tamen obliuiscar in auum,
» Inq; mea, tua sunt nomina scripta, manu.

PAVL. EBERVS.

ALI-

Ore Sion
Cum q
Ergo reliq
Et me
Huic Deu
Vlla pa
Si tam du
Vi posse
Ipse tui nu
Tu dil
Ecce mam
Vt firm
Ecce oculis
Proxim

Ante rua
Quam

FIL

Spargit vt
Vinifico
Vnicus ater
Accen

ALITER.

Ore Sion querulo sic est formosa loquuta,
 Cum quærente Deum mæsta pauore foret:
 Ergo reliquisti me tot mala dura ferentem,
 Et memor afflictæ non es, vt antè, Deus?
 Huic Deus: An poterit curam deponere prolis,
 Vlla parens partum non miserata suum?
 Si tam dura tamen, tamq̃, implacabilis vlla est,
 Vt possit sobolis non meminisse sua.
 Ipse tui nunquam mutabo oblitus amorem,
 Tu dilectæ mihi filia semper eris.
 Ecce manu descripta mea, tua mænia seruo,
 Vt firma incolumem te statione tegam.
 Ecce oculis te gesto meis: mihi cuncta videnti,
 Proxima ceu nunc es, proxima semper eris.

IOH. STIG.

Antè ruant cæli, Deus & sese oderit ipse,
 Quàm sibi fidentem deseruisse velit.

IOH. STIG.

FILIVS DEI SOL IVSTI-
 cia, & viuificator Ecclesiar.

Spargit vt in toto lucem sol vnicus orbe,
 Viuificog̃, vnus cuncta calore fouet:
 Vnicus æterni sic natus mente parentis,
 Accendit radijs pectora nostra suis.

M 2

Λ O-

ΛΟΓΟΣ FILIVS DEI SEM-
per affuit singulari modo Patribus.

» **C**olloquia at Patres quando dulcissima miscent,
» Sape vident medios inter adesse Λόγον.

I T E M.

Quàm benè viuebant antiquo tempore Patres,
Quorum compositus mensis conuiuia duxit
Filius ipse Dei nostra sub imagine carnis:
Hospes vt in Mambre, mensis consedit Abraha.

IOH. IOACH.

Nemo nouit Patrem, nisi Filius, & cui Fi-
lius volet reuelare, Matth. II.

» Nemo Patrem nouit nisi filius, & quibus, huius
» Semina noticiæ filius ipse dedit.

Philip-

Philippe, qui videt me, videt Patrem.

Iohan 14.

*Nemo Deum vidit Patrem, ne quare Philippe,
Per Christum, Patrem cernere posse datur.*

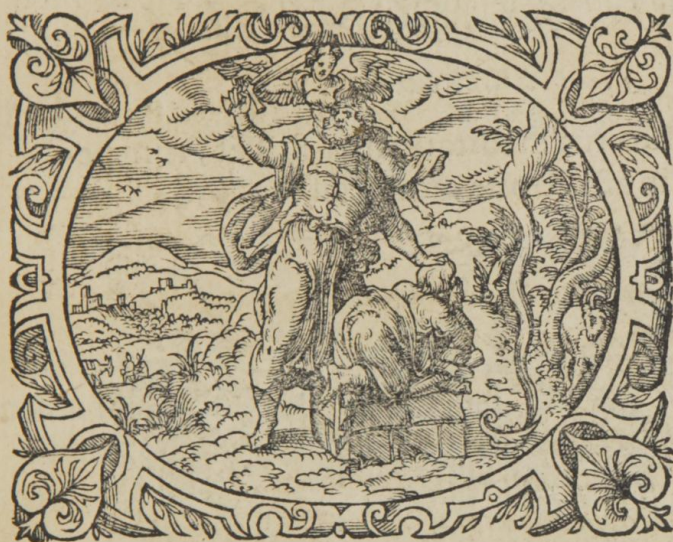
“

“

IOAC. BEVST.

DE FIDE IVSTIFI-
CANTE.

Credidit Abraham Deo, & reputatum est
ei ad iustitiam. Gen. 15.

VICTOR MASSILIENSIS

vetus poëta.

C*redidit, & nuda fidei consensus sola
Plenam ad iustitiæ & meriti reputata coronam est.*

“

“

PHIL. MEL.

Iustitia hæc demum est, vni confidere Christo.

“

M 3

EOB.

Ex regula Pauli Rom. 14. Quicquid non
est ex fide, peccatum est.

» Absq; fide quacung; facis, facis omnia frustra.

IOH. STIG.

» Sola Deo acceptos nos facit esse fides.

Fide & spe tanquam alis subuehuntur
in coelum preces.

» Vt tua pertingat penetretq; precatio caelum,

» Ardenti fiat speq; fideq; frequens.

EFFICAX CONSOLA- tio ex verbo Dei.

Nisi Lex tua meditatio mea fuisset, tum pe-
riissem in afflictione mea. Psal. 119. v. 92.

Penè ego crudeli modò eram hosti prada futurus,
Vitaq; in aeternam noctem abitura fuit.

Ni tua

*Ni tua vox animam fugientem sola teneret,
Qua te adfirmat opem ferre solere pijs.
Hac me tela inter fiducia texit & enses,
Addidit & vires hac medicina novas.*

PATIENTIA.

*Disce filere Deo, castoq; obedire timore:
Nec iussas dubia mente remitte preces.*

IOH. STIG.

*Fortis in infirmis Deus est, perq; infima vincit:
Præmia qui tribuit tarda, sed ampla pijs.*

GEOR. FAB.

DE MVNERE DOCEN-
tium Ecclesiam.

TRES PARTES OFFICII

Prophetarum:

Repurgare doctrinam Legis; & de vero
cultu Dei.

Administrare aliqua politica negotia &
consilia.

Præcipuè verò illustrare promissionem
de Aduentu & beneficijs Messiaë.

Outinam vatum præconia dicere possem,
Accendit quorum pectora pura Deus.
Doctrina ut lucem renouarent atque docerent,
Quis summo patri sit tribuendus honor.

I.

Hi po-

- II. *Hi populum in rebus dubijs rexere, leuantes
Consilio gentis multa pericla sua.*
- III *Venturum aeterni natum cecinere parentis,
Crimina ut ablueret nostra cruore suo.
Hunc propter recipi docuerunt vota precesq;
Hoc duce iusserunt Numen adire patris.
Censuraq; sua frenarunt saepe Tyrannos,
Et populi mores continuere sui.*

OFFICIA SACERDO-
tum Leuiticorum:

DOCERE,
ORARE,
SACRIFICARE.

ipſus

ἰερεὺς τῷ διδασκῶν εὐαγγελίῳ φυλάσσει
 ἰλάσκει θυσιῇ ταῖς αἰσῶσι θεόν.

“
 εἰ

DE SICLO.

Is valebat Atticorum τελέτραχμον: nostrum
 verò dimidiatum Ioachimicum. Ein halben
 Thaler/ oder ein Loth.

Ista Sacerdotum designat munera Siclus,
 Cuius in Ebrais urbibus usus erat,
 In quo florescens insculpta est virga Aaronis,
 Quæ monet, ut DOCEANT dogmata pura Dei.
 Parte calix alia est impletus thure Sabæo,
 Hic offerre PRECES, ut noua thura, iubet.

I.

II.

Rursus de SICLO, ad Georgium prin-
 cipem Anhaltinum.

Ista Sacerdotum demonstrat munera Siclus,
 Cuius in Ebrais urbibus usus erat.

N

Vt sint

- I. *Vt sint DOCTRINAE custodes virga Aharonis-
Vtq; regant mores cum pietate, monet.*
- II. *Significantq; PRECES calicis fragrantia thura,
Precipuum munus sunt pia vota Deo.*

*Filius aeterno genitori hos praestat honores,
Emmanuel casta virgine natus homo.*

Hic est doctrinae custos, quam sparsit in orbe;

Hic Aharonei florida virga chori est:

Hic & pro nobis offert gemitusq; precesq;

Fiat ut offensi mitior ira patris.

Adiungit sibi nos socios, tamen iste Sacerdos,

Agminis & partem nos facit esse sui.

Custodes igitur fidos nos esse necesse est

Doctrinae, gnatus quam dedit ipse Dei.

Huius & addamus votis suspiria nostra,

Quae simul ad patrem perferet ipse suum.

**CVR ANGELOS VOLVIT DEVS PRIMO
omnium Pastoribus annunciare Euan-**

gelium de nato Salvatore. Luca II.

Quare ad pastores primum vox nuncia venit,

Angelicus summa quam tulit arce chorus?

Nempe ut praecipue pastores carminis huius

Gentibus autores esse ducesq; velint.

Vt summo patri veri reddantur honores,

Et toto fiat notus in orbe Deus.

Ac late in mundo spargantur munera Christi,

Quae sunt placati pignora certa patris.

Et curent ut sit pacata Ecclesia Christi,

Concordiaq; regant ore fideq; gregem.

Sit pro-

*Sit procul à Christi discordia saeva ministris,
Namq; Deus poterit, non nisi pace, coli.
Nulla lues ouibus tantum, non vlla venena,
Quantum pastorum dissidia ipsa nocent.*

DOCTORES LINGVAM SVAM DEO COM-
modant, suntq; tantum organa vocis diuinae, & ve-
luti fistulae voce aliena inflata.

Quaquam autem ad dextram caelesti in sede parentis
Ipse dat hac semper maxima dona pijs:
Doctores tamen adiungit sociosq; laborum,
Organa quos vocis praecipit esse sua.

Ex Paulo, I. Cor. 15.

Non labor in domino vester inanis erit.

PRIMITIAE ET DECIMAE
contribuenda in vsus ministrorum Ec-
clesiae & pauperum.

N 2

Partem

*Partem aliquam tamen & promas in pauperis usus,
Certa Sacerdotum pars quoq; messis erit.*

DETESTATIO SOPHISTI-
cæ peruersitatis.

- » *Non aliam sensit grauiorem Ecclesia pestem,
» Nec res vlla magis perniciosa fuit:
» Quàm structa insidiæ verbis confusaq; dicta,
» Turpiter & fuco dogmata mixta nouo.*

PERIODVS VITÆ HV-
mana, labor & dolor.

Dies peregrinationis meæ pauci
& mali. Gen. 47.

Q*uam breue, quàm nihil est, quodcumq; hic degitur aui,
In miserijs, erroribus, suspirijs.
Nugamur pueri: labor excipit omnis adultos:
Cura viros: morbi senem & deliria.*

Tota

Tota (ubi contigeris metam) quid deniq, vita est,
 Quid nisi fuga, exilium & peregrinatio?
 Spes vana: & magno magnas conamine nugas,
 Dum male, nihil, vel aliud hic agimus, sequi?
 Utq, dies multos, & multos vixeris annos:
 Annum aut diem vixisse vix videbere.
 Hoc neq, NVNC reliquum est: tam sunt obnoxia nostra hæc:
 Oblivioni & vanitatibus, omnia.
 Interea, affligat quod mentem & corpus, abunde est,
 (Meremur istud) quod iuuet, rarum & parum est.
 Toto ergo ad patriæ limen lumenq, beata,
 Lassus malis stupensq, anhelos pectore:
 Corporis ut simul & peccati immunis, ouantem
 Reddam animulam, ah, tuis IEHOVA amplexibus.

PET. HEGEL.

Quàm nihil nisi vanitas, omnis ho-
 mo securus. Psal. 39.

Omnis homo similis languenti graminis herba,
 Vna dies nasci quam videt, vna mori.

IOH. STIG.

Vita fuga est: abeuntq, dies, & carpitur atas,
 Ut temerè linguæ verba loquacis eunt.

Cumq, satur vita est, & aniles attigit annos;
 Vel MALE, vel TEMERE, vel NIHIL egit homo.

IOH. STIG.

IDEM ex Græco.

Nudus in hanc terram matris sum lapsus ab aluo:
 Quo terra excedam tempore nudus ero.
 Quid granibus curis, studijs quid inanibus angor?
 Dum loquor, à tergo mors quoq, nuda venit.

N 3

VERA

VERA CONSOLATIO IN
obitu piorum hominum.

- » **N**on hominum casu voluuntur tempora vita,
 » Arbitratur certò qui regit ista Deus.
 » Nec mentes hominum deleri morte putandum est,
 » Quas adflat membris cœlitus ipse Deus.
 » Ergò Deo vitam repetenti cedere iustum est,
 » Spesq; noua vita nunc tua damna leuet.
 » O quàm lata, dies hoc qua me carcere soluet,
 » Vt possim in clara luce videre Deum.

MORS NIHIL EST IV-
stis, victa nisi mortis imago.

Vt nunc

VT nunc triste mori est, sic dulce resurgere quondam:
 Vita mihi Christus, mors mihi dulce lucrum.
 In terris labor est, requies sed suavis in urna,
 In summo venient gaudia summa die.

IOH. IOACH.

ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ.

Nunquam Christe tuos bone deseris: idq; tuum omne est,
 Hunc bene qui vixit, non malè posse mori.
 Seu citò, seu tardè est ad te, ô Saluator eundum,
 Vna via est: Namq; es tu via, vita tuis.

PET. HEGEL.

Quid cupidi vita seros inhiamus in annos?
 Est vita virtus maxima posse mori.

IOH. STIG.

MORS

MORS CHRISTI EST
portus & vita piorum.

- M**ors tua, mors Christi, fraus terræ, gloria cæli,
Et dolor inferni, sunt meditata tibi.
- » *Viue diu, sed viue Deo: nam viuere mundo*
» *Mortis opus, viua est viuere vita Deo.*
» *Quicquid erit tandem, mea spes est vnica Christus,*
» *Huic viuo, huic moriar, sætera curo nihil.*
» *Quid valet hic mundus? quid gloria? quidve triumphus?*
» *Post miserum funus, puluis & umbra sumus.*

IOH. STIG.

IDEM.

- » *Ab quantum est didicisse mori: Sic transige vitam*
» *O homo, vt in Christi viuere morte queas.*

Viue

EST

DE ECCLESIA.

105

P. MELISSVS.

Vive memor lethi, quisquis cœlestia curas:

Sic lethi victor gaudia læta feres.

“

“

TESSERA MILITIAE

Christianæ.

VIVO equidem ærumnas inter lapsusq̄ frequentes,

Vivo tamen: vita hæc quantula, quàm misera est?

VINCAM, etiam moriens, Serpentis spicula victi:

Christe tuo aspersus sanguine victor ero.

VIVAM, & totus humo nouus efflorebo: mihiq̄

Tunc erit aternum viuere vita Deo.

PET. HEGEL.

POLITICA,
ET QUÆ AD MAGISTRA-
tum legesq̄ attinent.

O

PSAL-

gloria celi,
ada tibi.
ndo
Deo.
ica Christus,
o nihil.
uidæ triumphus?
sumus.
IG.
ge vitam
das.

5
12

PSALMI CXXVII. METAPHRASIS, Nisi
Dominus adificauerit domum.

Felix sapientia Dei donum.

Quòd struis, & cælo certas educere molem,
Frustrà erit, hoc condat nî Deus autor, opus.
Quòd vigilas, urbemq; tuo vis marte tueri,
Falleris, excubias nî Deus intus agat.
Et quanquam gratos somnos abruperis antè,
Quàm reuehit clarum, Lucifer ipse diem.
Longa dies quamuis tristi consumpta labore est,
Ac operæ partem nox quoq; sera trahat:
Nil tamen assidua profunt curæq; laborq;
Si non aspirent numina summa tibi.
Seruat alitq; pios rerum pater optimus, inde
Commoda sunt vitæ cuncta petenda tibi.
» Non domus ipsa sibi, non urbs creat ipsa patronos,
» Felices ciues datq; facitq; Deus.

Impe-

*Impetus est qualis volucris, rapidaq; sagitta,
 Figitur in iusso qua procul acta loco:
 Sic quocung; rapit diuinus spiritus illos,
 Virtuti cogunt cedere cuncta sua.
 Non fortuna viros, non virtus deserit unquam,
 Nec ruitura sua mœnia sunt patriæ.*

“
 “
 “
 “

FINIS SOCIETATIS
 humana.

*Pòst ubi senserunt se semina ducere cælo,
 Atq; aliquem, mundum qui regat, esse Deum.
 Tunc primum amplexi, iuncti consortia cætus,
 Tegmina vicinis composuère casis.
 Utq; alios alij de relligione docerent:
 Contiguas, pietas iussit habere, domos.
 Hinc vrbes structæ, quarum est ante omnia munus,
 Afferuisse Deo, quam iubet esse, fidem.*

“
 “
 “
 “

IOH. STIG.

NON NOBIS SOLVM NATI
 sumus, sed ortus nostri partem patria, par-
 tem parentes vendicant, partem amici.
 M. C.

*Nemo suos propriè sibi tantum vendicet ortus,
 Quilibet in publicum nascitur officium.
 Vir bonus est commune bonum: ceu fonte perenni,
 Illius è studio commoda mille fluunt.*

“
 “
 “
 “

IOH. STIG.

O 2

VIR

VIR BONVS PVBLI-
cum bonum.

- » *Vir bonus est hortus patriæ qui largus in omnes,*
» *Quæ bona suppeditet publica, semper habet.*
IOH. STIG.

IDEM.

- » *Et commune bonum est, & res est publica princeps:*
» *Et patriæ hunc, meritis, conuenit esse patrem.*

DEVS MVTAT TEMPORA ET AETA-
tes, transfert regna atque constituit.

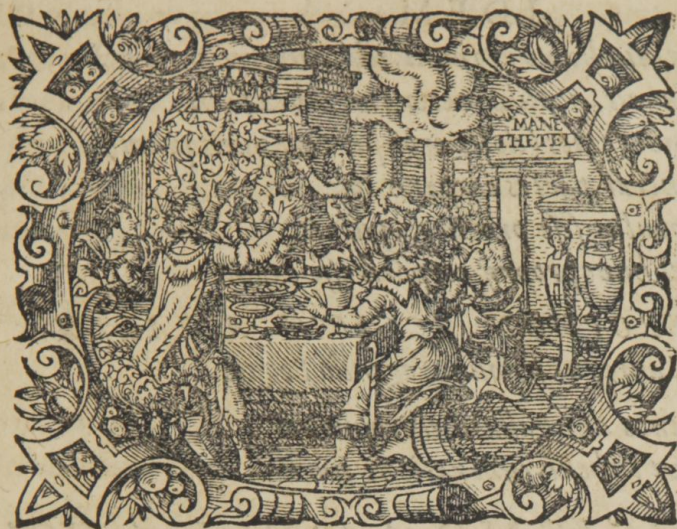
DAN. II.

Dat vires adimitq; Deus, regniq; coronam
Diuidit, & transfert: alios ad sidera tollit,
illos mergit humi deiectos culmine regni.

IOH. IOACH.

Inima-

In imaginem
IUSTINIANI IMPE-
RATORIS.

Dextra tenet GLADIUM, seruat manus altera LIBRAM,

Signa decent Reges scilicet, illa bonos:

Illa quidem intentat sceleratis ciuibus arma,

Et terret stricto dextra mucrone malos:

Expendit iusto prius hac examine causas,

Quam, nudata sinat colla ferire rei.

IOH. STIG.

Principis est virtus maxima, NOSSE DEVM:

Principis est virtus proxima, NOSSE SVOS.

THOMAS MORVS.

Princeps pius nunquam carebit liberis,

Totius est regni pater.

Princeps abundat ergo felicissimus

Tot liberis, quot ciuibus.

O 3

Idem

IDEM.

- » Totum est unus homo regnum, idq; coharet amore:
 » Rex caput est, populus cetera membra facit.
 Rex quot habet ciues (dolet ergo perdere quenquam)
 Tot numerat partes corporis ipse sui.
 Exponit populus sese pro Rege, putatq;
 Quilibet hunc proprij corporis esse caput.

BELLEROPHON ACCIPIT A PALLA-
 de aureum frenum regendo Pegaso.

Ex auro frenos dat Pallas Bellerophonti,
 Seruet ut in bellis cum ratione modum.

SVSCIPIENDA BELLA, VT
 in pace sine iniuria uiatur.

HECTOR apud Homerum iliad. 15. adhor-
 tatur Troianos, vt pro patria dimicent.

Pro pa-

PRO patria, magnum decus est profundere vitam:
 Nam reliqui ciues nostra virtute teguntur,
 Et salua interea matres, natiq; manebunt,
 Qui sunt atatis ventura semina, & urbis.
 Tempa manent legesq; bona, pietasq; pudorq;
 Et tunc quisq; suis rebus, fundisq; fruetur.

EXHORTATIO AD FORTITVDI-
 nem, ex veteri poemate TYRTÆI.

In prima pugnante acie, cecidisse decorum est,
 Seruantem patriæ mœnia cara sua.
 Nam miserum est, patriam amissam, laribusq; vagari
 Mendicum, & timida voce rogare cibos.
 Cum natisq; errare suis & coniuge mœsta,
 Et cum matre pia, cumq; parente sene.
 Curat nemo vagos, & ledere nemo veretur,
 Non exul cura ducitur esse Deo.
 Intrepidi pugnate viri & profundite vitam,
 Quam patriæ debet reddere quisq; sua.
 Ergò tuo consiste loco pede firmus utroq;
 Compressos dentes & labra morsa tenens. &c.

Βατραχομομαχία.

Bella perniciosissima sæpe de causa
 suscipiuntur leuissima.

Mus breuis, & saliens in gurgite Rana palustri,
 Dum nulla causa praelia stulta cient:
 Fulmineo pugnas Iouis ira fragore diremit,
 Et tandem fugiens agmen utrunq; perit.

Sic mo-

- » *Sic modo dira serunt ex bellis bella Tyranni,*
 » *Nec res, sed cæcos armat vtrinq; furor.*
Pestiferiq; magis Thebana Sphinge Sophista,
Verba venenato friuola felle linunt.
 » *Aspicit hæc vindex oculis Deus omnia iustis,*
 » *Nec graue cum sparget fulmen, inermis erit.*
Gnate Dei bonitate tua mala tanta leuato,
Et serues cætus Christe, regasq; pios.

Publica vniuersorum damna, fiunt
 damna singulorum priuata.

EX SOLONE.

- » *ἕως δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἰκὰδ' ἐκάστω.*
 » *Sic partem fert quisq; suam, cum publica clades*
 » *Incidit, & prohibet ianua nulla malum.*
 » *Non latebra quenquam fugientem abscondere possunt,*
 » *In thalamos penetrant publica damna tuos.*

Scili-

Scilicet in vulgus manant exem-
pla regentum.

Ἐταν πρώτα κύβες βάλλη ποτε μάργῳ ὁ ἄββας,
παίξῃν οἴονται οἱ μοναχοὶ νόμιμον.

Fortè cubos primùm posuit cùm futilis Abbas:
Tunc sese Monachi ludere iure putant.

LEX.

Lex diuina tibi vitæ sit regula semper,
Sitq; tibi potior, quàm tua vitæ, Deus.

ALIUD.

Diuino præcepta, puer, si prodita ab ore,
Et facies casto pectore iussa Dei:
Ipse pater vitæ cursum moderabitur omnem,
Nec fortuna tibi seua nocere potest.

LEGES.

Leges, libertas & pax sunt optima dona.

P

Πειθαρχ-

Πειθαρχία & reuerentia Legum.

- » *Est virtus leges & morum vincla vereri,*
 » *Sit amen & legum regula Christus erit.*

Leges sunt vincula pacis.
 Deniq; vita hominum tranquilla & honesta manebit,
 Seruandi leges dum pia cura manet.

EX SOPHOCLE.

ὅπανδ' ἰβείζειν, δρᾶν δ' ἀβύλεται πάρα:
 ταύτων νόμιζε πῶ πόλιν χρόνῳ ποτὲ
 ἐξ ἑείων δραμῶσαν εἰς βύθον πεσεῖν.

- » *Vbi petulanter facere quod libet, licet,*
 » *Legumq; vox & ira Vindicis Dei*
 » *Ridentur, ac inane nomen est pudor:*
 » *Magno ruet ventis secundis impetu*
 » *Mox in profundum mersa tota ciuitas.*

LEX TALIONIS.

Aristoteles citat lib. 5. Ethicorum ex
 veteri poeta Rhadamanto.

- » εἰκε πάθοι τὰ κ' ἔρεξε, δίκην ἰθεῖα γένοισο.
 » *Iusta malis hæc admisso pro crimine pæna est:*
 » *Si qua fecerunt, eadem patiantur & ipsi.*

VEL,

- » *Si patitur quæ quis fecit, iustissima pæna est.*

QVOD NON CAPIT CHRISTVS,
rapit fiscus.

Exprimit humentes, quas iam madefecerat antè,
Spongiolas cupidi Principis arcta manus.

Prout-

*Preuehit ad summum fures, quos deinde coërcet,
Vertat ut in fiscum, quæ malè parta, suum.*

ANDR. ALCIAT.

IN VITAM AVLICAM,

IO. POSTHIUS AD
P. Melissum.

*QVI trahere infelix specioso in carcere vitam,
Cunctaq; dura pati vult sponte: moretur in aula.
Qui seruis seruire, moram qui ferre recusat,
Seq; irridendum prabere: recedat ab aula,
Spemq; metumq; inter dubius qui viuere non vult,
Omnia qui nescit simulare: recedat ab aula.
Qui verè esse pius, qui sobrius esse laborat,
Quiq; valere diu: nocituram deserat aulam.
Aula locus, fortuna suos vbi lubrica lusus
Ludit, & exaltat nunc hos, nunc deicit illos.*

P 3

Aula

*Aula mare est, quo non aliud furiosius ullum,
Non, quo naufragium, contingat crebrius ullum.*

- » *Aula fera est capitum multorum bellua, seruos
Pessundans plerumq, suos: ô terq, quaterq,
Infelix, fatua quicumq, senescit in aula.
At contrâ felix ô terq, Melisse, quaterq,
Ambiguam sapiens Iuuenis qui liqueris aulam.*

Innocentia optimum aduersus in-
uidentiam remedium.

- Sic decet inuidiam vulgi superare furentis,
» Nulla sibi rectè conscius arma timet.
» Pascere liuor iners odio, saturare furore,
» Mors tua, recta Deum facta colentis erunt.*

IOH. STIG.

OECONOMICA

ΚΑΙ ΓΑΜΙΚΑ.

CONCORDIA.

Metaphrasis Psal. 133. Ecce quam bonum.

- » **E***xiguus addit vires concordia rebus,
» Et cumulat modicas atq, tuetur opes.
» Utq, senis celso manantia vertice Aharonis
Infirmos artus balsama larga rigant.
» Siue satis ut vitare dicit, dum Sirius agros
Torret, si gelido rore madescit humus:
» Sic ubi sunt aequo sociatae fœdere mentes,
» Fidaq, communis pectora iunxit amor:*

Virtu-

*Virtutem Deus aspirat, placidoq; fauore
Prouehit, & vitæ cuncta pericla regit.*

“

“

Idem Psalmus venustissimè à Georgio
Buchanano redditus.

*Nil caritate mutua fratrum, nihil
Iucundius Concordia,
Non aura suavis balsami, quum funditur
Abronis in sacrum caput.
Et imbre lato proluens barbam & sinus,
Limum pererrat aureum:
Non ros, tenella gemmulis argenteis
Pingens Sionis gramina.
Aut verna dulci inebrians vligine
Hermonis intonsi iuga.
Fraterna quam pax incolit domum, iuuat
Dominus benigna ad dextera,*

P 3

Et opi-

*Et opibus auget: filiorum & filios
Multis propagat saeculis.*

CASTITAS.

Vult inuocari mentibus castis Deus.

- » Πνεῦμα ἐὼν θεὸς αἰδίο⊕ καθαρόν τε καὶ ἀγνόν,
 » τῶν ἀγνῶν δέχεται ἱερα μᾶνα φρενῶν.
 Ἀγνείαν ἢ ἔταξε νόμοις σεμνοῖσι γάμοιο,
 πῆσεις δὲν ἔν ἐν γάμῳ εὐσεβέως.
 » *Casta Deus mens est: casta vult mente vocari,*
 » *Et castas iussit pondus habere preces. Phil M.*

GEOR. FAB.

Sed pravi nullis vinculis retinentur amores:

- » *Nullus amor, quibus est non Deus vnus amor.*

DE CASTITATE,
 ex Naumachio.

Haud aliquid melius vitam commendat & ornat,

Virgi-

*Virgineam casto quàm ferre in corpore mentem,
Et gaudere animi sensu meditantis honestum.*

IOH. STIG.

DE AMORE.

*Nil amor est aliud, si nescis, quàm sine vita
Viuere, nil aliud quàm sine morte mori.*

P. MELISSVS.

NIC. HEMMING.

*Ores, casta legas, ieiunes, otia vites,
Si seruare voles corpora casta Deo.*

DE PVDICITIA.

PHIL. MELAN.

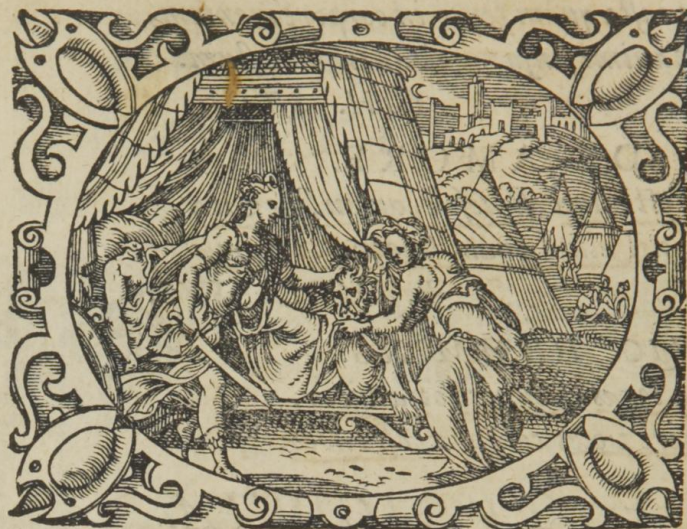
*In primo tomo Scriptorum publicè proposi-
torum VVitebergæ.*

Marcellinus cùm laudat Iuliani Imperatoris pudicitiam, scribit eum crebrò recitasse versiculos Bachylidæ Lyrici, qui ait: Vt in picto corpore summum decus est facies pulcrè expressa: ita in hominum moribus pulcerrimum decus esse, pudicitiam. Ac profecto ita est, quamuis pulcra statua, sine aptis lineamētis faciei, truncus est deformis: ita in homine sine pudicitia, etiam si quæ sunt alia bona, tamen sunt deformia & spreta, quia naturæ mediocres oderunt & abominantur impudicitiam. Versiculi sunt sic redditi:

*V*T cùm de statua facies formosa remota est,
Non decus in reliquo corpore truncus habet:

Sicre-

- » *Sic reliqui mores sprete & sine honore iacebunt,*
 » *Ni sint ornati laude pudicitia.*

MEDIOCRITAS ET SAN-

ἢ αὐταρχεία.

- » *Felix cui dederit mediocria commoda vita,*
 » *Noticiamq; sui, Filius ipse Dei.*

IOH. STIG. AD VICT. STRIG.

- » *Nos inuet esse Deo, quod iubet esse Deus.*

G. BVCHANANVS Psal. 37.

- » *Præstat supellex sobria,*
 » *Recteq; parta recula,*
 » *Quàm rapta per vim diuitum*
 » *Fastidiosa copia.*

Vitam quæ faciunt beatiorem.

- » *οἱ νοποτεῖν μετείως, κέρης τ' ἀπολαύσ' ἐραλεινῆς,*
 » *ἡδιστὸν βίον σὺν φόβῳ ἐστὶ θεῶ.*

Dulce

*Dulce merum, dulcis Coniunx, mens conscia recti:
Quid tribus his iunctis, dulcius esse potest?*

“
“

IOH. STIG.

*Nosse Deum, & socia traducere coniuge vitam,
Et sobolem casti dona videre thori:
Maius & uberius decus est, quàm parta tenere
Regna, decus summo non habitura die.*

DE CONIVGIO.

Mysterium hoc magnum est,

EPHES. V.

Quinq; *περὶ κείμενα* Coniugij, ad Christum & Ecclesiam transferenda, vt sunt: Amor, Fides, Societas bonorum & ærumnarum, Generatio & Defensio.

*P*ectus vt in sponso flammaram incendia sentit,
Qui vero sponsæ flagrat amore suæ:

2

Natu-

*Natura sociam vero sic diligit igne,
 Filius aeterno de Genitore satus.
 Induit humano quam fœdere, quo sibi nostrum
 Fraternaliter iunxit amore, genus.
 Iura thori Deus Exemplum cum fœderis huius
 Esse velit, castè præcipit ipsa coli.*

E GRAECO:

HÆC EST OS EX OSIBUS MEIS.

*Aspexit iuuenem formosa puella superbum,
 Ipsius in vultu lumina fixa tenens.
 Hic ait, in terram potius tu deijce ocellos,
 Non oculos habeat casta puella vagos.
 Imò, ait hæc, magis in terra tu limina figas,
 Ex terra primum nam tua facta caro est.
 Nostri principium fuit ortus costa virilis:
 Hanc quero, & iungi me velit illa sibi.*

IOH. STIG.

» *Non oculis tantum ducenda, sed auribus vxor:
 » Indicio fame quæ placet, illa placet.*

I D E M.

*Quid moror? humane non est opis: abdita res est
 » Coniugij ratio, fato connubia fiunt.*

IOAC. BEVST.

» *Sponse voca Christum, non est sine munere Christus:
 » Ille merum tardè, dat tamen ille merum.*

ΣΤΟΡΗ.

*Coniugis in labris quoties dulcissima figis
 Basia, purpureis filioliq; genis:*

Istius

*Istius ipse Deus transfudit semina amoris,
Non temerè in sensus castag³ corda patrum.
Ergo preces etiam probat inter suavia mixta,
Coniugibusq³ pijs has iubet esse ratas.*

Gratulatio ad coniuges.

*Coniugium vestrum sit felix numine Christi,
Inq³ Deo sit mens vna, sit vnus amor.*

IOH. STIG.

*Vnum suaniolum, quod castus figit honesta
Consorti coniux, censorem pluris habetur
Ante Deum, templis quàm cultus mille figura
Proposita, humana quas fingit opimò mentis.*

LIA, IACOBI VXOR EXEM-
plum patientis foeminae.

*Lippa Lia & fœcunda, sua est inuisa sorori
Officium nihilo sed minus ipsa facit.*

MICH. BARTH.

IUDITHA VIDVA,
mulier Heroica.

*Servatrix patriæ ex Holofernis cade triumphat,
Concedens nulli laude Iuditha viro.*

MICH. B.

IN MILITIAM PARTVRIEN-
tium, seu Collatio
Prœliantium & parientium.

*Stando mori pulcrum est, ipsoq³ occumbere in actu:
Sive ita miles obit, sive ita mater obit.*

2²

In mor-

*In mortem ille ruit lucri spe ille et us: ob ipsam
 Pignoris illa animam, pignerat utro animam.
 Is, licet armatus, vitam male prodigit: illa
 Inuicta in uia, mortua, prole manet.
 Corpus at hic coruis: animam, pro, deuouet Orco:
 Cura Deo, matrum, est corporis atq; animæ.
 Iste alios secum perdit: sed mater alumnæ
 In laudes sobolem datq; dicatq; Dei.
 Si grauida emoritur fragili cum palmitè vitis:
 Palmes erit Christi in corpore, uterg; sui.
 P. H. R.*

Singulas etiam familias, singulas
 oportere esse Ecclesiolas.

- » *Templa Deus nidos, nidos uult esse laresq;
 » Cum casta natos coniuge cuiq; suos.*

I T E M.

- » *Vis Ecclesiolam, quamlibet esse domum.*

I O H. S T I G.

- » *Coniugium humanæ est diuina Academia vitæ.*

G. N A Z A N.

- » φίλτρῳ μὲν συνέδησε ΦΥΣΙΣ τοκέασε γονέσσε.

P H I L I P.

- » φίλτρῳ μὲν συνέδησε ΘΕΟΣ τοκέασε γονέσσε.

In crapulam & ebrietatem.

*At terimus fruges, ceu bucula deuorat herbas:
 Et bibimus, largas taurus ut haurit aquas,
 Et quasi vita homini sit deuitanda, studemus
 Ipsam animam sumtis illaqueare cibus.*

I O H. S T I G.

Olim

ALIVD.

*Olim hominum generi rigidus vitam abstulit ensis,
Nunc breuior cyathis mortis aperta via est.
Nunc miseri vitris vitreum deperdimus auum,
Si similis fragili vita putanda vitro.*

NIC. RVDING.

ALIVD.

*Teuto ferox olim ferro pugnauit & armis:
Vitrea nunc bibulo praelia Marte gerit.*

PAVL. MELISSVS.

IN LVXVM ET PRO-
fusiones.

*Mutauit veteres ignaua superbia mores,
Atq; animos segnes prodiga vita facit.
Fœmina iam totum pendentem è pectore censum,
Atq; omnem dotem fronte puella gerit.*

IOH. STIG.

IN ROSAS PICTAS,
quæ supra mensas in cœnaculis vulgò exten-
di affigique solent.

*Castâ & amica loqui, tetricas deponere curas,
Absentum fama parcere, amare bonos.
Ferre malos, sed non efferre tacenda, monet te
Purpurea hæc patulo vertice, amice, Rosa.*

PET. HEGEL.

Q 3

PARAE-

PARAENETICA,
ET DE STUDIIS RECTE
formandis commonefactiones.

INVITATIO PVERORVM
ad Scholas.

Carmen quo solent Pueruli ad studium li-
terarum in Scholam reuocari, die Gregorij,
circa æquinoctium vernum.

» VOS ad se pueri primis inuitat ab annis,
» Atq; sua Christus voce venire iubet.
» Premiâq; ostendit vobis venientibus ampla,
» Sic vos ô pueri curat amatq; Deus.
» Vos igitur lati properate occurrere Christo,
» Prima sit hac Christum noscere cura ducem.
» Sed tamen vt Dominum possis agnoscere Christum,
» Ingenuas artes discito parue puer.
» Hoc illi gratum officium est, hoc gaudet honore;
» Infantum fieri notior ore cupit.
» Quare nobiscum studium ad commune venite,
» Ad Christum monstrat nam Schola nostra viam.

Sinite puerulos venire ad me, & ne prohi-
beatis eos: talium enim est regnum Dei. Mat.
19. Mar. 10. Luc. 18.

Ipse iubet ad te pueros, ô Christe, venire,
Atq; hos perpetua morte perire negas.
Ex psalmo 19.

» Et Deus infantum celebrari gaudet ab ore.

Sen:

Seu:

Vult fieri infantum notior ore Deus.

EPIGRAMMA IOHANNIS STIGELII dulcissimum.

*Suauiter infantes dum tollit ad oscula Christus,
Mitis & amplexu pignora parua fouet.**In genus humanum diuinum ostendit amorem,
Qui Patris è prono corde volentis abit.**Tu quoq; mortalis, cui contigit esse parentem,
Dum figis soboli basia blanda tua.**Crede Deo, cuius maior te amplectitur ardor,
Quàm tuus in sobolem maximus esse potest.**Et caue ne stolidè tantum auerferis amorem,
Quem qui ferre potest, omnia solus habet.**Ingenium sine doctrina esse speculum im-
politum: ἀπόφθεγμα Alberti Dureri.**Vt nulla è speculis rudibus resplendet imago,**Nè sint artificis ritè polita manu:**Ingenij sic vsus erit non vllus acuti,**Doctrina si non erudiatur ope.*RECTA INSTITVTIO REQVIRIT ASSI-
duitatem discendi & imitandi.*In ludum quidam natum ducitq; iubetq;**Vt vitæ melius discere tentet iter.**Et primis pater ingenium puerile sub annis,**Et rude dum pectus recta docere parat:**Qua puero fore ducat opus re, fortè magistrum**Quærit: at ille, opus est MENTE, ait, atq; STYLO.*

TRES

TRES CAUSAE IGNORANTIAE.

- » *Sunt quos ingenium LEVE, sunt quos blanda VOLVPTAS,*
 » *Sunt & quos faciunt corda SVPERBA, rudes.*
 AND. ALC.

CORN. GALLVS.

- » *Quod NATVRA negat, reddere CVRA potest.*
At,
 » *Quod cultura negat, reddere nemo potest.*

Impetus Poeticos, sicut alios motus Heroicos, fingulare Dei donum esse.

- » *Humanas superans vires Heroica virtus,*
 » *Tales qui motus dat, monet esse Deum.*
Sic etiam ubertas fundentis carmina vena,
Esse Deum ostendit, motus & ille Dei est.
Ergo agnosce Deum, & iusto venereris honore,
Cum docti vatis scripta sonora legis.

POETAE LEGENDI, ET ASSIDVA
imitatione exprimendi.

- Cura sit à teneris, vatum cognoscere scripta,*
Eloquij fontes hos sciat esse puer.
Horum pectoribus motus Deus indidit acres,
Sublimemq; dedit Musa canora sonum.
Verum non satis est legisse poëmata tantum,
Accedat studijs altera cura tuis:
Vt doctis digitis exempla ediscere certes,
Cogere & in numeros verba soluta novos,
Hic labor ingenij vires acuitq; fouetq;,
Hinc venit elogij copia, forma, nitor.

Hoc

*Hoc si languescet studium, si ignara iuuentus,
Non perferre volet tædia longa styli
Hei mihi quæ clades reliquas iterum obruet artes?
Barbaries tenebras inuehet atra nouas.*

Artium bonarum inter se, veluti herbarum
in medicinis, societas & mixtio.

*Nam velut arcanis sociata viribus herba,
Pharmaca ceu iuncto fœdere mixta ferunt:
Sic studijs prompta quasi conspirantibus artes,
Humanis gaudent consuluisse bonis.*

IOH. STIG.

Studia nonnunquam remittenda, in-
termittenda nunquam.

Tempestiua iuuant operosâ oia Musas.

AVSONIVS.

*Sunt etiam Musis sua ludicra mixta Camœnis,
Et cessare licet: grato SCHOLA nomine dicta est,
Iusta laboriferis tribuantur vt otia Musis.*

ELOGIVM TARENTII.

*Comica debetur meritò tibi palma Terenti,
Tanta etiam paruis gratia rebus inest.*

IN P. OVID. NASONEM.

*Naso dabis veniam, talem te miror amoq̃:
Ingenium nugis prostituisse queror.*

IOH. STIG.

DIALECTICA MAGNO ADIVMENTO
est doctrinæ Ecclesiæ explicandæ.

*In tenui quamuis noster labor esse feretur,
Quòd pueris Logices prima elementa damus.*

R

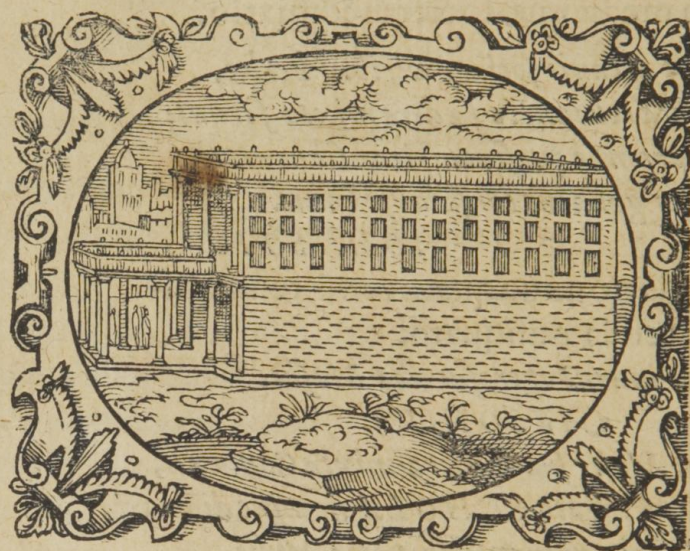
Plus

*Plus tamen his operis Ecclesia sacra iuuatur,
Quàm si de Pario marmore templa struas.*

ELOGIVM DIALECTICES.

IOH. STIG.

Fama fidem fecit, Minoidos atria Cretæ.
Irremeabilibus plena fuisse dolis.
Sapè quis ambages intrans fraudesq; viarum,
Nequaquam fallax inde relegit iter.
Solus at AEGides comitantia fila secutus,
Dicitur ambiguas isse, redisse vias.
” Sic nisi te reliquas Dialectica ducat in artes,
” Semper in ambiguum te trahet error, iter.
Hac oculis hominum nebulas abstergit, & illos
Seiuncta à falsis cernere vera docet.
Hac caput Aonias cupienti efferre per artes
In dubijs præbet fila sequenda vijs.

Dum

*Dum potes & licitum est, hæc arripe fila iuuentus,
Præbeat ad Musas hæc Ariadna viam.
Quod si vere tuæ neglexeris indolis illam,
Nulla tibi Autumni tempore messis erit.*

PRÆMEDITATE LO-
QUENDVM.

Aduersus extemporales Rhetores, seu
subitam dicendi confidentiam.

*Hermogenes voluit laudari, dicere multa
Quod subito possit non meditata prius.
Atticus orator sed contra turpe putabat
Dicere apud ciues non meditata prius.
Sculpta, inquit, potius recitarem, non modo scripta;
Causa moram ferret si peragenda reo.
Ac utinam sapiens placeat contatio multis,
Fundant ad Gnatum vota q̄ casta Dei.*

cc

cc

cc

ARITHMETICA.

*Omnia sunt numeri, numerosis motibus omnis
Hic igitur mundus, mundus & alter homo.*

cc

cc

HISTORIÆ EVOLVENDÆ.

*VT nōris quando sese patefecerit ipse,
Spectari iussit secula cuncta Deus.*

HISTORIAE SUPPEDITANT EXEM-
pla Iustitiæ diuinæ.

*ὅς κατὰ μὲν πῆρωτ' ἀδίκους, πικρὰ δὲ δικαίους,
ἢ διὰ βίωτο γράφῃ δέξεται ἰσοπία. id est:*

R 2

Quod

*Quòd Deus iniustos punit, iustos quòd honore
Afficit: hoc nobis indicat historia.*

A magnis etiam fortissimisq; viris lectio-
nem poetarum & historiarum semper fre-
quentatam fuisse.

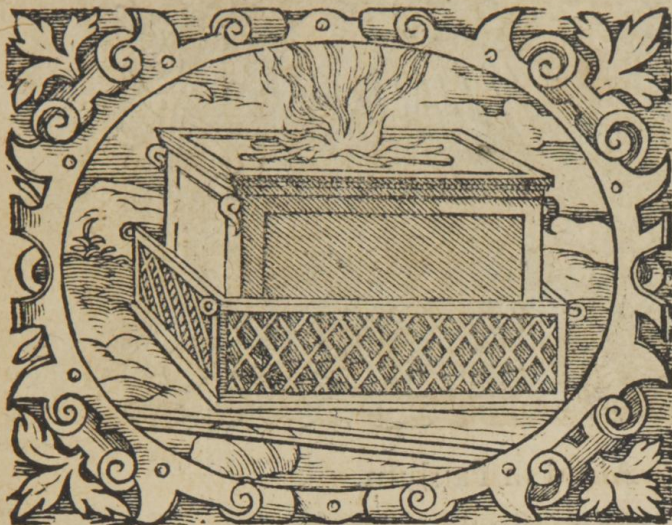
*Terribiles inter lituos sonitusq; tubarum,
Rex Macedùm legit carmen, Homere, tuum:
Fessaq; nocturna cùm membra quiete leuaret,
Dicitur hoc stratis supposuisse suis.
Scipio, qui victa meruit Carthagine nomen,
Fregit & Ausonia Punica sceptram manu:
Sedulus in medio belli discrimine legit,
Quod Xenophon Cyri nomine scripsit, opus.*

G. S.A.B.

Ante

Ante omnia studiosè discenda & medi-
tanda doctrina cœlestis.

Ἐδυσίαις ὁ θεὸς μᾶλλον δι᾽ τέρπειαι ἄλλαις,
ἢ διδαχῆς μελέτη εἰλικρινῆς λόγου.

“

“

*Vult adsertores laudum nos esse suarum:
Idq̄, magis poscit, quàm noua thura, Deus.*

H. EOB. H.

*Quin dociles adhibe dictis presentibus aures:
Gratior est ipsi victima nulla Deo.*

“

“

DE DIVINA PAVLI
Apostoli eloquentia.

Ἐδίε κε δαιδαλέῳ τὸν χειρὸν γράψαι Ἀπελλῆς,
ἔνδει ὡς παῦλῳ τῷ δὲ ἐχάραξε λόγῳ.

*Non sic Dedaleus Christum pinxisset Apelles,
Vt sacer hunc Paulus exprimit ore pio.*

R 3

Aliud

Aliud in Paulum.

*Auguror, & video (longeui cedit patres)
Nescio quid maius prisca Damascus alit.
Qui nunc Tarsiaco prodis de sanguine miles,
Saulus es, exiguo tempore Paulus eris.*

IOH. STIG.

PSALMORVM LECTIO
FREQUENTANDA.

*A*mphion cantu scopulos traxisse putatur,
Et potuisse Orpheus flectere voce feras:
Attamen hos longè Dauidis carmina vincunt,
Qua mentem è media ducere morte solent.

ALIUD

ALIVD IN PSALMOS.

Ad tria genera Psalmos redigit: ita vt
 Alij sint Didascalici & Prophetici:
 Alij Precatorij, consolatorij & Eucharistici:
 Alij Legales & Historici.

*Saxa ferunt vatem traxisse Amphiona cantu,
 Vt strueret Thebis mœnia prima suis:*

*Maius opus fieri Davidis carmine constat,
 Qui trahit ad summum pectora nostra Deum.*

*Nunc servatoris narrat præconia Christi,
 Quem canit aeterno de genitore satum:*

*Nunc aptè gemitus & verba precantia tradit,
 Ad summum patrem qua tua vota vehant:*

*Nunc iustas vitæ leges, pœnasq; malorum,
 Et præmissa canit præmia magna pijs.*

*Hac igitur Cythara est ad tempora qualibet apta,
 In manibusq; tibi semper habenda, pijs.*

I.

II.

III

In di-

In dictum Philippi Melanth.
LECTIO & INVOCATIO sunt vberri-
mi commentarij in Psalmos.

IOH. STIG.

- » *Nulla sacros melius docet enarratio psalmos,*
 » *Quàm repetens solidas LECTIO crebra, preces.*
 » *Sape lege, & PRECIBVS feruentibus erige pectus:*
 » *Vt tibi qua nescis suggerat ipse Deus.*
 » *Quod nequeunt longis dare commentaria verbis,*
 » *Hoc tibi cum precibus lectio iuncta dabit.*

DE BIBLIIS A LVTHERO IN GER-
manicam linguam translatis.

In linguam nostram studuit transfundere fontes,
Et tantum lucis lectio nulla tenet.

IN LOCOS THEOLOGICOS

PHILIPPI MELANTHONIS, *præco-
nium eiusdem Stigelij.*

Pinguis

Pinguis ut aëry, de vertice lapsa Sionis,
 Irrigat humentes copiaroris, agros:
 Altus ut egrediens stagnantia littora, Nilus
 Fætificat largo rura propinqua sinu:
 Sic hoc sparsa libro, vera doctrina salutis,
 AETernis implet pectora sancta, bonis.
 Explicet inuicti quod sic oracula Christi,
 Nullum hoc in terris sanctius extat, opus.

“

“

IN CONFSSIONEM FIDEI CHRISTIA-
 næ, exhibitam Carolo V. Augusto, Anno 1530.

Concurrant inimici omnes licet undiq, hic vnus
 Confutare potest improba dicta, liber.

“

“

IOACH. CAMER.

DE ASTRIS.

Astra testantur Deum esse.

S

Sidera

5

13

*Sidera dum spectas claro labentia caelo,
Et signas oculis lumina nota tuis.
Verè aliquam mentem rebus quæ cuncta gubernat,
Et quæ nostra vidit facta præesse scias.*

E O B. AD SCHONERV M.

- » *Esse Deum quicumq; negat, mox sidera spectet :*
» *Sidera qui spectat, iuret is esse Deum.*

PHIL. MEL.

*ἄστρα μὲν αὐτὰ πέλεις θείας σημεῖα θεωροῖας,
μᾶλλον δ' ἢ ἄστρον θεοπεισὶν διδασχῆ.
Astra quidem sunt ipsa Dei certissima signa,
At doctrina Deum certius esse docet.*

IN HYPOTHESES ASTRO-
NOMICAS.

*Non ferri casu pulcerrima corpora mundi,
Verum mente regi consilioq; Dei:
Testatur Phæbus, qui certis legibus annum
Conficit, & notis itq; reditq; vijs.
Et gratis vicibus lucem noctemq; reducit,
Et tempestiuè nata calore fouet.
Temperat & radios, quos excipit humida Luna
Distinguens annum mensibus ipsa suis.
Deniq; cuncta suis labuntur sidera metis,
Naturam proprijs officijsq; iuuant.
Hac cum suspiciens oculis ac mente notabis,
Autorem agnoscas & venerere Deum.
Hic nobis haustum proprio de pectore mentem
Inseruit, iusti noticiamq; dedit.*

Ergo

*Ergo etiam scelerum pœnas hic exigit ultor,
Virtutumq; dabit præmia grata pijs.*

IOH. STIG.

*Ipse regit motus quos conditor addidit astris,
Nec casu aetherios sic sinit ire choros.*

*Nec vires adimit, quoties errantia cœlo
Astra quasi in synodum iuncta coire sinit.*

*Sed precibus motus armatos temperat ignes,
Irati precibus frangitur ira Dei.*

*Ergo hæc signa decet reuereri ut signa futuri,
Adducunt tacitè quod simul ipsa mali.*

*Sed sapere hic nimium, supraq; ostensa vagari
Indicia, hoc vitij est non rationis opus.*

*Vana superstitio mores corrumpit & artes,
Hanc caueas cura qui cupis esse Deo.*

*Qui regit, ipse potest mutare & vertere fatum,
Tu modo qui metuis tristia, funde preces.*

*Astra inclinant, non necessitatem
inducunt.*

*Quamlibet astra regunt homines: regit attamen astra
Noster, qui non vult Stoicus esse, Deus.*

ITEM.

Astra regunt homines, sed Deus astra regit.

G. CRVCIGER.

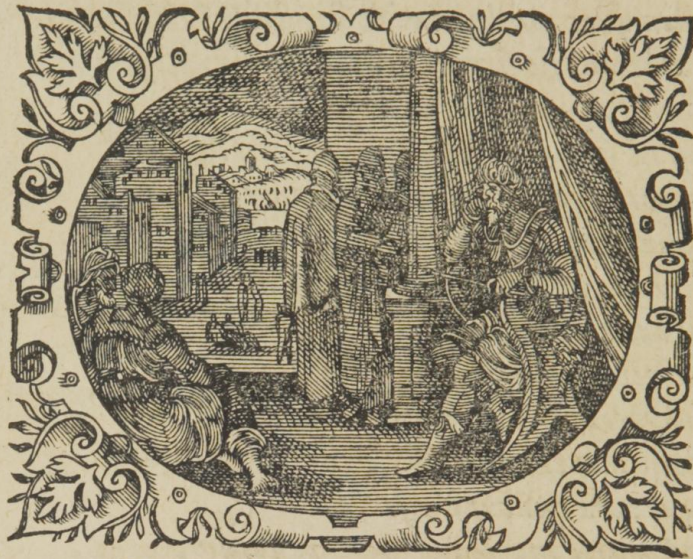
Fata mouere Deus, tollere fata potest.

Item:

Non plus fata tamen, quàm pia vota valent.

EPIGRAMMATA
 DE COMETIS.
 EX GRAECO.

- » Ἐλεῖς κομήτης ὅσις ἔρανον φέρει.
 » *Nulla at as vidit flagrantem impunè Cometam,
 Non leue venturum nunciat ille malum.*

IOH. STIG.

*Iam toties nigra tectum ferrugine Solem
 Vidimus offensi signa dedisse Dei.
 Vidimus & rutilo flammantes crine Comet as
 Arguere è cælo funera, bella, famem.*

Σ Ω Φ Ρ Ω.

ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΑ, seu

ETHICA PRAECEPTA, SEU REGVLÆ VITÆ, ad honestatem & decus instruentes.

ORA ET LABORA. Subditus esto Deo, & ora eum. Psal. 37.

*Subditus esto Deo, mandato munere fungens,
Et spera in miseris & pete, rebus opem.*

“

“

EX DICTO IOH. BAPTISTAE.

Non potest sibi homo sumere quicquam, nisi datum sit ei à Deo. Ioh. 3.

*N*ullius est felix conatus & utilis unquam,
Consilium si non detq; iuuetq; Deus.

“

“

S. 3.

Tunc

Tunc iuuat ille autem, cum mens sibi conscia recti,
 Mandati officij munera iusta facit.
 Et simul auxilium praesenti à numine Christi
 Poscit, & expectat non dubitante fide.
 Sic procedet opus faustum populisq; tibiq;
 Navis & aura tua vela secunda vehet.

- » Inuictamq; Dei dextram vis nulla repellat,
 » Omnia cogentur cedere prona, Deo.
 » Ipsa etiam, quamuis Adamanti incisa feruntur,
 » Cum petimus, cedunt fata seuera Deo.
 » Nec Deus est Numen Parcarum carcere clausum,
 » Quale putabatur Stoicus esse Deus.
 » Ipse potest Solis currus inhibere volantes.
 » Ipse velut scopulos flumina stare iubet.

ITEM:

- » Solares retinet currus & flumina sistit
 » Verus & hic liber cunctipotensq; Deus.

FINIS

*FINIS HOMINIS, ADEOQUE TOTIVS
humanae societatis est agnitio &
celebratio Dei.*

*Magnum opus est ad quod nos Mens aeterna creavit,
Ut nostro studio notior esse queat.*

*Ac in nos haustam proprio de pectore mentem
Fudit, & effigiem iussit habere sui.*

IOH. STIG.

*Utq; alios alij de religione docerent,
Contiguas pietas iussit habere domos.*

*Hinc urbes structae, quarum est ante omnia munus
Afferuisse DEO, quam iubet esse fidem.*

*MAGNA HOMINIS DIGNITAS, QVOD
sit imago & templum Dei.*

*Singula consultò certos distinxit ad usus,
Cum templum vellet nos Deus esse sibi.*

*Diuina in CEREBRO radios sapientia spargit,
Cum verbo mentes luce suaq; regit.*

*At COR Iusticiae domus est, sentitq; dolores,
Cum punit fontes vindicis ira Dei.*

*Ad flatuq; Dei purgatum gaudia sentit,
Et vita fruitur non pereunte Dei.*

*Formatum ad tantos CORPVS cum videris usus,
Factorem agnoscas & venerere Deum.*

*Ipsius & templum non labes ulla prophanet,
Pollutum abijciat ne grauis ira Dei.*

PRIN-

FINIS

Vitare peccatum, est vitare occasionem
peccati.

Flammæ suborientium cupiditatum pro-
tinus restinguendæ pijs precibus & honestis
laboribus.

Parua initia lapsuum, magnas ruinas tra-
hunt.

- » **V**incere difficile est tentant cùm dulcia sensus,
» Nî fugias pœna est seua luenda tibi:
» Sed fuge teq; regi poscas à numine Christi,
» Offendent quæ non posse nocere putes.

Huc Ouidianum istud simile.

*Vt penè extinctum cinerem si sulphure tangas,
Viuet & ex minimo maximus ignis erit:
Sic, nisi vitâris quicquid reuocabit amorem,
Flamma redardescit quæ modò nulla fuit.*

OCIA

OCIA DANT VITIA.

*Non ignava decent generosas otia mentes,
Virtutemq̄ acer durat alitq̄ labor.*

“

“

Ex Euripide in Phœnissis.

*Si quis malorum gaudeat commercio,
Rogare qualis ipse sit, nihil est opus:
Nam quisq̄, similis est sodalitijs sui,
Vadens ad aucupia cum visco & illice.*

“

Ex Theocrito.

*τέτιλιξ μὲν τέτιλιγι φίλῳ, μύρμαξι δὲ μύρμαξι,
Formicis gaudet formica, Cicada cicadis.*

“

“

De Sedulitate & Iustitia, Germanici
Rythmi matris Philippi.

*Wer mehr wil verzehren /
Denn sein Pflug kan ercreen:
Der wird zulezt verderben /
Vnd villeicht am Galgen sterben.*

Quorum hæc est sententia:

*Si quis de paruis vult plura absumere rebus,
Quarere quam vigili sedulitate potest:
Is mendicando victum petat ostia pulsans,
Aut feret huic tristem crux laqueusq̄, necem.*

Ex Hesiodo.

*τῆσι δὲ ἀρετῆς ἰδεῶτα θεοὶ παροῦσιν ἐθνεσσιν.
Virtutem voluere Dÿ sudore pari,
Longa via est ac ardua quæ perducit ad illam;
Inq̄ aditu primo longè est asperrima, sed cum
Veneris ad summum facilis iucundaq̄ fiet.*

“

“

T

IN AL-

IN ALDVM, & PAVLVM ALDI F.
ET ALDVM PAVLI F. ALDI N.

*Alde, laborum omnium moli insuperabilis Atlas,
Parcarumq; adeò vix superate manu:
Humanis namq; exemptus, rediuius in ipso
Primum idem gnato, moxq; nepote redis.
Aut quasi transcribens Musas heredibus, viri
Has proprium genti vis decus esse tue.*

P. HEG.

IN ANCHORAM ALDI, ET
CIRCINVM PLANTINI,
Iulus.

*Sacra Aldi fundum valido tenet anchora morfu,
Cui caudam Delphin insinuatq; caput.
Sic Plantine tuus constanter circinus vno
Stat pede, pes circum sedulus alter obit.
Amborum è rigido sunt instrumenta metallo:
Artificem exercet durus utrumq; labor.
Sed Delphin celer est, & gyrat circinus orbem:
Et vincit CONSTANS omnia dura LABOR.*

P. HEG.

Ex Hesiodo.

Optimus qui per se sapit,
Proximus qui per alios,
Infelicissimus qui neq; per se, neq; per alios.

- » *Omnia per sese qui prauidet, optimus ille est:*
- » *Proximus ille tamen, qui paret recta monenti:*
- » *Sed qui non sapit ipse, nec audit recta monentem,*
- » *Inuida ei mentem misero natura negauit.*

HIER.

HIER. VVOLFIVS.

Hoc vetus est, ridere boni monitoris amorem:

Dictaq; stulticia ponere cuncta loco.

Hoc etiam vetus est, ut qui presagia rident,

Atroces pœnas corde gemente luant.

Necessaria facienda.

Amicitia cum paribus iungenda.

Feceris haud quicquam, nisi quod fecisse necesse est, “

Quamq; dedit norma est una sequenda Deus.

Et fugito turbam, nisi cum Respublica poscit

Congressus modicos: futile turba malum est.

Nec tibi curabis multos adiungere amicos,

Rara hæc sunt, candor, gratia iusta, fides.

At si quos poteris, req; officioq; iuuito, “

Sic tamen, adiutos ne meminisse putes. “

Præcipue verò remis velisq; potentum “

Fucosas fugito cautus amicitias. “

INFELIX FELICITAS.

In inquieta ingenia fortunam sibi
ipsis fabricantia.

Omnia contigerint cum vitæ commoda multis,

Firma valetudo, coniunx iucunda, laresq;

Et ciuilis honos, & pax dulcissima rerum.

Cur tamen humana mentis furiosa cupido

Appetit immensum semper sine fine, modoq;

A Erumnasq; volens fatumq; accersit acerbum?

Causa est una, Deum quòd rectorem excutit audax.

T 2

IOH.

IOH. IOVIANI PONTANI.

- » *Quiruit ex alto, praeceps ruit: ima ruina*
 » *Nulla est: è summo qui cadit, ille cadit.*

Ex oratione Lycurgi.

- » *Iratu ad pœnam Deus si quos trahit,*
 » *Auferre mentem talibus primum solet,*
Caliginemq; offundit: ut ruant suas
Furenter in clades, sibi quas noxi
Accersierunt ultrò consilijs malis.

Iustus ut palma florebit,

- Ocia non animis securâ pecunia confert,*
Nec vita tutus, credite, portus erit.
Denique nemo suo, vallum sibi, Marte parare
Contra fortuna iura vicesq; potest.
 » *Felix ille, Deo quisquis duce fidit, & huius*
 » *Ambiguum vita lege gubernat iter.*
Hunc pater in dubijs rebus tegit optimus, atq;
Defensum in gremio gestat ubiq; suo.
Vtq; nihil ledunt hyemis mala frigora Palmam,
Illaq; perpetui veris honore viret:
Sic etiam iste malis nescit succumbere victus,
Durat, & in media vivere morte solet.

Imago CHRISTOPHORI, est imago
 Christiani hominis.

- Ista pia mentis formam tibi monstrat imago,*
Qua Christum vera cum pietate colit.
Nam velut in medijs incedit FLUCTIBVS Heros,
Qui non magnum humero sed graue gestat onus:

Sic &

*Sic & multa pios discrimina oportet adire,
 Qui verbum portant, Maxime Christe, tuum.
 Omnia destituunt iustos solatia, nemo
 Auxilium tristi tempore ferre solet.
 Tu quoque deseruisse tuos, ô Christe, videris,
 Sunt etiam qui te posse iuuare negent.
 Hoc est cur PVERI sis pictus imagine, namque
 Conuenit infirmis ista figura magis.
 Tu quoque lapsantes interdum deprimis ipse,
 Irasci quoties te sibi velle putant.
 Sustentat tamen, & præbet solatia verbum.
 Ergo ARBOR gressus arida facta regit.
 Hæc tamen in florem rursus sese induet arbor,
 Reddet enim iustis præmia digna Deus.
 Ille SENEX lumen qui præfert, doctor habendus
 Errantem ut monitis ritè gubernet, erit.*

GNOMICA
MISCELLANEA.

SENTENTIÆ GRAVISSI-
mæ de iustitia Dei punientis delicta:
carmine expressæ.

Psal. 124. Non permanebit sceptrum impij.
 Sap. 6. Potentes potenter tormenta patientur.

HERODOTVS.

τῶν μεγάλων ἀδικημάτων, μεγάλα
 ἔσιν ἢ αἱ πμωείαι παρὰ τῶν θεῶν.

T 3

VALERIUS

MAXIMUS.

Lento gradu ad vindictam sui, diuina procedit
ira, tarditatemq; supplicij grauitate compensat.

» *Non habet impietas successus, credite, longos;*
» *Et mala pro meritis tristia fata manent.*

ALIVD.

» *Et quamuis secura diu sunt otia prauis:*
» *Sera tamen tacitis pœna venit pedibus.*

ALIVD.

» *Et semper culpam pœna comitantur atroces;*
» *Et si sera, tamen præmia laudis erunt.*
» *Non vrbs, non regio, non ætas ulla seueri*
» *Iudicij exemplis, non domus ulla caret.*

ALIVD.

» *Ne dubita, semper delicta atrocita pœna*
» *Et subitas clades post mala facta sequi.*

ITEM:

» *Iusta Dei vanas non habet ira minas.*

Verfi-

Verficulus ex statua redditus Pausaniae duci Spartano, poenam ipsi denunciatis, cum in vrbe Byzantio, factus iam superbus & crudelis, filiam primarij ciuis, quam rapuerat, noctu in subita consternatione interficeret. Miserè autem & is vitam clausit: cum, reuocatus ex Byzantio, eò quòd Persicis rebus studeret, iamq; Ephori cum prehensuri & in carcerem ducturi essent, fugisset in templum Mineruæ: vbi inclusus, fame periit, & quidem matre Alcihea, quando iam muro fores obstruerentur, primū lapidem locante.

σείχε δίκης ἄσπον, μάλα τοι κακὸν ἀνδράσιν ὕβρις.

Pœna luenda tibi est, adfert iniuria damnum.

ALIVD.

Punitur magnis cæca libido malis.

TIBVLLVS.

*Ah miser, & si quis primò periuria calat:
Sera tamen tacitis pœna venit pedibus.*

IOH. STIG.

*Ah miseros omnes, quicunq; ad crimina proni
Vlla putant iustum facta latere Deum.*

IDEM.

*Magna graues semper comitantur crimina pœna:
Et mala qui fecit, peius habere solet.*

Sæpe bonis malè fit: sæpe malisq; bene.

*Sis miser & nulli miserabilis, omnia quisquis,
ADijs pro meritis cuiq; venire putas.*

ITEM.

ITEM.

*Et plerumq; malis fortuna indulget amica,
Non fauet illa diu, sed fauet illa tamen.*

Eiusdem ferè sententiæ est illud Ouidij distingu-
gentis inter EVENTVS & EXITVM.

*Exitus acta probat: careat successibus opto,
Quisquis ab euentu facta notanda putat.*

IN INGRATOS & PERFIDOS.

Cuculus à curruca seu Hypolaide enutri-
tus eandem demum deuorat.

*Nidus humi iacet inter saxa Hypolaidos, in quem
Ignauus Coccyx oua fouenda gerit.*

*Cumq; diu pavit cuculum officiosa voracem,
Nec tamen ingluuiem iam saturare potest:*

Tum sibi seruat & soluens mala premia vita

» *Nutricem cuculus deuorat ore suam.*

ALIVD.

» *Ingrato cuculus nutricem deuorat ore,*

» *Et misera pietas officiosa nocet.*

» *Heu mihi quam scelus hoc imitantur sepe volucres,*

» *Pectora queis Cygno candidiora putes.*

ALIVD.

» *Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benignè est,*

» *Debita pro meritis gratia nulla redit.*

ALIVD.

» *Sunt homines, humeris quos si quis gestet ad urbem*

» *Ausoniam, domiti qua caput orbis erat.*

» *Nec tamen ad portam placidè deponat eosdem,*

» *Gratia præteriti nulla laboris erit.*

EX HE-

EX HESIODO.

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακῶ ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ.

Vnius ob culpam saepe urbs dabit integra poenas. vel:

Sape luunt peccata viri tota vnius urbes. “

CLEMENTIA & PLACABILITAS.

ἱλιάδ. ι.

— φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων.

— placido nil pectore maius.

CVPIDO, seu Κηριοκλέπτης
Theocriti.

Pungit apis puerum veneris, dum dulcia mella “

Furatur: sic sunt dulcia mixta malis. “

DE CALVMNIA
è Germanico.

Acriter attactu pungunt tribulig, vepresq; “

At grauius morsu perfida lingua nocet. “

Malo ego per spinas tribulosve incedere nudus, “

Vstas quàm falso crimine ferre notas. “

P. MELISSVS.

DETESTATIO CALVMNIAE.

*Quae mala, quas cieat dentata Calumnia fraudes,
Non oculus, lingua aut vna notare potest.*

*Quin totam hanc linguas, oculos, tinctosq; veneno
Dentes, quin mera vel finge venena; parum est.*

Et stulto obloquia, vt mellita obsonia, hiatu

Captamus? meritò híc qua facimus, patimur.

Ergo Christi ipsis, homicida calumnia, membris

Multa dedit (pudet heu) vulnera, multa dabit.

P. E. HEG.

V

ME-

- » Forte merum, fortis mulier, rex fortis: at ipsa
» His veritas est fortior.

INVICTA VERITATIS VIS,

Ex Euripide in Phœnisis.

Ἀπλῆς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔστι.

- » Nam veritatis est simplex oratio,
» Interpretemq̄ non desiderat vafrum,
» Sed ipsa per se viribus valet suis,
» Mala causa callidis opus habet pharmacis.

Pythagoricum,

πάντα τὰ τῶν φίλων κοινὰ.

- » Omnia habent inter se communia amici.

Animus donantis respiciendus.

- » Sit modo donantis mens candida, sæpe redire
» Munere pro paruo gratia magna solet.

Ex Plutarcho.

περὶ εὐθυμίας.

ἦδὺ μὲν εἰ τι φέρονς, ὀλίγον δ' ἄχθος ἢνδ' ἀποείπωνς,

- » Gratum est si dederis, nec succensebo neganti.

IN LIBEROS DEGENERES,

ex Homero Ὀδυσ. ε.

παῦροι γὰρ τοὶ παῖδες ἡμοῖοι πατεὶ πέλονται:
οἱ πλείονες κηφύες, παῦροι δὲ τε πατρὸς ἀρείας.

- » Raratamen soboles equat virtute parentes,
Plurima degenerat maiorum moribus, atq̄
Vix vlli cumulant laudesq̄ decusq̄ parentum.

Ex Menandro.

Non est voluptas vlla suavior patri,

Quam

*Quàm temperantem & integrum prudentiã
De se videre procreatum filium.*

PATIENTIA.

*Qui sapit, ille animum fortuna præparet omni;
Præuisumq; potest arte leuare malum.*

“

“

*Sperabis omnia optimè, & quæ accident,
qualiacunq; erunt sapienter feras.*

M. C. lib. 4. Epist. Fam. 13.

*Optima sperentur, metuantur pessima: sed quæ
Sors tulerit, placido pectore quisq; ferat.*

“

“

IOACH. CAMER.

MEDITATIO LEGIS
DIVINAE, SEV FORMVLA
CONFITENDI PECCATA GENERALIS
iuxta ordinem præceptorum Decalogi,
coram ministro Ecclesie.

Tradita à Philippo in Locis
Theologicis.

DE PRIMO PRAE-
CEPTO.

DEBEREM equidem rectè cogitare de Deo, & firma fi-
de statuere, hunc unum esse Deum creatorem omnium re-
rum, & futurum iudicem omnium hominum, qui se patefe-
cit dato Verbo suo, & misso Filio. Deberem vero timore ei
obedire, & metuere iram eius & iudicium, vera fide eum in-

V 2

uocare

uocare propter Filium, & diligere eum, & sentire aliquem grati
peccatoris motum erga Deum. DEBEREM affici magnitudi-
ne misericordiae, quod se nobis patefecit, quod verè diligit ge-
nus humanum, verè vult nos saluos fieri: Deberem Filij benefi-

cij moueri, quod pro nobis passus est, quod dedit Euangelium,
quod promittit Spiritum sanctum gubernatorem & vitam a-
ternam. SED hac omnia leuius mouent animum meum, quàm
debebat fieri: non satis timeo, saepe dubito, & quadam perpetua
dubitatione, frigidius peto bona à Deo, frigidius inuoco, confido
interim rebus presentibus, & quaro praesidia vitae, neglecto or-
dine quem Deus praecipit. Saepe etiam falsa inuocatione errans
offendi Deum, inuocaui homines mortuos, putavi magis ad hanc
statuam inuocandum esse Deum aut Sanctum, quàm alibi. Saepe
nunc quoque aberro, ne cogitem de vero Deo, qui se patefecit per
Filium, ne cogitem de Filio, & de promissione. Deniq, non ardeo
inuocatione, vt oportet.

DE SE-

DE SECUNDO PRAE-
CEPTO.

DEBEREM Euangelium diligenter discere, celebrare sermone, & ornare exemplis: agnosco autem meam negligentiam in hac re. Imò saepe prae texo priuata cupiditati Euangelium. Saepe meis exemplis & scandalis praebeo occasionem alijs maledicendi Euangelio, aut alieno aliquos: Interdum erravi in aliquo dogmate, & eo errore deformavi doctrinam caelestem.

DE TERTIO PRAE-
CEPTO.

SÆPE negligo publicas conciones & ceremonias in die festo, non impeditus alijs causis, & meo exemplo alios abduco: Non ago gratias Deo pro instituto ministerio, pro conseruatione Ecclesiae, pro conseruatione Prophetiæ & Apostolicorum scriptorum: non adiuuo Ecclesiam precantem pro publico statu in

V 3

cætu,

*cætu, nimis leuiter afficior cura miseriarum communium, quòd
inscitia, discordijs, bellis dissipantur Ecclesia & politia, & mul-
torum anima & corpora pereunt, non adiuuo ipse ministerium*

*Ecclesiasticum meis officijs, non vereor, vt debeo, pios mini-
stros: Interdum eis maledico, & meo exemplo confirmo con-
temptum aut odium eorum, non soluo eis debitas mercedes, saepe
dies festos malè colloco in res turpes, & irrito Deum aduersus
multos.*

DE QVARTO.

*SVM negligens in mea vocatione, in studio, in regenda fa-
milia. Sum ingratus Deo pro beneficijs ordinis politici. Inter-
dum irascor iniuste magistratibus, & maledico eis, nec tribuo eis
debitam reuerentiam ex animo. Interdum rixas excito contra
leges, & violo politicum ordinem cum scandalo & aliorũ detri-
mento, meis stultis tumultibus impedio alia publica negotia ne-
cessaria. Non sum intentus, vt in meo ordine me coërceam, &
caueam,*

caueam ne turbem communem harmoniam publici status, sum
 πλεονεκτηδος, mea vtilitati magis seruiuo, quam publica, aut capto
 occasiones turbandi.

DE QVINTO.

SÆPÈ

SÆPE incendor iniusta indignatione, & cupiditate vindictæ. Adde malas execrationes, quæ ex cupiditate nocendi erumpunt, Moueor emulatione. Doleo alterius potentiam aut auctoritatem crescere, & premere eum cupio: Sum superbus, despicio pares, & me eis anteferri postulo: Sum suspicax, & ex falsis suspicionibus interdum iniusta odia concipio, sero & confirmo discordias, sæpe perfero rumores & sermones, qui sauciant animos & accendant odia, Habeo aliquid liuoris & malevolentia, delector obtrectatione. Interdum calumniosè deprauo aliena dicta & facta, non studeo sanare offensiones, & conciliare voluntates, sino crescere odia priuato liuore, vel alia priuata causa, maledico absentibus. Interdum afficio contumelia præsentem, impedio inuocationem meam & aliorum, excitatis odijs aut dissidijs.

DE SEXTO.

HABEO errantes motus & flammæ varias libidinum, indulgeo oculis & cogitationibus impudicis, contaminatur & corpus.

pus. Hæc mala augeo intemperantia & crapula. His incendijs & crapula fastidijs impedio pias meditationes & precatationes, & accerso beluinam feritatem, cumulo mea impuritate iram Dei aduersus me, meam familiam & ciuitatem.

DE SEPTIMO.

FRVOR liberalitate parentum, aut stipendio publico, & non bene colloco, defraudo meos fratres aut alios pauperes, sum iniustus in contractibus, non studeo propter Deum seruare æqualitatem, malignè soluo debita precia, exerceo aucupia pecuniæ querendæ iniusta, sumo mutuo variis pretextibus, ac ne curo quidem soluere, retineo res alienas, non sum fidelis & diligens in mandato labore, res vitiosas vendo, res locatas corrumpo.

DE OCTAVO.

NON præsto candorem & veritatem, quam Deus requirit in dictis & factis, admisceo sophisticam consiliis & negotiis

X

aut

aut doctrina, interdum propugno falsa ex odio, iracundia, aut iniusta pertinacia, aut adulatione, aut metu, in moribus etiam est hypocrisis, simulatione virtutis, aut falsa iactantia.

DE NIQVE agnosco me miserum in hac cacitate & securitate, horribiliter negligere iram Dei, & multis modis aberrare ab eius preceptis, ac multis scandalis alios lædere, & accersere mihi & alijs pœnas, nec posse me magnitudinem ac multitudinem meorum vitiorum aut lapsuum intelligere, sed fateor me meritum esse presentes & aternas pœnas, ac vero dolore clamo: Tibi tantum sum peccator, coram te malefeci, ut iustificeris, etc. Verè doleo Deum à me offensum esse, & lædi ac pollui Ecclesiam & reliquum genus humanum, & confugio ad Filium Dei Dominum nostrum Iesum Christum propitiatorem, propter hunc oro, ut Deus aternus pater Domini nostri Iesu Christi, bonus, sapiens, iudex, & fortis, iram suam à me auertat, & mihi peccata remittat propter Filium, & me sua immensa misericordia recipiat.

recipiat, sicut dixit: *Vivio ego nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur & viuat. Ac polliceor me repugnaturum esse peccato, & nihil facturum contra conscientiam, & oro Deum, ut me regat Spiritu sancto suo, & à vobis tanquam ministro Christi peto, ut vocē Euangelij mihi aunnuncietis, cui credo, & simul Ecclesie promitto, me mores emendaturum esse, & scandala vitaturum.*

MEDITATIO ORATIONIS Dominicæ,

Tradita in locis Theologicis.

OMnipotens, aterne & viue Deus, aterne Pater Domini nostri IESV CHRISTI, qui te patefecisti immensa bonitate, & clamasti de filio tuo Domino nostro Iesu Christo, HVNC AVDITE, conditor omniū rerum & conseruator, cum Filio tuo coaterno Domino nostro Iesu Christo, regnante tecū, et patefacto

X 2

in Ie-

in Ierusalem, & Spiritu sancto tuo effuso in Apostolos, sapiens, bone, misericors, iudex & fortis, PATER NOSTER QUI

ES IN COELIS, qui ades ubiq, ubiq, respicis & exaudis, qui placatus nobis es per Filium, & hoc sacerdote perferente, nostras preces recipis.

SANCTIFICETVR NOMEN
TVVM.

Effice, ut verè agnoscaris, ut vera doceantur, per qua gloria tua verè patefiat, ut te rectè inuocent, & colant homines, fac ut vox Euangelij verè & latè spargatur, & rectè accipiatur, & ut multi homines vera inuocatione & obedientia Deum celebrent.

ADVENIAT REGNV M TVVM.

Sparsa Euangelij voce, regas etiam nos Spiritu sancto tuo, effice ut verbo tuo credamus, inchoa in nobis Regnum tuum, ut fiamus hæredes regni tui, & destruas regnum Diaboli, horribiliter grassantis in genere humano, & passim homines impellentis ad

tis ad Epicureum Dei contemptum, aut colenda idola, scelerata homicidia, libidines, mendacia & alios furores. Aduersus hac mala, defende nos eterne Pater domini nostri Iesu Christi, & rege nos Spiritu sancto tuo, sicut dixisti, Effundam de Spiritu meo.

FIAT VOLVNTAS TVA SICVT IN COE-
LO ET IN TERRA.

Da vt omnes obediant tibi in terra, da vt pastores Ecclesia, reges, magistratus, doctores, discipuli, ciues, suo loco singuli officium suum recte & fideliter faciant, ac omnes tibi obediant, sicut Angeli in caelo tibi obediunt, ac placent tibi: tuum opus est efficere, vt nos miseri, stulti, infirmi, res geramus bonas & salutare, simus organa non irae, sed misericordiae, simus vtilis Ecclesiae, non simus pestes καὶ ἀλάστορες. Politia Ezechiae felix est te iuuantem: Politia Sedechiae infelix est, quia te adiutorem repellit. Nos non repellimus te, sed vero pectore, veris lacrymis oramus, vt nostras Ecclesias, Doctores, Scholas, Principes, Gubernatores, populum regas, vt aliqua fiant tibi grata: Tu es, qui efficis, vt velimus, efficies etiam vt perficiamus, vt aliqua tibi grata fiant. Nam Diabolus & homines impij magno furore student ingrata tibi facere, confirmant Epicureos furores, idola, libidines, accendunt iniusta bella, efficiunt tristissimas vastitates. Sed ne totum genus humanum frustra conditum sit, ne omnes ingrata DEO faciant, tu Ecclesiam vocasti, & Spiritu sancto tuo trahis, vt bona & grata Deo faciat, sonet veram de Deo doctrinam, audiat, recte inuocet te, gratias tibi agat, & obediat tibi, multos feliciter abstrahat à Diabolo, pijs & salutaribus consilijs regat alios, tueatur pacem & honestam disciplinam, & in sua quisque vocatione seu functione, officium suum rite & feliciter faciat.

MEDITATIO
PANEM NOSTRUM QVOTIDIANVM
DA NOBIS HODIE.

Da victum, pacem, defensionem, bonam valetudinem, vt labores vocationum perferre possimus, successum in rebus gerendis iuxta vocationem, liberorum educationem, mediocrem tranquillitatem, hospitia, politias honestas, disciplina, iuris & iudiciorum custodes, & non dissipatas seditioibus, laxatione disciplina, aut bellis.

REMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA.

Confitemur & agnoscimus nos circumferre peccata & multiplicem infirmitatem. Si enim diceremus, nos non habere peccata ipsi nos seduceremus, & veritas in nobis non esset. Ideoq; obstrepit nobis indignitas nostra, ac deterret nos à te, Deus, vt trepidæ mentes fugiant te. Sed quia confitentur peccata nostra, fidelis es & iustus, vt remittas nobis peccata nostra, & quia iubes nos petere remissionem, haud dubiè eam petentibus, propter Mediatorem Christum dabis. Per hunc enim recipi nos & exaudiri credimus, scimus hunc Sacerdotem pro nobis interpellare, & hac fiducia ad thronum gratia accedimus. Vis autem & NOS REMITTE DEBITORIBVS NOSTRIS, vis nos agere pœnitentiam, & non perseuerare in delictis contra conscientiam, non vis mentem retinere contemptum Dei, nec tales peccatores exaudis. Non enim placent tibi ceremonia & preces eorum, qui perseuerant in peccatis contra conscientiam. Ideo vis nos excitari ad pœnitentiam & emendare mores.

ET NE NOS INDVCAS IN TENTATIONEM.

Ne sinas nos pertrahi à Diabolo ad impietatem & ad alia scelera, defende nos contra Diaboli insidias, rege nos tua luce, tuis

tuis consilijs, nec sinas nos ruere deceptos nostris erroribus, aut impulsos imbecillitate carnis. Magna & admiranda sapientia & virtus fuit Davidis, hunc tamen videmus aliquoties impulsus, aliàs à Diabolo, aliàs humanis erroribus ruere. Cum igitur magna sit infirmitas omnium, tu nos aeternae Pater domini nostri IESU CHRISTI rege, & ostende nobis salutaria consilia in privatis & publicis negocijs, & confirma corda nostra Spiritu sancto tuo, ut tibi obtemperent, ut simus non organa irae, sed organa misericordiae, & utilia Ecclesiae. Postremò

LIBERA NOS A MALO,

Ab omnibus miserijs & arumnis huius vitae, à peccatis, à tyrannide Diaboli, à scandalis, à calamitatibus publicis & privatis, ut videlicet cum univèrsa Ecclesia erepta ex praesentibus miserijs, donemur luce, iustitia & vita aeterna, & fruamur dulcissima consuetudine Dei aeterni, & Domini nostri Iesu Christi, Amen.

ALTERA PARAPHRASIS
ORATIONIS DOMINICAE
paulò copiosior.

Ex commentario Philippi in
Matthæum.

OMnipotens, aeternae, vere & viue Deus, aeternae Pater D. nostri Iesu Christi, conditor caeli & terra, unà cum Filio tuo Domino nostro Iesu Christo, & cum Spiritu sancto, Te supplex alloquor, oro & inuoco, ad te confugio, tuam misericordiam & opem veris gemitibus imploro, exaudi me, iuxta promissiones tuas, propter filium. Mediatorem Iesum Christum: TV ES PA-
TER

TER NOSTER, tu vis nobis esse placatus, nos recipere & exaudire propter Filium tuum, quem constituisti pro nobis Propitiatorem. Ingens, verus & ardens amor est Parentum erga natos, propterea vero animi motu ad te Patrem amantissimum confugio, quem fiducia patefacti Filij certò statuo, miranda & paterna benevolentia mihi in omnibus periculis opitulaturum, & diuina consolatione leniturum esse calamitates & arumnas.

ES ETIAM IN COELIS, hoc est, es omnipotens, opitulator, & verè ades ubique, respicis & exaudis, vides & iudicas motus ac gemitus cordium nostrorum, estq; tanta tua potentia, ut certò mihi possis opitulari. Certò enim statuo te unicum, verum, aeternum, omnipotentem, viuum, sapientem, bonum, beneficium, veracem, castum, iustum atq; misericordem DEVM esse, qui te per Dominum nostrum Iesum Christum, resurrectione mortuorum, & alijs miraculis patefecisti, ac verè vis & potes nobis opem ferre, dare vitam & salutē propter Filium tuum, Dominum nostrum Iesum Christum.

SANCTIFICETVR NOMEN
TVVM.

Ah Domine Deus accende in nobis puram, veram & sanctam agnitionem Nominis tui, da nobis puram & sinceram doctrinam sine corruptelis, ne vel errores amplectamur, vel idololatrias cultus recipiamus; sed effice, ut te verum & unicum Deum, Patrem Domini nostri Iesu Christi, qui te patefecisti per hunc filium Iesum Christum, ab initio missum ad Ecclesiam, crucifixum & resuscitatum, sanctè agnoscamus, tibi verè credamus, te rectè inuocemus, colamus ac celebremus. Custodi nos clementer, ne fanaticis et idololatricis furoribus animi nostri fascientur, tolle Idololatriam & omnes impias opiniones, effice, ut

tu verus Deus rectè innotescas, verè agnoscaris, vera fide inuocaris, colaris & celebreris.

ADVENIAT REGNUM TVVM.

Tu per Ministerium & vocem doctrine tua regenera, rege, gubernas nos Spiritu sancto, inchoa in nobis regnum tuum in hac vita, & perfice post hanc vitam, sis in nobis efficax, accende per vocem Euangelij & agnitionem tui, veram fidem, iustitiam et vitam aeternam in cordibus nostris, destrue regnum Diaboli, non concedas Diabolo, ut prestigijs suis nostros animos capiat, & deinde implicatos & irretitos horribiliter impellat et euertat. Habitet ac regnet Iesus Christus filius tuus potenter & efficaciter, ac mansionem faciat in nobis, sicut ipse promisit inquit: Si quis diligit me, sermonem meum seruet, et Pater meus diliget illum, & veniemus ad eum, & mansionem apud eum faciemus.

FIAT VOLVNTAS TVA, SICVT IN COELO
ET IN TERRA.

Ah Domine Deus, Tu regas ipse & adiuues tuas functiones, ut omni gubernatione, administratione, vocatione, tua voluntas fiat, id est, ut fiant ea, quae tu mandasti, fiant tibi grata & placentia videlicet, ut concionatores & Ecclesiae ministri rectè, fideliter, sanctèq; doceant, ut Reges, Principes, consules, ac omnes qui praesunt, pijs & salutaribus consilijs constituent, regant ac defendant respublicas, ut Patres Matresq; familias honestè curent suos liberos educari, erudiri & castigari iuxta doctrinam caelestem, ut singuli suo loco officium suum ritè & fideliter faciant, ac maneant omnes adiuncti copulatiq; tibi Deo, tanquam membra viua suo vero capiti, & omnes tibi obediant, nec auulsi discedant & aberrant à vero capite. Tolle omnia scandala gubernationum

X torum

torum, & aliorum qui offendunt tuam Voluntatem. Non concedas ut Diaboli serant falsam doctrinam, spargant inter nos terros errores & contumeliosos aduersus Deum, quibus homines auellant à Deo, sicut Adam et Euam deceptos abstraxerunt à tua voluntate. Non accendant Diaboli odio tui tyrannides & iniusta bella contra tuam voluntatem, ne sequantur tristissima vastationes Ecclesiarum, interitus disciplina & piorum studiorum iuuentutis.

PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM DA
NOBIS HODIE.

Da nobis omnia corporis commoda, sustenta & proroga nobis vitam, da nobis bonam valetudinem, ut labores vocationum perferre possimus, da victum, cibum, potum, da pacem, mediocrem tranquillitatem, hospitia, politias, coniugia, æconomias, ut soboles foueri & educari possit, protege domicilia, tuguriola et opidula nostra, da commodas tempestates, fecunditatem agrorū, fruges, annonam, da bonos successus in officijs vocationis, felicitatem in administratione politica & æconomica, successus in cōmunicatione rerū per contractus, in negociatione, in officio meo, concede paruis meis liberis longa & felicia vite spacia, da vires corporis & vigorem ingeniorum, nō sinas in his regionibus, vel Turcicis, vel ciuilibus bellis, vel seditionibus, barbaricam vastitatem fieri, defende casulas nostras, ne incendijs aut alijs cladi- bus pereant.

ET REMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA, SICVT
ET NOS REMITTIMVS DEBITORIBVS
NOSTRIS.

Tu Domine Deus non ignoras multiplicia & magna peccata nostra ac tristissimos lapsus, propter quos merito nos abijceres, re-
spueres

spueres, & auersareris nostras preces, auxilium & liberationem nobis exhiberes, sed iustas pœnas infligeres. Sed tamen tibi gratum est, quòd agnoscimus & confitemur peccata nostra, nec vis à te desicere aut opprimi desperatione. Itaq; iussu Filij tui ad te certa & firma fiducia accedimus, ac petimus vt nobis omnia nostra debita & peccata siue magna siue parua, omnes quotidianas & multiplices labe & infirmitates, propter Mediatorẽ Christum remittas. Obstrepiat quidẽ nobis indignitas et infirmitas nostra, vt semper trepida mentes nostra, nec ad te accedere, nec auxiliũ petere audeant, sed quia Dominus noster Iesus Christus Filius tuus ipse iussit peti remissionẽ, et quidem quotidie peti, ac tu mãda sti Filiũ tuũ audiri, certò quoq; statuo te velle nobis omnia peccata, quantacunq; sunt, remittere, & sordes nobis cõdonare, nec indignitatẽ nostrã ac imbecillitatẽ, sed immensam tuã misericordiam respicere, sicut ipse iurasti, inquiẽs: Viuo ego nolo mortẽ peccatoris, sed vt conuertatur & viuat. Vis autem & nos remittere debitoribus nostris, vis in nobis esse iustitiam bona cõscientia & bonum propositũ, ac vis in conuersione deponi delicta contra conscientia, ne indulgeamus odio interno & priuata cupiditati vindiçtæ, ne scientes cõtra mandatum tuũ velimus alios ledere vel opprimere, sed studeamus recõciliatis seu recuperatis volũtatib; offensiones sanare, quantum possumus. Tu ergo nos æterne Pater Spiritu tuo rege & guberna, vt verè ad te conuertamur, & tuã erga nos misericordiam & amorem agnoscentes, proximo quoq; delicta & infirmitates ex animo condonemus.

ET NE NOS INDVGAS IN TENTATIONEM.

Ne finas nos mergi, succũbere et opprimi cũ tentamur, quãdo Diaboli periculũ, pestẽ et exitiũ moliũtur corporib; animab; coniugib; & liberis nostris, quando dilacerare Ecclesias et turbare Respu. conãtur. Itẽ cũ alij homines cõsilijs et incitationib; suis vo

Y 2 lunt

lunt nos irretire & implicare malis. Item cum superat i propria infirmitate, rapimur & impellimur ad inhonesta vel extitiosa negotia. Non enim nostra sapientia nostrisq; consilijs, sine gubernatione, custodia & ope tua, regere possumus mores & negotia, ac pericula depellere. Nec ulla humana sapientia & vigilantia, par esse tanta mole periculorum & impedimentorum, nec sufficere potest ad regendam vitam nostram, ad sustinendam vocationem, ad prospiciendas cauendasq; sanctiones & imposturas hominum, ad vincendam deniq; propriam infirmitatē, sine auxilio & protectione tua. Ac in summa: sumus imbecilles & varijs calamitatibus onerati. Quare te inuocamus, & auxilium ac gubernationem tuam imploramus, ac petimus nos regi, protegi, et iuuari à Filio tuo Domino nostro Iesu Christo, quem misisti, ut sit defensor & custos Ecclesie, & qui dixit: Sine me nihil potestis facere: Accende in nobis initia tua lucis per spiritum Sanctum, ut ambulemus accuratè, non ut fatui, sed ut sapiētes, ut in vitandis lapsib. intenti ac circumspēcti, & in precando ardentissimus. Ne sinas nos pertrahi in laqueos Diaboli, nec succumbere prauis inclinationibus, nec in superbiam, fastum, fiduciamq; nostri ruere, nec in tristitiam & desperationem mergi, nec alijs tentationibus, quae multa variq; sunt, opprimi.

SED LIBERA NOS A MALO,

Aeterno & temporali, presenti impendenti, particulari & uniuersali, quod nobis accidere potest, nisi tu Deus auertas. Libera nos propter filium tuum Dominum nostrum Iesum Christū, à peccato, à tyrannide Diaboli, & ab aeternis pœnis, nec abijciās nos in sempiternum exitium, cruciandos cum Diabolis & omnibus impijs. Clementer etiam mitigato nobis publicas et priuatas calamitates

calamitates, pœnas meritas, ac omnes huius vitæ misérias & æ-
rumnas, non sinas fieri Ethnicas & astitates, non spurcitiem Dia-
bolicam, non Turcicos furores grassari sinas in genere humano.
Corripe nos Domine, veruntamen in iudicio, non in furore, ne
fortè ad nihilũ redigas nos. Cũq; iratus fueris, immensa tuæ mi-
sericordiæ recorderis. Ac tandem abolito peccato & deleta mor-
te, tu sis omnia in omnibus, & nobis tuam sapientiam, bonitatẽ,
latitiam & vitam, in omni æternitate communices, vt dulciss-
sima consuetudine tua & filij tui Domini nostri Iesu Christi, om-
niumq; angelorum & electorum in æternum fruamur.

A M E N.

Hæc ita verissimè fiant & rata sint: Ac firmissimè statuo, me
propter Christum exaudiri, et certissimè non inanes, nõ inutiles,
nec irritos esse gemitus et clamores meos. Scio enim seuerissimam
& immutabilem tuam voluntatẽ esse, vt te inuocemus, & certò
vis nos propter Filiũ tuum Iesum Christũ exaudire, quã ob cau-
sam & promissiones tuas tradidisti, addito mãdato immutabili
vt credamus quòd velis nos exaudire. Ideoq; nõ dubito, quin mi-
hi, qua peto, daturus sis. Oro etiam ardentibus votis, vt hæc ini-
tia fidei in me confirmes, quemadmodum trepidus ille,
agnita imbecillitate fidei petit se confirmari:

Credo Domine, sed opem fer diffi-
denti meæ.

T 3 PARA-

5

13

*PARAPHRASIS ALIA
ORATIONIS DOMINICAE
breuissima.*

Valentini Trocedorfii.

*Quis est ordo, & quot sunt gradus in O-
ratione Dominica, rerum petenda-
rum? Septem.*

PRIMVS gradus de agnitione Dei & de doctrina, per quam a-
gnitio accenditur.

SECUNDVS, de efficacia agnitionis, & de gubernatione.

TERTIVS, de obedientia in vocatione.

QUARTVS, de victu & sustentatione corporum.

QVINTVS, de remissione peccatorum.

SEXTVS, de auxilio & defensione.

SEPTIMVS, de liberatione, hoc est, de mitigatione presentium
calamitatum, & de liberatione integra & aeterna.

Pater noster, qui es in caelis. Aeterne Deus, cum nos pro-
pter Filium recipis, & iubes ut te inuocemus, et promittis te nos
exauditurum: ergo nos obedientes mandato tuo, & confisi pro-
missione tua accedimus ad te orantes: SANCTIFICETVR
NOMENTVVM. Da ut te verè agnoscamus & inuocemus, ti-
bi verè confidamus, gratias agamus, ut obediamus, abole idolo-
manias, superstitiones & errores.

Aduc-

Adueniat Regnum tuū: Abole regnum Diaboli, prohibe ne in nobis dominetur peccatum: Sanctifica & rege nos Spiritu sancto tuo, defende Ecclesiam aduersus Diabolum & organa ipsius, Pontifices, tyrannos & hereticos, qui nomē Dei extinguere conantur.

Fiat voluntas tua in terra, sicut in cœlo. Angeli sancti tibi obediunt, & suum officium faciunt: sic effice, ut in terra omnes homines & doctores suum officium faciant.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Da pacem, salubritatem aëris, successum in rebus & studijs: prohibe bella, pestilentiam & omnes calamitates.

Remitte nobis debita nostra, sicut & nos remittimus debitoribus nostris. Nam horrendā imbecillitatē, & multos immoderatos errores nobiscum circumferimus, & quotidie te grauiter offendimus, ignosce & remitte nobis debita nostra propter Christum mediatorē nostrum: & da ut quoq; alijs ex animo condonemus offensas ipsorum.

Ne nos inducas in tentationem. Non sinas nos labi in impietatem, sed conserua nos Spiritu sancto, ut fortiter aduersus peccatum, & mundum, & concupiscentiam dimicemus, & duce Filio tuo victoriam obtineamus.

Sed libera nos à malo. Libera nos à peccato, morte & alijs calamitatibus, & duc nos in vitam aternam, ubi fruemur perpetua consuetudine Dei.

Amen. Sancte Pater has preces, quas in nomine Filii tui unigeniti offerimus, velis esse ratas & efficaces, Amen.

AD TRI-

ORATIO DOMINI.

A ducis Regnum tuum. Non regnum David. sed
regnum nostrum. Quia tuus es Deus. et tuus est
spiritus. et tuus est regnum. et tuus est
regnum. et tuus est regnum. et tuus est
regnum.

Et voluntas tua in terra. sicut in celo. Angeli sancti
tibi obediant. et homines in terra. sicut in celo.
Et homines in terra. sicut in celo. Et homines
in terra. sicut in celo. Et homines in terra.
Et homines in terra. sicut in celo.

Et homines in terra. sicut in celo. Et homines
in terra. sicut in celo. Et homines in terra.
Et homines in terra. sicut in celo. Et homines
in terra. sicut in celo. Et homines in terra.

Remitte nobis debita nostra. sicut et nos remittimus
debitis nostris. Non ponas nobis in debitum. et
debitum nostrum. Non ponas nobis in debitum.
et debitum nostrum. Non ponas nobis in debitum.
et debitum nostrum. Non ponas nobis in debitum.
et debitum nostrum.

Ne nos inducas in tentationem. Ne inducas nos
in tentationem. Ne inducas nos in tentationem.
Ne inducas nos in tentationem. Ne inducas nos
in tentationem. Ne inducas nos in tentationem.
Ne inducas nos in tentationem. Ne inducas nos
in tentationem.

Et libera nos a malo. Libera nos a malo. Libera
nos a malo. Libera nos a malo. Libera nos a malo.
Libera nos a malo. Libera nos a malo. Libera nos
a malo. Libera nos a malo. Libera nos a malo.

AD TRI

GRA
be

AGO tibi gratias
Agri tibi gratias
eam Filio r
sem. & Spiri
nifestavit at
tibi Ecclesia
sem Christu
& Spiritum s
tibi. & a mor
tue multis t
pacem hys loca
AGO tibi
sitate. En

AD TRINITATEM
 GRATIARVM ACTIO PRO
*beneficijs spiritualibus & corpo-
 ralibus.*

Philip. Melanth.

AGO tibi gratias omnipotens, aeternae & viuae Deus, aeternae Pater domini nostri Iesu Christi, conditor omnium rerum, & conseruator ac opitulatoꝝ, cum Filio tuo coaeterno, Domino nostro Iesu Christo, patefacto in Ierusalem, & Spiritu sancto tuo effuso in Apostolos, quod te patefecisti nobis immensa bonitate, certis & illustribus testimonijs, & quod condidisti & elegisti tibi Ecclesiam perpetuam, & voluisti Filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum pro nobis fieri victimam, dedisti nobis Euangelium tuum, & Spiritum sanctum, remittis nobis peccata, & liberas nos à potestate Diaboli, & à morte aeterna, & das nobis vitam aeternam, & hactenus in hac vitame multis magnis beneficijs donasti, dedisti vitam, victum, doctrinam, pacem ijs locis, in quibus vixi, & mitigasti pœnas, quas meritus sum.

AGO tibi gratias etiam Domine Iesu Christe, crucifixe pro nobis & resuscitate, Emanuel, quod copulasti tibi humanam naturam, passus es pro nobis, &

Z

bis, &

bis, & resurrexisti, ac redemisti nos, seruas ac defendis Ecclesiam cōtra Diabolos hostes tuos, & das & instauras sapē lucem Euangelij, remittis nobis peccata, & das nobis vitam eternam, & es Mediator & interpellator pro nobis assiduus, & vis nobis opitulari, sicut dixisti: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, ego reficiam vos.

AGO etiam tibi gratias Spiritus sancte viuificator, effuse in Apostolos, quod accendis lucem tuam in nostris mentibus, regis, doces, mones & iuuas me consilio, gubernas labores vocationis meae, & sanctificas me ad vitam eternam.

FORMVLA GRATIARVM

ACTIONS.

Ioach. Camer.

Omnipotens, aeternae, gloriosissime Deus, Pater domini nostri Iesu Christi, qui cuncta fecisti creastiq; ab initio, & creata conseruas, vnā cum coaeterno Filio tuo Domino nostro Iesu Christo, qui secundum dispensationem seu consilium incarnationis suae Hierosolymis manifestē versatus est: & vnā cum Spiritu sancto effuso in Apostolos: Glorifico, benedico, gratias ago, quod nobis cognitionem tui benignitate immensa praebuisti, bono nuncio nunciato per aeternum sermonem, & filium tuum, pacis, quiq; confirmasti fidem Euangelij, cū alijs splendidis testimonijs, tum resurrectione mortuorum: & quod acquisuisti tibi populum eximium, Ecclesiam filij tui Domini nostri Iesu Christi, qui bona voluntate tua mactatus pro nobis factus est victima: Et quod donasti nobis spem salutis, & consolationem Spiritus sancti in remissione peccatorum, & à potestate Diabolica redemptione, & liberatione ab aeterna morte, & promisti vitam aeternam seruantibus fidem, & diligentibus te. In praesente autem vita multa, & magna beneficia in nos contulisti: Primum in lucem nobis productis, deinde concessa pace manente in regionibus quas coluimus, & cibi copia conciliata, & tristioribus calamitatibus, poenisiq; innumerabilibus suppliciorum debitorum delictis nostris, aut penitus aduersis, aut placidè mitigatis.

Benedico te, O Christe Iesu, fili Dei uiuentis, Domine & saluator, qui Deus es nobiscum propter nos, sermo aeternus, propter nostram corruptam carnem caro factus, quiq; habitasti in nobis: Qui crucifixus, passus, & mortuus

tratus es pro peccatis, & resuscitatus, propter iustitiam nostram. Qui liberaſti captiuos, & eduxiſti in lucem ſedentes in tenebris ac umbra mortis, cum apparuiſſes redemptor, & ſol iuſtitiae: Quiq; ſemper preſto es protegens Eccleſiam tuam, opponendo te hoſtibus tuis Diabolis, & toti miniſterio eorum, neq; ſinis extingui veritatis lumen in ipſa, neq; ceſſas curare, atq; ſanare vices & vulnera illius, & reſtituere collapſa, per remiſſionem peccatorum, & indumentum immortalitatis: Qui es & permanes in ſaeculum mediator & ſupplex, & interceſſor pro nobis miſeris apud patrem aeternum, paratus ſemper nobis ſuccurrere, & qui nunquam negligendo nos ſupplantari ſinis, neq; praefocari à quibuſcunq; exitioſorum temporum caſibus.

Benedico te cum gratiarum actione, o paraclete, Spiritus ſancte, Spiritus veritatis, qui conſediſti ſuper Apoſtoliſ: cum non ceſſas accendere in cordibus noſtris diuinae cognitionis lumen ſacrum, qui me errorem, o munerum gratiaq; largitor, dirigis in vero rationis diuinae itinere, docens, intelligentia inſtruens, commonefaciens, praeſciens ſemper boni quidpiam, & corrigens diffidentiae cogitationes peruerſas, quae adoriuntur nos, nec non ignauiam modicae fidei: Qui ſanctificas nos ad expectationem aduentus Domini noſtri Ieſu Chriſti, & hereditatem regni Dei in vita aeterna.

MEDITATIO

MORTIS ET PASSIONIS FILII DEI & GRATIARUM ACTIO.

Valent. Trocedorfij recitata Anno 1549.

Agotibi gratias toto pectore Domine Ieſu Chriſte, aeterni Patris Filii coaeternae, Emanuel, Redemptor & Saluator noſter, quod immenſa miſericordia pro me miſerrimo & abiectiſſimo peccatore coram aeterno Patre ſupplex factus es, & te ad poenam obligatiſti: et humana natura in vtero Mariae Virginis aſſumpta, Homo factus es, et tua admiranda obedientia pro me inobedientia ſatiſfecisti, & λύτρα ſoluisti: & hac ipſa veſpera ante annos 1516, in horto horrendam agoniam ſuſtinuiſti, et luctatus es cum noſtro peccato, cum tremendo iudicio & ira dei, cum morte & Diabolo: et tanta fuit conſternatio, vt pra angore de ſanctiſſimo corpore tuo Cruentus ſudor erumperet, atq; δρόμοι αἱματός, guttae ſanguinis largè deſluerent in terram:

ram: & sponte in manus hostium te tradidisti, et captus es, vinculis constrictus, afflictus, & verberatus, contumelia & ludibrijs affectus, confictis criminibus rabiose accusatus, flagris & spinis immaniter laceratus: falsa sententia iniusti iudicis ad mortem condemnatus, ad supplicium productus,

tanquam ovis ad lanienam: manibus & pedibus distentis cruci affixus, & in sublime erectus: et extremo agone urgente, prater acerrimos cruciatus ex laceratione nervorum in tenerrimo corpore tuo, prater horrorem mortis instantis, longè grauiore & inenarrabiles dolores et pauores in te irruerunt; cum Dominus ipse omnium nostrum peccata in te conijceret, et totam molem peccatorum vniuersi generis humani in te grassari iuberet: cum diuinitas se subduceret, adeò vt nullam prorsus consolationem sentiret, & à Deo te desertum esse gemeres, imò etiam ira Dei aduersus peccatum in te effunderetur: vbi verè pro nobis factus es maledictum, vt nos à maledictione & condemnatione legis liberati, per te consequeremur benedictionem Abraha: & ne quid deesset ad summos dolores hostes immani rabie addiderunt virulentos sarcasmos: cumq; Sol prater naturam ordinem lucem suam subduceret, terra tremore concuteretur, & durissima petra sine vlla humana vi dissilerent, ac cœlo & terra contremiscente, tota natura huius tanti supplicij conspectu exhorrescente, inter clamores & preces animam tuam in manus aeterni Patris, hoc ipso die circa horam nonam commendans exprirasti: atque

que.

que ita summus Pontifex noster in sublimi ara pro nobis te ipsum obtulisti hostiam Deo, in odorem suauitatis: & per sanguinem proprium in sanctum sanctorum ingressus, redemptionem aeternam nobis parasti, & vnica oblatione tua consummatè in aeternum reconciliaisti omnes sanctos: & ministerium in Ecclesia constitutum conseruas, subinde instauras, & per illud es efficax, & per vocem Euangelij et Sacramenta nobis impertis beneficia mortis tue, remissionem peccatorum, imputationem iustitiæ, Spiritum sanctum & hereditatem vitæ aeternæ: & perpetuò es noster propugnator aduersus portas inferorum, & iugiter pro nobis intercedis apud aeternum Patrem, & es perpetuus noster opitulor: & voce publica ad te vocas, & amantissimè inuitas omnes: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, ego reficiam vos.

Peto à te, Domine Iesu Christe ardenti gemitu, iuua & rege me Spiritu sancto, vt amplitudinem misericordiae tuæ & beneficiorum tuorum subinde magis magisq; intelligam, & vera fide accipiam: auge in me fidem, & me iuua, vt in confessione constanter perseuerem, et vera gratitudine te constanter celebrem.

Serua Ecclesiam sanguine tuo precioso redemptam, & perpetuò da nobis Doctorem ad iustitiam, effunde nobis imbrem temporaneum & serotinum, & serua in ministerio incorruptam vocem Euangelij, serua hospitia Ecclesiae & recta studia doctrinae. Et da nobis panem *ἐπιβίον*, hoc est, nutriendum corpora, & pacem. Et quia ad hoc apparuisti, vt opera Diaboli destrueres, reprime & depelle dirum hostem Diabolum, per sua organa immaniter grassantem aduersus Ecclesiam.

Ora pro nobis aeternum Patrem, vt nostri misereatur, et mitiget calamitates, & pœnas, quas meriti sumus, & in ira iustissima immensa misericordiae suae recordetur: & Spiritu sancto tuo consolare & confirma omnes afflictos, qui in suis arumnis in nomine tuo aeternum Patrem invocant. Adiunge nobis tuos Angelos custodes, & effice nos organa misericordiae, & iuua, vt aliqua tibi grata per nos fiant: Vt nomen tuum & aeterni Patris, &

Spiritus sancti vera agnitione, inuocatione & obedientia
inter nos sanctificetur. Veniat regnum
tuum, &c.

A M E N.

Z 3

INVOCA-

INVOCATIONIS PIAE FORMVLA, RE-
citationi Symboli, Orationis Dominicæ & Psalmorum
certorum cotidiè adiungenda: quam & Phil. Mel.
tum aliàs frequenter, tum sub mor-
tem v surpauit.

OMnipotens, æterne, viue & vere Deus, conditor cœli & terra, & ho-
minum, vnà cum Filio tuo coæterno Domino nostro Iesu Christo, cru-
cifixo pro nobis & resuscitato, & Spiritu tuo sancto, casto, viuo & veraci,
sapiens, bone, misericors, & iuste Deus, liberrime, caste & fidelis opitulator,
dator vitæ & legis, qui dixisti: Vivo ego, nolo mortem peccatoris, sed vt con-
uertatur, & viuat. Item: Inuoca me in die tribulationis, & eripiam te:
Confiteor tibi me miserrimum peccatorem, multis peccatis obnoxium esse,
& sancta tua præcepta multipliciter violasse, ac doleo toto corde quòd offen-
di te, miserere mei propter Filium tuum dilectum, Dominum nostrum Ie-
sum Christum, pro nobis crucifixum, mortuum & resuscitatum, ac remitte
mihî omnia mea peccata, & iustifica me per & propter IESVM CHRIS-
TVM Filium tuum, *ὁ ἕως τῆς εἰκόνης σου ἀείδων*, quem voluisti pro nobis fie-
ri victimam, mediatorem, redemptorem, liberatorem, & saluatorem, miran-
do & inenarrabili consilio, & immensa sapientia & bonitate, & sanctifica
me Spiritu sancto tuo, casto & verace, vt te omnipotentem & verum De-
um, conditorem cœli & terra, & hominum, æternum Patrem Domini no-
stri Iesu Christi, & Filium tuum Iesum Christum, verbum & imaginem tu-
am æternam, & Spiritum sanctum, veracem, castum & viuum Paracle-
tum, verè agnoscam, tibi verè credam, obediam & gratias agam, te verè
timeam & inuocem, & benigno tuo conspectu in æternum fruam, tibiq; in
æternum seruiam. In te Domine speraui, non confundar in æternum, in iu-
stitia tua libera me. Conuerte me Domine ad iustitiam & vitam æternam,
Redemisti me Domine Deus veritatis. Protege ac rege clementer Ecclesiam
nostram ac politias & hanc scholam. Da eis pacem, piam & salutarem gu-
bernationem, rege & defende nostros Principes & Magistratus, collige &
serua tibi æternam Ecclesiam in his regionibus, sanctifica & copula eos Spi-
ritu tuo sancto, vt vnum sint in te, in vera agnitione & inuocatione Filij tui
Domini nostri Iesu Christi, per & propter Filium tuum Dominum nostrum
Iesum Christum, pro nobis crucifixum, mortuum & resuscitatum.

Omnipotens

OMnipotens, aeternae Fili Dei, Domine Iesu Christe, propiciator & saluator, verbum & imago aeterni Patris, mortue pro nobis & resuscitatus, toto pectore tibi gratias ago, quod humanam naturam assumpsisti, & mihi Redemptor factus es, & quod in carne passus es, & ex morte resurrexisti, ac intercedis pro me apud aeternum Patrem. Oro te, respice me & miserere mei, quoniam vnicus & pauper sum ego, adauge in me lucem fidei per Spiritum tuum sanctum, & sustenta me in infirmitate mea, rege, defende & sanctifica me. In te DOMINE confido, non confundar in aeternum.

OMnipotens Spiritus sancte, verax, caste & viue consolator, illumina, rege, sanctifica me, confirma fidem in anima mea & corde meo, effice in me certam consolationem, sustenta & gubernata me, vt inhabitem in Domo Domini omnibus diebus vitae meae, vt videam voluptatem Domini, & in aeternum sim & maneam sanctum Dei templum, & Deo in omni aeternitate gratias agam, & in aeterna caelesti Ecclesia & congregatione eum celebrem & laudem, Amen.

ALIA INVOCATIONIS FORMULA.

OMnipotens, immortalis, aeternae Deus, viuens & regnans sine initio & sine fine, pater Domini nostri Iesu Christi: Qui declarasti te nobis benignitate immensa, & locutus es de filio tuo Domino nostro Iesu Christo: Hic est filius meus dilectus, ipsum audite, factor & creator vniuersorum, saluatorq; & protector, vna cum coaeterno filio Domino nostro Iesu Christo. Qui declaratus est & cognitus Hierosolymis, & tecum regnat semper, vna cum Spiritu sancto effuso in Apostolos: Sapiens, misericors, liber, iustus, fortis, sanctus. Qui dixisti: Vivo ego, Ego Adonai Dominus, non volo mortem peccatoris, sed conuerti impium a Via sua et ipsum viuere. Et rursus: Non volo mortem impij, sed vt auertatur a via sua mala. Et rursus: Inuoca me in die afflictionis, et eripiam te, & glorificabis me: Oro te, qui vnus es verus Deus, miserere mei, propitius redditus propter filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum. Quem benigna voluntate tua fecisti victimam & hostiam pro peccatis, & mediatorem atq; intercessorem solum: Sanctifica, gubernata, dirige manu tua, emenda omnes vires animae & illumina cor meum accendens in hoc ignem intelligentiae, per Spiritum tuum sanctum, vt
eluceat

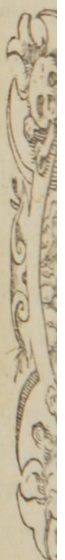
eluceat in me cognitio tui vera, & fiducia in te, cum inuocatione continua, & fide infracta, & intenta gratiarum actione, cum obedientia non disceptante seu dubitante, et non simulata humilitate. Præses sis, protegens & potentem manum tuam extendens supra Ecclesiam tuam semper, secundum promissionem, quam dixisti: Istud est testamentum seu pactum: spiritus meus qui est super te, & verba, quæ dedi in os tuum, nunquam deficient ex ore tuo, & ex ore seminis tui: Facito ut luceat semper lux Euangelij in nobis. Corroboranos in veritate docens & custodiens sinceram mentem nostram, & animam totam, ne elidamur vnquam veluti in Syrtes quasdam dementia Epicureæ, aut alias quascunq; furiosas opiniones & absurdas nugas. Doctrinam autem communem in Ecclesia conserua puram & illabefactam, & protege status publicos qui conciliant hospitium in terra Ecclesiasticis cæteribus. Resiste aduersarijs semper, pro miseris nobis tuis ouiculis pugnans cum lupis & leonibus insidiantibus salutem nostram, fugato & auertito spiritus omnes immundos, mandaces, homicidas, impios, contrarios Christo, & hostes Dei, neq; patiaris nos vnquam rapi ex manibus Christi tui.

O CHRISTE IESU filij Dei viuentis, Deus verus, verbum & imago æterni patris, & resplendentia gloria ipsius, qui homo factus es pro nobis, & passus carne, crucifixus, & viuificatus spiritu, qui resurrexisti & assumptus in cælum regnas vnâ cum patre omnipotente sedens è dextris ipsius, ut des dona hominibus, intercedas, queso, pro nobis, & medium te semper interponas ad patrem. Qui dixisti: Venite ad me omnes laborantes & onerati, & quietem vobis tribuam. Etiam intercedas pro me ad patrem tuum, & sanctifices me spiritu sancto tuo, quem misisti, quem admodum promiseras, paracletum & tutorem, cum ipse nihilo minus præstõ sis & custodias tuos, secundum id quod dictum est: Non dimittam vos orbos? Miserere mei semper pro me intercedens. Dirige me ductor itineris, & largitor integritatis, per sanctum spiritum tuum, & propulsa omnem impressionem diabolicam, quæ per impiam mendaciloquiũ & vanæ mentis loquacitatem impellit nos, ut allidamur ad impuritatem & contaminationem sanguinis, & alienemur in peruersitate à sola saluifica veritate tua. Spirituum enim ista sunt opera amantium mendacia, & fraudulentorum, & impura petulantia cadibusque gaudentium, qui incola sunt tenebrarum atq; caliginis. Tu vero, O CHRISTE, fili Dei, venisti ut solueres opera ipsorum.

O Paraclete Spiritus sancte Deus, quem credimus in Apostolos diuinitus esse

tus esse effusa
nature filio
verè est Deus
quam est: Effu
nam, & secun
dum spiritum
Ecclie, quæso,
quod spiritum miseri
cam Dominum
adoratus bonus
cipiens ex perica
tententia grat
iam saluatorem,
manu solui, omni

PRO DI

O CHRISTE
& prouid

tus esse effusum manifesta specie, & promissum scimus Ecclesia à Christo saluatore filio Dei, ad accendendam in ipsa ardentem inuocationem eius qui verè est Deus, & illustrem cognitionem veritatis, secundum hoc quod scriptum est: Effundam supra domum Dauidis Spiritum gratie & miserationum, & secundum testificationem beati Pauli: Quòd Deus effuderit sanctum Spiritum in nos opulente per Iesum Christum saluatorem nostrum. Excita, quæso, in cordibus nostris fidem firmam & efficacem, & sensum exquisitum misericordie, quam nobis Deus pater æternus promisit per filium suum Dominum nostrum Iesum Christum. Fias etiam nobis paracletus & aduocatus bonus in omnibus cogitationibus & actionibus, adiuuans nos & eripiens ex periculis, in quæ incidimus in hoc mundo. Moueto & corda nostra potentia gratia tue, vt debite obedientie studio æternam patrem, & filium saluatorem, & te sanctum Spiritum paracletum colentes veneremur, vnum solum, omni veneratione colendum & adorandum Deum, Amen.

ALIA EIVSDEM,
PRO DEFENSIONE ADVERSVS IN-
fidias & tyrannidem Diaboli,

OCHRISTE IESV Saluator generis humani, tuere nos, custodiens
& providens, ne quando abstrahamur abs te cor reпти à Diabolo, & de-
feramur

Aa

feramur

feramur in abyssum impietatis, animum aduertendo ad mendaciloquia, aut polluendo nos quibus unq, sceleribus, aut impuris facinoribus. Illumina corda nostra, & dirige mentes, ne vnquam euertamur, siue decepti opinione, seu lapsi infirmitate. Tu nosti quanta sit imbecillitas naturæ nostræ, sis igitur supplex pro nobis ad æternum Deum patrem, placatum ipsum intercessionem tuam, vt gubernetur diuinitus mens & omnes vires animæ nostræ, in laudabili animi sententia rectè beneq, & vtiliter consulamus de omnibus publicè & priuatim. Adde & robur cordibus nostris, vt valeant sequi sancta mandata tua, & obedire salutari verbo tuo, vt permaneamus ij, qui non sint ira, sed misericordiæ vasa, ad gloriam Dei & vtilitatem Ecclesiæ tuæ. Libera nos à Diabolica tyrannide, & ex captiuitate peccatorum, & ex omnibus malis ac miserijs, & quæcunque causas dant sollicitudinis huius vitæ, & ex scandalis publicè priuatimq, orientibus, vt liberati ista vita degenda infelicitate atque prauitate, assequamur Gratiæ tuæ diuinum donum: Sapientiam, iustitiam, & sanctificationem, & tandem hereditatem adipiscamur beatam vitæ sempiternæ, assumpti in conclauiam seu mansiones cælestes ad te, vbi viuamus semper in gaudio superante omnem sensum in terris hominum, vnà cum sanctis vniuersis, apud patrem æternum, & te coæternum filium, Dominum nostrum, & Sanctum Spiritum: cui vni soli, æterno, immortalis, forti, misericordis Deo, honor, gloria, potentia, robur sit in sæcula sæculorum, Amen.

PRO CONSERVATIONE ECCLESIAE,
Status Politici & Oeconomici.

O Æterne Deus, propter dilectum Filium tuum, & vt innotescat & illustretur gloria tua, recordare immensæ misericordiæ tuæ in ira iustissima, Serua nos cū Ecclesia & in Ecclesia tua, nō serias terrā Anathemate, nō sinas fieri insinitā vastitatē, aut Turcicā & Cyclopicam barbariem in his regionibus, serua tu bonum regimen politicum, salutarem statū Ecclesiæ, publicæ disciplinæ sanctitatem, protege familiolas nostras, fac eas vasa misericordiæ, da eis victum, successus in officijs vocationum, & cetera bona corpori necessaria.

PRO

PRO MITIGATIONE POENARUM. Philip. Melanth.

A Eterne Deus, Pater Domini & liberatoris nostri Iesu Christi, clemens ac lenis ac mitis miserias & arumnas propter meritum & intercessionem filij tui, & parcas immensa bonitate tenello gregi puerorum & puellarum, vt in familiolis nostris conseruetur ac propagetur doctrina celestis. o bone, misericors, benefice Deus, miserere nostri propter Filium, & da victum ac panem cotidianum tenello gregi nostrorum liberorum.

VT SERUEMVR IN PURITATE
doctrinae caelestis.

Domine Iesu Christe, fili David, miserere nostri, remitte nobis peccata, & adsis nobis, effude in nobis Spi. tuū sanctū, Rege & serua Ecclesiā tuā, protege nos & infantulos nostros, ne in furores Ethnicos, Epicureos aut fanaticos ruamus, serua & defende hospitia Ecclesiae, ne barbaricis furoribus vastentur & turbentur omnia, tu sis protector & adiutor noster. Accende ac confirma in nobis lucem tuam, vt doctrinam salutare recte discamus, intelligamus, & in exercitijs verae pietatis semper colamus, Amen.

PRECATIO ADOLESCENTVM, QVI
in studijs doctrinarum versantur.

TE Viuum & Omnipotentem Deum, aeternum Patrem Domini nostri Iesu Christi, conditorem vniuersae creaturae, & conseruatorem cum filio tuo Domino nostro Iesu Christo, & Spiritu sancto inuocamus: Miserere nostri propter Filium tuum dominum nostrum Iesum Christum, quem pro nobis victimam fieri voluisti, & Mediatorem pro nobis instituisti, mirando & inenarrabili consilio, vt iram tuam veram aduersus peccata generis humani, & immensam misericordiam tuam erga nos declarares, Sanctifica ac rege nos Spiritu sancto tuo, collige, rege, & serua tibi Ecclesiam, rege Politias, Da nobis victum, pacem, bona & felicia consilia negotiorum, conserua parentes nostros, & procuratores nostros, in vera pietate, & longaua incolumitate. Confer nobis studiorum salutaria incrementa, vt in gloriam nominis tui parentibus nostris honorifiamus, atq; Ecclesiae tuae & Reipublicae
A4 2 vtiliter

utiliter quandoq; seruire valeamus, Per Christum Iesum Dominum nostrum, Amen.

ALIA, PVERORVM DISCENTIVM.

GRatias agimus tibi aterne fili Dei Iesu Christe, quòd nos ad societatem Veræ doctrinæ & Ecclesiæ tuæ vocaueris: quòdq; ex ore lactentium & infantium laudem tuam perficere digneris. Velis tu nos facere vasa & organa misericordiæ tuæ, & non iræ: Vt aliqua à nobis tibi grata fiant. Vtq; ad sanctissimæ pueritiæ tuæ exemplum, atate, sapientia & gratia apud Deum & homines proficiamus: AMEN.

FORMA

CONFITENDI ET PRECANDI Generalis, à Phil. tradita in Chronicis.

OMnipotens, aterne, viue & vere Deus, aterne, & vnice pater Domini nostri Iesu Christi, qui vnà cum filio tuo coaeterno Iesu Christo et Spiritu tuo sancto creasti cælum et terram, & homines, et alias creaturas, sapiens, bone, verax, caste, iuste, iudex, liberrime & misericors, diligens & exaudiens nos, qui dixisti, Vivo ego dicit Dominus, Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur et viuat, Confiteor tibi me miserum peccatorem esse, & doleo quod offendi te, ac supplex oro, vt miserearis mei, remittas mihi omnia peccata mea, & me iustifices, & salues per & propter filium tuum Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, quem voluisti pro nobis esse victimam, καὶ μεσότης καὶ ἰκέτης, miranda sapientia & immensa bonitate, & sanctifica me Spiritu tuo sancto, viuo, casto & veraci, Collige inter nos Ecclesiam, & eam gubernata, Da Ecclesiæ politias honestas et tranquillas, da nobis victum, vires corporis, rege studia doctrinarum, fac me vas misericordiæ, nec sim vas iræ. Mitiga pœnas publicas & priuatas propter filium tuum Dominum nostrum IESVM CHRISTVM προσέλευσθε ὑπὲρ ἡμῶν, & propter tuam gloriam, vt te in tota aternitate celebremus, & tibi gratias agamus,

Amen. Credo DOMINE, opem fer imbecillitati meæ. Sicut dixit Dominus noster IESVS CHRISTVS: petite & accipietis.

LOCO-

MR ROUCHER

*LOCORVM ALIQVOT SCRIP-
turae sacrae illustrium paraphra-
sis Philippica.*

INDEX.

GENES. I.	S	Piritus Domini FOVEBAT aquas. fol. 1	
2	H	æc nunc os ex osibus meis	122
15	C	redidit Abraham Deo, & reputatum est ei ad iustitiam.	43
32	M	inor sum Domine cunctis miserationi- bus tuis, & veritate tua.	23
47	D	ies peregrationis meæ pauci & mali. 100	
49	N	on auferetur Sceptrum de Iuda, & dux de fœmore eius donec veniat SILOH.	15
Exodi 3.	E	go SVM qui SVM.	17
1. Paral. 17.	A	spexisti me in forma hominis, qui es in excelsis IEHOVA DEVS.	14
2. Paral. 20.	C	ùm nescimus quid agendum sit, oculi no- stri ad te Deus attolluntur.	19
Psal. 39.	Q	àm nihil nisi vanitas omnis homo.	101
46	N	on timebimus etsi turbabitur terra, & ruant mentes in medium mare.	39
51.	E	xpiabis me Domine hyssopo.	7
127.	N	isi Dominus ædificauerit domum.	105
133.	E	cce quàm bonum.	117
Esaie 49.	N	unquid obliuisci potest mulier infan- tem suum, vt non misereatur filio vteri suis;	90
Zachar. 12.	E	ffundam super domum Dauid spiritum gratiæ & precum.	2

Aa 3

Credo

INDEX.

MARCI 9.		Credo Domine, opemfer incredulitati meæ.	6
Ioh.	3.	Non potest sibi homo sumere quicquam, nisi datum sit ei à Deo.	149
	17.	Sit dilectio tua in eis, qua me diligis, & ego in eis.	8

FORMVLARVM INVOCATIONIS piæ, Index.

P RO Agnitione Dei & dono Spiritus S. precatio.			1
Pro Angelorum ministerio gratiarum actio.			32
Pro Beneficijs Dei in nos cotidianis, grat.			23
Ante Cibum prec.			24
Acibo sumto.			25.26
Cubitum euntis.			28. & inde
Cananæ matris prec:			7
D ECALOGI meditatio & formula confitendi generalis.			
190			
Vt Dilectio Dei in nobis maneat.			8.
Pro ECCLESIAE conseruatione & puritatis doctrinæ, precatio.			5
Ecclesiæ vagientis prec.			18
Contra Ecclesiæ hostes prec.			10
Pro Ecclesiæ & scholarum hospitij.			ibid.
Εὐλογία ἱεραπικῆ.			29
Pro Fidei incremento.			6
Gratiarum actionis formula ad Trinitatem.		177. & inde.	
Incarnationis filij Dei meditatio.		13. 14. 15. 16. & inde.	
Ingredientis templum prec.			27

INVOCATIONIS

INVOCATIONIS
 Ex Ludovico
 In Morbis
 Mortis & y
 Pro Nauic
 ORATIO
 30. 163. 16
 in Periculis
 pro Pcenaru
 in Profectio
 pro Remissi
 pro Studior
 & inde.
 Pro Vitæ ro
 Vnum sin
 ALLE
 Imag
 Amphion
 uiden
 Animalium
 ma impe
 Cananæ r
 Christoph
 Colosi fet
 Consecrat
 um: ad
 mam: t

INDEX.

INVOCATIONIS forma ad Trinitatem.	9
Ex Ludo reuertentis, prec.	27
In Morbis & calamitatibus prec.	21
Mortis & passionis filij Dei meditatio.	179
Pro Nauiculæ Christi gubernatione.	II. & inde.
ORATIONIS Dominicæ meditatio & paraphrasis. fol. 30.163.167.	
in Periculis & difficultatibus.	19
pro Pœnarum mitigatione.	183
in Profectiõibus & negotijs.	22
pro Remissione peccatorum.	7
pro Studiorum gubernatione, successu & fructu.	3.27.
& inde.	
Pro Vitæ totius gubernatione.	24.39. & 40.
Vt vnum simus in Christo.	9

*ALLEGORIAE, SIMILIA ET
Imagines venustæ Epigrammatis à
Philippo expressæ.*

A Mphionis & Orphei Musicorum excellentiss. ad Da- uidem.	134
Animalium quatuor in Daniele: ad Monarchias seu sum- ma imperia.	62. & inde.
Cananæ matris: ad Ecclesiam horum temporum.	7
Christophori: ad quemlibet pium.	148. & inde.
Colossi seu statuæ ex Daniele: ad Monarchias.	62. & seq.
Consecrationis victimarum per impositionem manu- um: ad Filium Deum Summum Sacerdotem & victi- mam: tum etiam ad ministros Verbi Dei omnes.	52
	Cuculi

I N D E X.

Cuculi deuorātis nutricem currucam seu Hypolaidem: ad alumnos ingratos & perfidos.	152
Embryi seu fœtus nondum editi: ad genus humanum non renatum.	15.16
Fili Ariadnes: ad Dialecticam.	129.& inde.
Halcyoniorum: ad Ecclesiam.	80
Imago Iustiniani Imperatoris, declaratur.	109
Lazari: ad quemlibet pium.	21
Mosis abditi in cauerna rupis, videntisq; posteriora Dei prætereuntis: ad Ecclesiam.	41
Mosis remittentis inter præcadum manus: ad Ecclesiam & intermissionem precum.	43
Nauiculæ: ad Ecclesiam.	18
Niduli & pullorum: ad Ecclesiam.	9
Pardalis: ad Alexandrum Magnum.	65.& inde.
Præsepiorum Christi: ad Eccl.	90
Pharaonis: ad Tyrannos & persecutores Eccl. 48. & seq.	
De eo, quòd Pastoribus annūciarint primùm Angeli na- tum Christum.	98
Sagittæ seu iaculi: ad impetus heroicis & successus, qui præstantibus viris dantur diuinitus.	108
Sanguinis Martyrum & Seminis: ad Christum.	61
Sculpturæ & imaginum Sicli: ad officia docentium.	97
Secundarum seu Chorij: ad filium Dei in cruce penden- tem.	15.& inde.
Speculi impoliti: ad rude & literis nõ excultū ingeniū.	127
Statuæ mutilatæ capite: ad eum cui ad reliquas virtutes deest pudicitia.	120
<i>σοφρων: ad φιλανθρωπίαν Dei.</i>	124.127
Trium puerorum in fornace ardenti: ad cōseruationem Ecclesiæ.	5.

R E R V M

RERVM RELIQVARVM MEMO-
rabilium Index.

A.

A Bel. fol. 54	Castitas.	118
A bsolonis in patrē impietas & exitus. 44	Clementia & placabilitas.	153
in Alexandrum magnum. 65	Christo triumphatori.	39
Amicitia cū paribus iungenda. 147	Christophori imago.	148
Angelorum ministerium. 33	in confessionem Augustanam.	137
Animarum piarum querela de Tyrannis. 37	de Coniugio.	121
Arithmetica. 131	Concordia.	116
Artium bonarum inter se, veluti herbarum in medicina, societas & temperatio. 129	de Cometis.	140
Astra inclinant, non necessitant. 137	Commentarij optimi psalmorum lectio & inuocatio.	136
de Astris. 139	Consecratio victimarum per impositionem manuum.	52
in Astronomicas hypotheses. 138	Consolatio vera in obitu piorum hominum.	102
Atrocitas delicta atrocibus pœnis puniri. 150-151	in Crapulam & ebrietatem.	124
	cuculus deuorat nutricem currucam.	152
	Cupido κρηγοκλέτης.	153

B.

B ellerophon accipit à Pallade frenum aureum regendo Pegaso 110	
Bellorum finis. ibi.	
in Bibliorum Germanicam versionem Lutheri. 136	

C

C alumnia. 153	
Caroli V. prudens contatio, & in victorijs moderatio. 86	

D.

D anielis socij in fornacem coniecti. 5	
Dialectica elogium. 129	
Doctorū Ecclesiæ officium. 50. 96. 98	
Doctrina cœlestis studium. 133	
Doctores linguam suam Deo commendant. 99	

E.

E cclēsia mater & patria filiorum Dei. 85	
Ecclesia in terris cum Christo suo exultat. Bb	

I N D E X.

<i>xulat.</i>	88	Henricus Sudphanienſis à Ditmar-	
<i>Eccleſia inter confuſiones imperio-</i>		<i>ſijs martyrio affectus.</i>	59
<i>rum durabit.</i>	89	Heroes præſtantiffimi in ipſo ætatis	
<i>Eccleſia non regitur humanis con-</i>		<i>flore ſucciſi, vt Achilles, Pirrhus,</i>	
<i>ſiſijs.</i>	88	<i>Alexander Magnus, Carolus Bur</i>	
<i>Eccleſia Sol & viuificator filius Dei.</i>		<i>gundus, Mauricius.</i>	71
81		<i>Hiſtoriarum ſtudium.</i>	131
<i>Eccleſia hoſpitia & halcyonia.</i>	185	<i>Hiſtoria ſuppeditant exempla iuſti</i>	
<i>Eccleſia ciuem eſſe ſummum decus.</i>		<i>tia diuina.</i>	ibi.
86		<i>Homo imago & templum Dei.</i>	143
<i>Eſaia exitus & martyrium.</i>	55	<i>Hominis & humana ſocietatis finis.</i>	
<i>inter Euentus & exitum diſtingui</i>		107.143	
<i>oportere.</i>	152	<i>Hominum tres gradus.</i>	146
<i>ἐκθραſία.</i>	103		

F.

D E Fide iuſtificante.	93
<i>Fidei vacillantis exemplum.</i>	42
<i>Filius Dei lapis abſciſſus ex monte.</i>	
64	
<i>Filius Dei ἄβυ & ſemper adfuit pa-</i>	
<i>tribus.</i>	92
<i>ad Fortitudinem adhortatio Tirtæi.</i>	
111	
<i>Franciſcus rex Gallie captus ad Ti-</i>	
<i>cinum.</i>	69
<i>de Friderico Sapiente electore.</i>	70
<i>Fridericus rex Danie.</i>	83

G.

G ermania limites.	68
<i>Guſtus vitæ et gloria æterna.</i>	39

H.

H elice & Bura ciuitates ſubmer-	
<i>ſa.</i>	67

I.

I ehoua.	18
<i>Ignorantiæ tres cauſe.</i>	128
<i>Impoſitionis manuum ritus & ſigni-</i>	
<i>ficatio.</i>	52
<i>Incarnationis Filij Dei meditatio.</i>	
13.14.15.16.17	
<i>Ingenium ſine doctrina.</i>	127
<i>Infelix felicitas.</i>	147
<i>Inſtitutio recta.</i>	127
<i>Innocentia optimum aduerſus inui-</i>	
<i>dentiam remedium.</i>	116
<i>In ingratos & perfidos.</i>	152
<i>contra Intermiſſionem inuocationis.</i>	
43	
<i>Iohannes Baptiſta.</i>	34
<i>Iohannes Baptiſta præcipuas doctri-</i>	
<i>na Chriſtæ ian partes complexus</i>	
<i>eſt.</i>	57
<i>de Iohanne Friderico Conſtante ele-</i>	
<i>ctore.</i>	70

Iohan-

I N D E X.

Iohannes Eccius sophista. 72
in Iulianum Apostatam. 50
Iustiniani Imperatoris imago. 109

L

Leges humana & reuerentia legum. 113
 Lex Dei. ibi.
 Lex talionis. 114
 Leporum ad leones concio. 61
in Liberos degeneres. ibi.
in Liberos frugi & laudatos. 154
 Loquendum præmeditatè. 131
in Locos communes Philippi. 136
in Luxum & profusiones. 125.

M.

Maria & Elizabetha cõgressus. 36
 Maria & Marhta 82
de Mar: Luthero. 72. 73
de Mauricio duce Saxonie electore. 71
Mediocritas & sancta ἀλαζκεία. 120
 Metallica Venæ. 26
 Monarchiarum imagines. 62
 Mors Christi vita piorum. 104
 Moses feriens petram & dubitans. 42.
 orans. 43
 Videns posteriora Dei. 41
 Musarum exilia & migrationes. 80

N.

Nauicula Christi. 11. 12
 Necessaria facienda. 147

O.

Occasio donum Dei. 21
in Ocium & desidiam. 146
in Ouidium. 129

P.

Parientium & præliantium collatio. 123
in Pharaonem. 48
 Patientia. 155. 95
 Pauli Apostoli eloquentia. 133
in Paulum Apostolum. 58
 Pausania facinus & exitus. 124
de Philippi Melanthonis vita, studijs, laboribus, periculis & morte. 74
 Piorum mors Tyrannorum bellaria. 57
 Poeta legendi & imitandi 128
 Poeticos impetus à Deo esse. 128
 Publica mala sunt priuata singulorum. 112
 Pueri magna pars Ecclesie. 126
 Pudicitia. 119
 Puerorum inuitatio ad scholas. 126
 Præmia rectè docentium. 61
de Prodigijs. 67
 Præsepe Christi. 16. & inde
 Prophetarum officij tres partes. 95
 Bb 3 Primi-

I N D E X.

Primitiarum & decimarum vsus.	Sarepta.	52
33	in Saulem regem.	47
Psalmorū lectio frequentanda. 134	Simsonis exitus.	46. & inde
Psalmorem tria genere. 135	Sulphur & hydrargirus prima semina metallorum.	26.
	Synodus prima noui testamenti. 35.	
Q.	& inde.	
Q uod non capit Christus, rapit piscus.	Spiritus S. efficax per Verbum.	2
	Spiritus S. accendit motus legi Dei congruentes, & tales qualis ipse est.	ibid.
R.	in Stephanum.	58. & inde
R anarum & murium pugna.	Sophistica peruersitatis detestatio.	100
112	Spes.	155
Regule vitæ.		
141. & inde		
Regna à Deo dantur & auferuntur.		
49. 50		
pro Remissione peccatorum.		
17		
in Rosas pictas.		
125		
S.		
Sanguis martyrum semen Christianorum.		
61		
de Sedulitate et iustitia.		
145		
Sibaris à crotoniatis deleta funditus.		
68		
de Siclo.		
97		
Statua Iunonis Sibaritica vomens Cruorem.		
67		
5097ii.		
127		
Sacerdotum leuiticorū officia tria.		
98		

T.		
T heba Bœotica.		66
Theba AEGYPTIACA.		ibid.
Terentij elogium.		129
V.		
V eritatis inuicta vis.		154
Vir bonus publicum bonum.		108
Vita hominum labor & dolor.		100
& inde.		
in Vitam alicam.		116
Vulgus regitur exemplis eorum qui presunt.		113

F I N I S.

IMPR
Moe

MR ROUCHER

IMPRESSVM FRANCOFORTI AD
Mœnum, apud Iohannem Feyrabendt, impen-
sis Sigismundi Feyrabendt.

M. D. LXXXIII.

46. & in
argirus prima fens
um.
noui testamenti. 35
cax per Verbum. 2
cendit motus legid
es. & tales qualu
m. 51. & in
ruer sitatis delectat
I.
zotica. 6
AEgyptiaca. 111
gium. 111
V.
is inuista vis. 114
nus publicum bonum. 11
um labor & dolor. 11
icam. 11
tur exemplis eorum qu

13

IMPRIMATUR FRANGORUM AD

Magnus Johannes Frischlinus

Magister Frischlinus

Magister Frischlinus

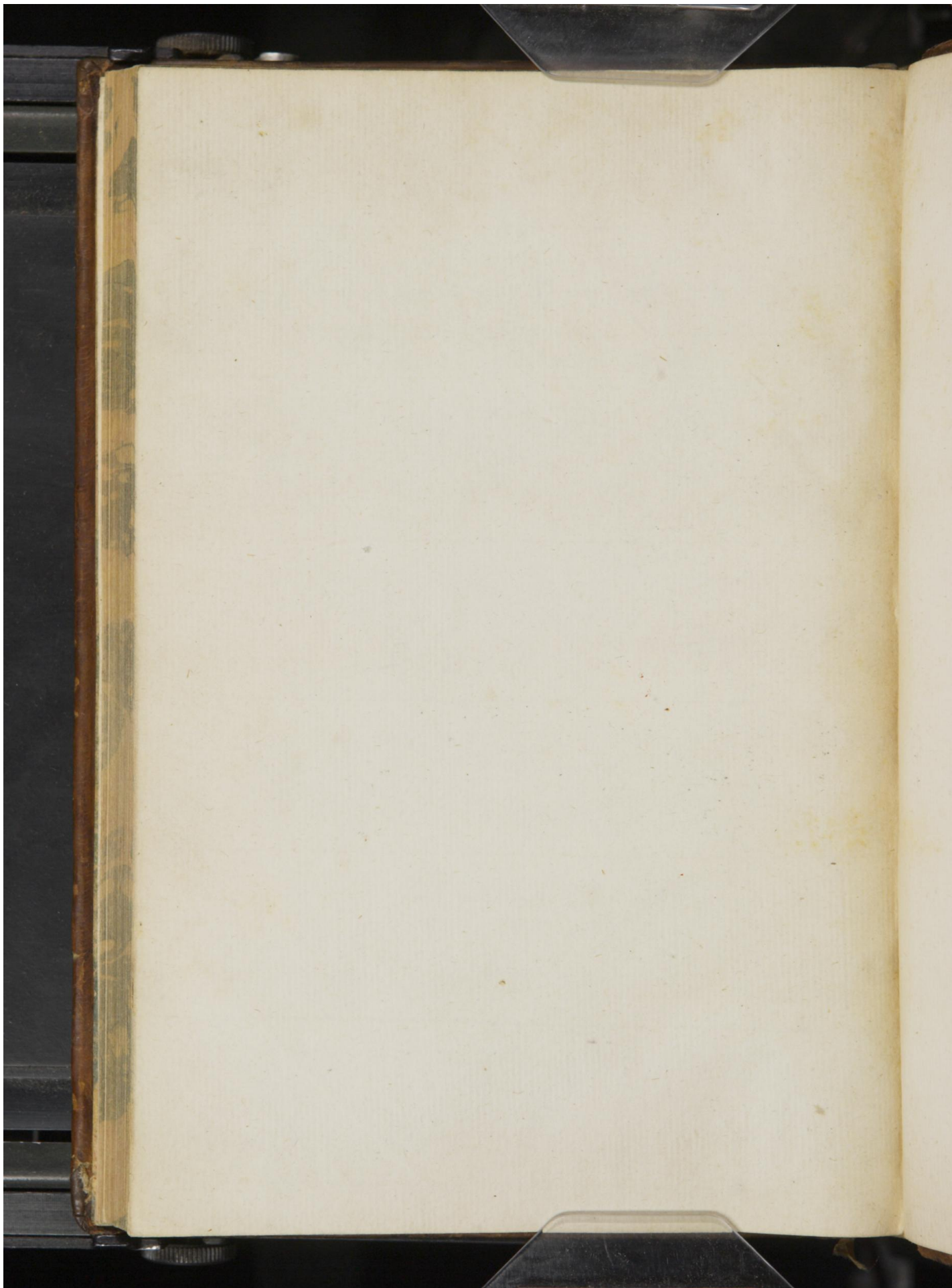
M D LXXII

MR ROUCHER

13

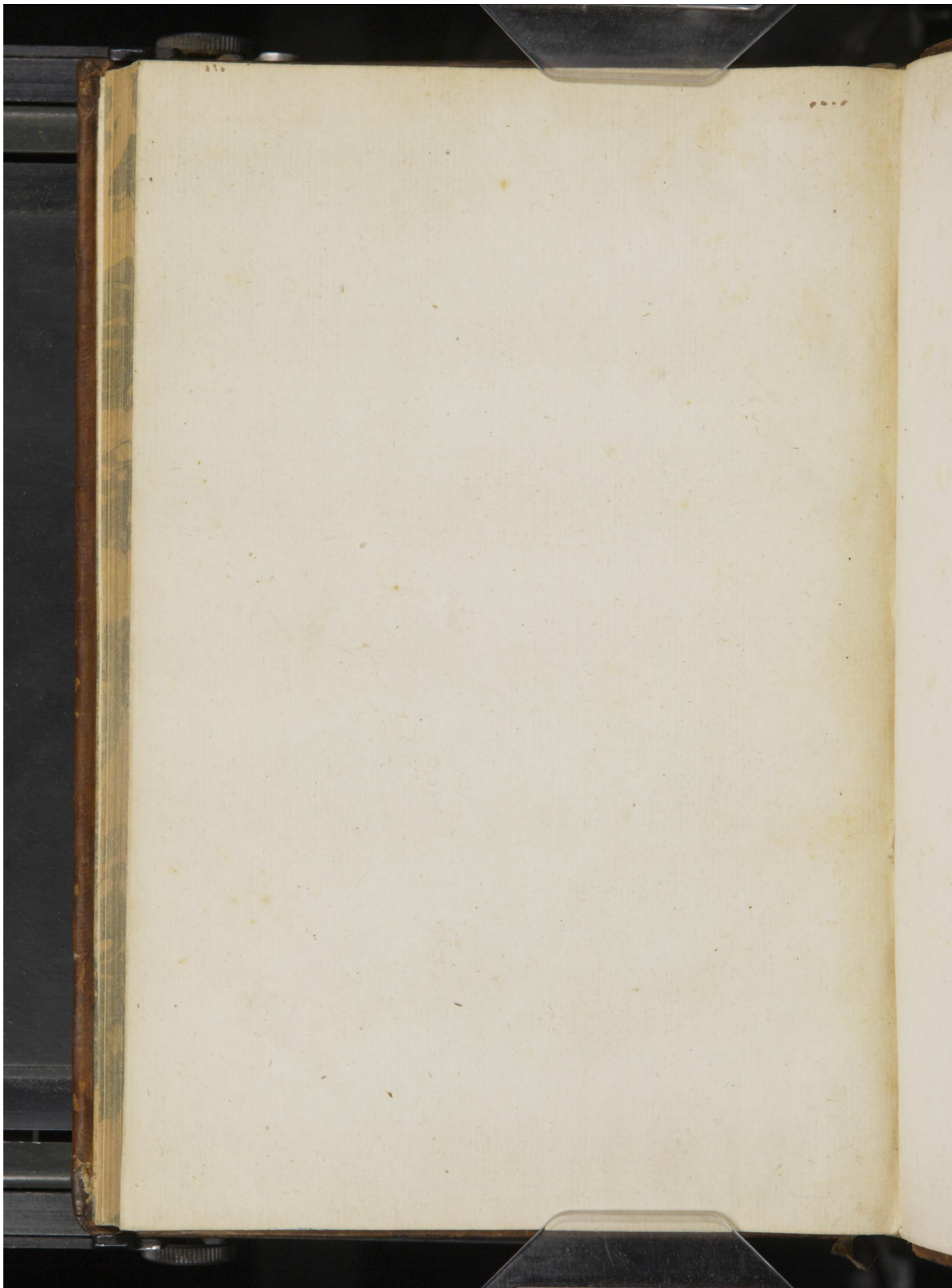

MR ROUCHER

13

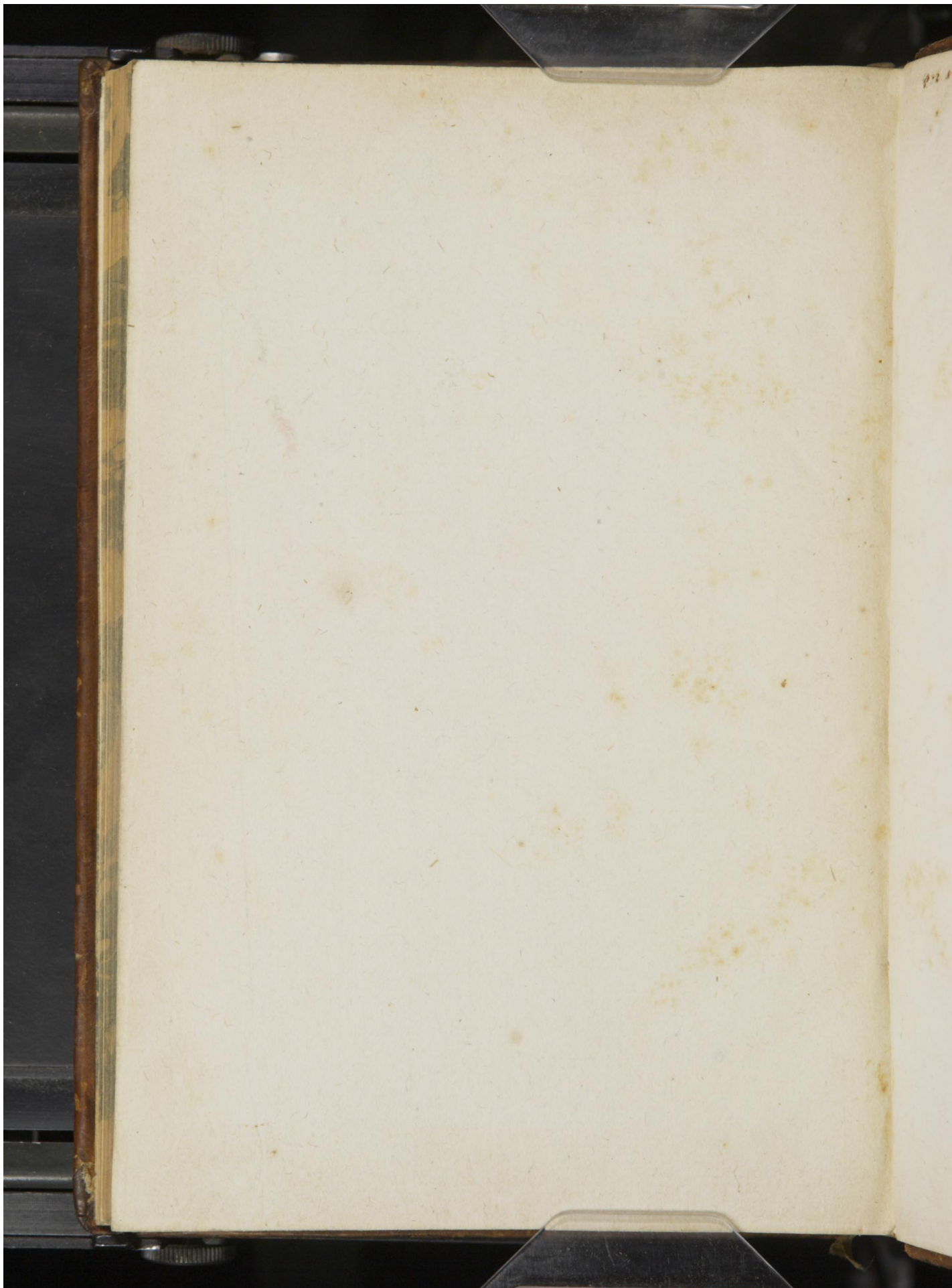

MR ROUCHER

13

MR ROUCHER

272 x / 10

13

MR ROUCHER

13